

Estatut d'autonomia de Catalunya

Prepauza sometuda a referendum eth dia 18 de junh de 2006

Generalitat de Catalunya

ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALONHA

PREAMBUL

Catalonha s'a anat hèn ath long deth temps damb es aportacions d'energias de moltes generacions, de moltes tradicions e cultures, que i an trapat ua tèrra d'acuelhuda.

Eth pòble de Catalonha a mantengut ath long des sègles ua vocacion constanta d'autogovèrn, encarnada en institucions pròpies coma era Generalitat –que siguec creada en 1359 enes Corts de Cervèra– e en un ordenament juridic especific, remassat, entre d'utes recopilacions de normes, enes Constitucions e d'uti drets de Catalonha. Despús deth 1714, an estat diuèrsi es assagi de recuperacion des institucions d'autogovèrn. En aquest itinerari istoric constituïssen hites destacades, entre d'utes, era Mancomunitat de 1914, era recuperacion dera Generalitat damb er Estatut de 1932, eth restabliment dera Generalitat en 1997 e er Estatut de 1979, neishut damb era democràcia, era Constitucion de 1978 e er Estat des autonomies.

Era libertat collectiva de Catalonha tròbe enes institucions dera Generalitat eth nèxe damb ua istòria d'afirmacion e respècte des drets fundamentaus e des libertats publicas dera persona e des pòbles; ua istòria qu'es hemnes e es òmes de Catalonha vòlen prosseguir damb era finalitat de hèr possible era bastida d'ua societat democratica e auançada, de benèster e progrès, solidària damb eth conjunt d'Espanha e incardinada a Euròpa.

Eth pòble catalan contunhe proclamant aué coma valors superiors dera sua vida collectiva era libertat, era justícia e era igualtat, e manifèste era sua volentat d'auançar per ua via de progrès, qu'assegure ua qualitat de vida digna entà toti es que viuen e trebalhen en Catalonha.

Es poders publics son ath servici der interès generau e des drets dera ciutadania, damb respècte peth principi dera subsidiarietat.

Ei per tot açò que, en tot seguir er esperit deth preambul der Estatut de 1979, aquest Estatut assumís que:

- Catalonha ei un país arric en territòris e gents, ua diuersitat que la definís e la enriqueís des de hè sègles e la enhortís entàs tempsi a vier.
- Catalonha ei ua comunitat de persones liures entà persones liures a on cadun pòt víuer e expressar identitats diuèrses, damb un decidit comprimís comunitari basat en respècte pera dignitat de cadua des persones.
- Era aportacion de toti es ciutadans e ciutadanes a configurat ua societat integradora, damb er esfòrç coma valor e damb capacitat innovadora e empenedora, uns valors que contunhen impulsant-ne eth progrès.
- Er autogovèrn de Catalonha se fundamente ena Constitucion, e tanben enes drets istorics deth pòble catalan, que, en encastre d'aquera, dan origen en aquest Estatut ath reconeishement d'ua posicion singulara dera Generalitat. Catalonha vò desvolopar era sua personalitat politica en encastre d'un estat que reconeish e respècte era diuersitat d'identitats des pòbles d'Espanha.
- Era tradicion civica e associativa de Catalonha a soslinhat tostemp era importància dera lengua e era cultura catalanes, des drets e es déuers, deth saber, dera formacion, dera coesion social, deth desvolopament sostenible e dera igualtat de drets, e aué, especiaument, dera igualtat entre hemnes e òmes.
- Catalonha, per miei der Estat, participe ena bastida deth projècte politic dera Union Europèa, es valors e es objectius dera quau compartís.
- Catalonha, des dera sua tradicion umanista, refortilhe eth sòn comprimís damb toti es pòbles entà bastir un orde mondial pacific e just.

Eth Parlament de Catalonha, en tot recuèlher eth sentiment e era volentat dera ciutadania de Catalonha, a definit Catalonha coma nacion d'ua manèra àmpliament majoritària. Era Constitucion espanyòla, en article dusau, reconeish era realitat nacionau de Catalonha coma nacionalitat.

En exercici deth dret inalienable de Catalonha ar autogovèrn, es parlamentaris catalans prepausen, era Comission Constitucionau deth Congrès des Deputats acòrde, es Corts Generaus apròven e eth pòble de Catalonha ratifique aquest Estatut.

TÍTOL PRELIMINAR

ARTICLE 1. CATALONHA

Catalonha, coma nacionalitat, exercís eth sòn autogovèrn constituïda en comunitat autonòma cossent damb era Constitucion e damb aguest Estatut, qu'ei era sua norma institucionau basica.

ARTICLE 2. ERA GENERALITAT

1. Era Generalitat ei eth sistèma institucionau en quau s'organize politicament er autogovèrn de Catalonha.
2. Era Generalitat ei compausada peth Parlament, era Presidència dera Generalitat, eth Govèrn e es autes institucions qu'establís eth capítol V deth títol II.
3. Es municipis, es vegueries, es comarques e es auti ens locaux qu'es leis determinen intègren tanben eth sistèma institucionau dera Generalitat, coma ens enes quaus aguesta s'organize territoriaument, sense prejudici dera sua autonomia.
4. Es poders dera Generalitat emanen deth pòble de Catalonha e s'exercissen cossent damb çò qu'establisson aguest Estatut e era Constitucion.

ARTICLE 3. MARC POLITIC

1. Es relacions dera Generalitat damb er Estat se fonamenten en principi dera leiautat institucionau mutuau e se regissen peth principi generau segontes eth quau era Generalitat ei Estat, peth principi d'autonomia, peth de bilateralitat e peth de multilateralitat.
2. Catalonha a en Estat espanhòu e ena Union Europèa eth sòn espaci politic e geografic de referéncia e incorpòre es valors, es principis e es obligacions que deriven deth hèt de formar-ne part.

ARTICLE 4. DRETS E PRINCIPIS RECTORS

1. Es poders publics de Catalonha an de promòir eth plen exercici des libertats e es drets que reconeishen aguest

Estatut, era Constitucion, era Union Europèa, era Declaracion universau de drets umans, eth Convèni europèu entara proteccion des drets umans e es auti tractats e convènis internacionaus soscrits per Espanha que reconeishen e garantisen es drets e es libertats fundamentaus.

2. Es poders publics de Catalonha an de promòir es condicions entà qu'era libertat e era igualtat des individus e des grops siguen reaus e efectives; an de facilitar era participacion de totes es persones ena vida politica, economica, culturau e social, e an de reconéisher eth dret des pòbles a conservar e desvolopar era sua identitat.
3. Es poders publics de Catalonha an de promòir es valors dera libertat, era democràcia, era igualtat, eth pluralisme, era patz, era justícia, era solidaritat, era coesion social, era equitat de genre e eth desvolopament sostenible.

ARTICLE 5. ES DRETS ISTORICS

Er autogovèrn de Catalonha se fundamente tanben enes drets istorics deth pòble catalan, enes sues institucions seculares e ena tradicion juridica catalana, qu'aguest Estatut incorpòre e actualize ara empara der article 2, era disposicion transitòria dusau e d'auti precèptes dera Constitucion, des quaus derive eth reconeishment d'ua posicion singulara dera Generalitat en çò que hè ath dret civiu, era lengua, era cultura, era projeccion d'aguestes en encastre educatiu e eth sistèma institucionau en qué s'organize era Generalitat.

ARTICLE 6. ERA LENGUA PRÒPRIA E ES LENGÜES OFICIAUS

1. Era lengua pròpria de Catalonha ei eth catalan. Coma tau, eth catalan ei era lengua d'us normau e preferent des administracions publicques e des mieis de comunicacion publiccs de Catalonha, e ei tanben era lengua normaument emplegada coma veiculara e d'aprenedissatge en ensenhament.
2. Eth catalan ei era lengua oficiau de Catalonha. Tanben n'ei eth castelhan, qu'ei era lengua oficiau der Estat espanhòu. Totes es persones an eth dret d'usar es dues lengües oficiaus e es ciutadans de Catalonha an eth dret e déuer de coneisher-les. Es poders publics de Catalonha an d'esta-

blir es mesures de besonh entà facilitar er exercici d'agues-ti drets e eth compliment d'aguest déuer. Cossent damb çò que dispause er article 32, non i pòt auer discriminacion per usatge de quinsevolha des dues lengües.

3. Era Generalitat e er Estat an d'empréner es accions de besonh entath reconeishement dera oficialitat deth catalan ena Union Europèa e era preséncia e er emplec deth catalan enes organismes internacionaus e enes tractats internacionaus de contengut culturau o lingüistic.

4. Era Generalitat a de promòir era comunicacion e era cooperacion damb es autes comunitats e es auti territòris que compartissen patrimòni lingüistic damb Catalonha. Ad aguesti efèctes, era Generalitat e er Estat, segontes que correspongue, pòden soscrúer acòrds, tractats e d'auti mecanismes de collaboracion entara promocion e era difusion exteriora deth catalan.

5. Era lengua occitana, denominada *aranés* en Aran, ei era lengua pròpria d'aguest territòri e ei oficiau en Catalonha, cossent damb çò qu'establissen aguest Estatut e es leis de normalizacion lingüistica.

ARTICLE 7. ERA CONDICION POLITICA DES CATALANS

1. Gaudissen dera condicion politica de catalans o ciutadans de Catalonha es ciutadans espanhòus qu'agen vesiatge administratiu en Catalonha. Es sòns drets politics s'exercissen cossent damb aguest Estatut e es leis.

2. Gaudissen, coma catalans, des drets politics definits per aguest Estatut es espanhòus residents en estrangèr qu'an auut en Catalonha eth darrèr vesiatge administratiu, e tanben es sòns descendents que mantien aguesta ciutadania, s'atau ac solliciten, ena forma que determine era lei.

ARTICLE 8. SIMBÈUS DE CATALONHA

1. Catalonha, definida coma nacionalitat en article 1, a coma simbèus nacionaus eth drapèu, era hèsta e er imne.

2. Eth drapèu de Catalonha ei eth tradicionau de quate barres vermelhes en hons auriò e a d'èster present en totes

es bastisses publiques e enes actes oficiaus qu'agen lòc en Catalonha.

3. Era hèsta de Catalonha ei era Diada der Onze de Seteme.

4. Er imne de Catalonha ei *Els segadors*.

5. Eth Parlament a de regular es diuèrses expressions deth marc simbolic de Catalonha e n'a de fixar er orde protocolari.

6. Era proteccion juridica des simbèus de Catalonha ei era que correspon as auti simbèus der Estat.

ARTICLE 9. ETH TERRITÒRI

Eth territòri de Catalonha ei eth que correspon as limits geografics e administratius dera Generalitat en moment dera entrada en vigor d'aguest Estatut.

ARTICLE 10. ETH CAPLÒC

Eth caplòc de Catalonha ei era ciutat de Barcelona, qu'ei era sedença permanenta deth Parlament, dera Presidència dera Generalitat e deth Govèrn, sense perjudici qu'eth Parlament e eth Govèrn se poguen amassar en d'auti lòcs de Catalonha, cossent damb çò qu'establissen, respectivament, eth Reglament deth Parlament e era lei.

ARTICLE 11. ARAN

1. Eth pòble aranés exercís er autogovèrn mejançant aguest Estatut, eth Conselh Generau d'Aran e es autes institucions pròpies.

2. Es ciutadans de Catalonha e es sues institucions politiquas reconeishen Aran coma ua realitat occitana dotada d'identitat culturau, istorica, geografica e lingüistica, defenuda pes aranesi ath long des sègles. Aguest Estatut reconeish, empare e respècte aguesta singularitat e reconeish Aran coma entitat territoriau singulara laguens de Catalonha, era quau ei objècte d'ua particulara proteccion per miei d'un regim juridic especiau.

ARTICLE 12. ES TERRITÒRIS DAMB LIGAMS ISTORICS, LINGÜÍSTICS E CULTURAUS DAMB CATALONHA

Era Generalitat a de promòir era comunicacion, er escambi culturau e era cooperacion damb es comunitats e es territòris, pertanhents o non ar Estat espanhòu, qu'an ligams istorics, lingüistics e culturaus damb Catalonha. Ad aguesti efèctes, era Generalitat e er Estat, segontes que correspongue, pòden soscríuer convèniss, tractats e d'alti esturments de colaboracion en toti es encastres, que pòden inclúdir era creacion d'organismes comuns.

ARTICLE 13. ES COMUNITATS CATALANES EN EXTERIOR

Era Generalitat, enes tèrmes establits pera lei, a de fomen- tar es ligams sociaus, economics e culturaus damb es comunitats catalanes en exterior e les a de balhar era assisténcia que calgue. Damb aguesta finalitat, era Generalitat, segontes que correspongue, pòt formalizar acòrds de cooperacion damb es institucions publiques e privades des territòris e es païsi a on se trafen es comuni- tats catalanes en exterior e pòt sollicitar ar Estat era sos- cripcion de tractats internacionaus sus aguesta matèria.

ARTICLE 14. EFICÀCIA TERRITORIAU DES NORMES

1. Es normes e es disposicions dera Generalitat e eth dret civiu de Catalonha an eficàcia territoriau, sense perjudici des excepcions que se poguen establir en cada matèria e des situacions que s'agen de regir per estatut personau o per autes normes d'extraterritorialitat.

2. Es estrangèrs qu'adquirissen era nacionalitat espanhòla demoren sometuts ath dret civiu catalan en tant que man- tenguen eth vesiatge administratiu en Catalonha, exceptat que manifèsten era sua volentat en contra.

TÍTOL I. DES DRETS, DÉUERS E PRINCIPIS RECTORS

CAPÍTOL I. DRETS E DÉUERS DER ENCASTRE CIVIU E SOCIAU

ARTICLE 15. DRETS DES PERSONES

1. Es ciutadans de Catalonha son titulars des drets e es déuers reconeishuts pes normes a qué hè referéncia er article 4.1.

2. Totes es persones an dret a víuer damb dignitat, segu- retat e autonomia, liures d'explotacion, de matractaments e de tota sòrta de discriminacion, e an dret ath liure desvo- lopament dera sua personalitat e capacitat personau.

3. Es drets qu'aguest Estatut reconeish as ciutadans de Catalonha se pòden estièner a d'autes persones, enes tèr- mes qu'establisson es leis.

ARTICLE 16. DRETS EN ENCASTRE DES FAMILHES

Totes es persones an dret, cossent damb es requisits establits pera lei, a recéber prestacions sociaus e ajudes publiques entà atier es cargues familhars.

ARTICLE 17. DRETS DES MENORS

Es menors an dret a recéber era atencion integrau de besonh entath desenvolopament dera sua personalitat e deth sòn benèster en contèxte familiar e sociau.

ARTICLE 18. DRETS DES PERSONES GRANES

Es persones granes an dret a víuer damb dignitat, liures d'explotacion e de matractaments, sense que poguen èster discriminades pera sua edat.

ARTICLE 19. DRETS DES HEMNES

1. Totes es hemnes an dret ath liure desenvolopament dera sua personalitat e capacitat personau, e a víuer damb dignitat, seguretat e autonomia, liures d'explotacion, mastracaments e tota sòrta de discriminacion.

2. Es hemnes an dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats damb es òmes en toti es encastres publics e privats.

ARTICLE 20. DRET A VÍUER DAMB DIGNITAT ETH PROCÈS DERA MÒRT

1. Totes es persones an dret a recéber un tractament apropiat deth dolor e cures palliatives integraus e a víuer damb dignitat eth procès dera sua mòrt.

2. Totes es persones an dret a expressar era sua volentat d'ua manèra anticipada entà deishar constància des instruccions sus es intervencions e es tractaments medicaus que poguen recéber, qu'an d'èster respectades, enes tèrmes qu'establisson es leis, especiaument peth personau sanitari quan non siguen en condicions d'expressar personaument era sua volentat.

ARTICLE 21. DRETS E DÉUERS EN ENCASTRE DERA EDUCACION

1. Totes es persones an dret a ua educacion de qualitat e a accedir-i en condicions d'igualtat. Era Generalitat a d'establir un modèl educatiu d'interès public que garantisque aguesti drets.

2. Es mares e es pares an garantit, d'acòrd damb es principis establits per article 37.4, eth dret que les assistís entà qu'es sòns hilhs e hilhes receben era formacion religiosa e morau que sigue cossent damb es sues conviccions enes escòles de titularitat publica, enes quaus er ensenhament ei laïc.

3. Es centres docents privats pòden èster sostenguts damb hons publics cossent damb çò que determinen es

leis, pr'amor de garantir es drets d'accès en condicions d'igualtat e ara qualitat der ensenhament.

4. Er ensenhament ei gratuït en totes es etapes obligatòries e enes auti nivèus que s'establisquen per lei.

5. Totes es persones an dret ara formacion professionau e ara formacion permanenta, enes tèrmes qu'establisson es leis.

6. Totes es persones an dret a dispausar, enes tèrmes e es condicions qu'establisquen es leis, d'ajudes publicques entà satisfèr es requeriments educatius e entà accedir en igualtat de condicions as nivèus educatius superiors, en foncion des sòns recorsi economics, aptituds e preferéncias.

7. Es persones damb besonhs educatius especiaus an dret a recéber eth supòrt de besonh que les permete d'accedir ath sistèma educatiu, cossent damb çò qu'establisson es leis.

8. Es membres dera comunitat educativa an dret a participar enes ahèrs escolars e universitaris enes tèrmes qu'establisson es leis.

ARTICLE 22. DRETS E DÉUERS EN ENCASTRE CULTURAU

1. Totes es persones an dret a accedir en condicions d'igualtat ara cultura, ath desenvolopament des sues capacitats creatives individuaus e collectives.

2. Totes es persones an eth déuer de respectar e preservar eth patrimòni culturau.

ARTICLE 23. DRETS EN ENCASTRE DERA SALUT

1. Totes es persones an dret a accedir en condicions d'igualtat e gratuïtat as servicis sanitaris de responsabilitat publica, enes tèrmes qu'establisson es leis.

2. Es usatgèrs dera sanitat publica an dret ath respècte des sues preferéncias en çò que tanh ara eleccion de mètge o metgessa e de centre sanitari, enes tèrmes e es condicions qu'establisson es leis.

3. Totes es personas, en çò que hè as servicis sanitaris publics e privats, an dret a èster informades sus es servicis a qué pòden accedir e es requisits de besonh entà hèrles a servir; sus es tractaments medicaus e es sòns riscos abans d'aplicar-les-ac a dar eth consentiment entà quinsevolha intervencion; a accedir ara istòria clinica pròpria, e ara confidencialitat des dades relatives ara salut pròpria, enes tèrmes qu'establisson es leis.

ARTICLE 24. DRETS EN ENCASTRE DES SERVICIS SOCIAUS

1. Totes es personas an dret a accedir en condicions d'igualtat as prestacions deth hilat de servicis sociaus de responsabilitat publica, a èster informades sus aqueres prestacions e a dar eth consentiment entà quinsevolha actuacion que les afècte personaument, enes tèrmes qu'establisson es leis.

2. Es personas damb besonhs especiaus, entà mantier era autonomia personau enes activitats dera vida vidanta, an dret a recéber era atencion adequada ara sua situacion, cossent damb es condicions que legaument s'establisson.

3. Es personas o es familhes que se trapen en situacion de praubesa an dret a accedir a ua renda garantida de ciutadania que les assegure es minims d'ua vida digna, cossent damb es condicions que legaument s'establisson.

4. Es organizacions deth tresau sector sociu an dret a complir es sues foncions enes encastres dera participacion e era collaboracion sociaus.

ARTICLE 25. DRETS EN ENCASTRE LABORAU

1. Es treballadors an dret a formar-se e promòir-se professionalment e a accedir de franc as servicis publics d'aucupacion.

2. Es personas excluides deth mercat de treball perqué non an podut accedir-i o reinserir-s'i e que non dispausen de mieis de subsistència pròpris an dret a percéber prestacions e recorsi non contributius de caractèr palliatiu, enes tèrmes qu'establisson es leis.

3. Toti es treballadors an dret a complir es prètzhèts laboraus e professionaus en condicions de garantia entara salut, era seguretat e era dignitat des personas.

4. Es treballadors, o es sòns representants, an dret ara informacion, era consulta e era participacion enes empreses.

5. Es organizacions sindicau e empresariaus an dret a complir es sues foncions enes encastres dera concertacion sociu, era participacion e era collaboracion sociu.

ARTICLE 26. DRETS EN ENCASTRE DER ABITATGE

Es personas que non dispausen des recorsi suficients an dret a accedir a un abitatge digne, e entad aquerò es poders publics an d'establir per lei un sistèma de mesures que garantisque aguest dret, damb es condicions que determinen es leis.

ARTICLE 27. DRETS E DÉUERS EN ÇÒ QUE HÈ ATH MIEI AMBIENT

1. Totes es personas an dret a víuer en un miei equilibrat, sostenible e respectuós damb era salut, cossent damb es estandards e es nivèus de proteccion que determinen es leis. Tanben an dret a gaudir des recorsi naturaus e deth paisatge en condicions d'igualtat, e an eth déuer de hèr-ne un us responsable e evitar-ne eth desaprofitament.

2. Totes es personas an dret ara proteccion dauant des diuèrses formes de contaminacion, cossent damb es estandards e es nivèus que determinen es leis. Tanben an eth déuer de colaborar ena conservacion deth patrimòni naturau e enes actuacions que tendisquen a eliminar es diuèrses formes de contaminacion, damb er objectiu de mantier-lo e conservar-lo entàs generacions futures.

3. Totes es personas an dret a accedir ara informacion mieiambientau de qué dispausen es poders publics. Eth dret d'informacion sonque pòt èster limitat per rasons d'orde public justificades, enes tèrmes qu'establisson es leis.

ARTICLE 28. DRETS DES CONSUMIDORS E USUARIS

1. Es persones, ena sua condicion de consomadores e usatgères de bens e de servicis, an dret ara proteccion dera sua salut e seguretat. Tanben an dret a ua informacion vertadera e entenedora sus es caracteristiques e es prètzis des productes e des servicis, a un regim de garanties des productes adquirits e des subministraments contractats e ara proteccion des sòns interèssi economics dauant de conductes abusives, negligentes o fraudulentas.

2. Es consomadors e usatgèrs an dret a èster informats e a participar, dirèctament o per miei des sòns representants, en çò que hè as administracions publiques de Catalonha, enes tèrmes qu'establiessen es leis.

CAPÍTOL II. DRETS EN ENCASTRE POLITIC E DERA ADMINISTRACION

ARTICLE 29. DRET DE PARTICIPACION

1. Es ciutadans de Catalonha an dret a participar en condicions d'igualtat enes ahèrs publics de Catalonha, de forma dirècta o ben per miei de representants, enes suposicions e enes tèrmes qu'establiessen aquest Estatut e es leis.

2. Es ciutadans de Catalonha an dret a escuèlher es sòns representants enes organs politics representatius e a presentar-s'i coma candidats, cossent damb es condicions e es requisits qu'establiessen es leis.

3. Es ciutadans de Catalonha an dret a promòir e a presentar iniciatives legislatives en Parlament, enes tèrmes qu'establiessen aquest Estatut e es leis.

4. Es ciutadans de Catalonha an dret a participar, dirèctament o per miei d'entitats associatives, en procès d'elaboracion des leis deth Parlament, mejançant es procediments qu'establisque eth Reglament deth Parlament.

5. Totes es persones an dret a dirigir peticions e a plantejar queishes, ena forma e damb es efèctes qu'establiessen es leis, as institucions e ara Administracion dera Generalitat, e tanben as ens locals de Catalonha, en matèries des competències respectives. Era lei a d'establir es condicions d'exercici e es efèctes d'aquest dret e es obligacions des institucions receptores.

6. Es ciutadans de Catalonha an dret a promòir era convocatòria de consultes populars pera Generalitat e es ajuntaments, en matèria des competències respectives, ena forma e damb es condicions qu'es leis establissen.

ARTICLE 30. DRETS D'ACCÈS AS SERVICIS PUBLICS E A UA BONA ADMINISTRACION

1. Totes es persones an dret a accedir en condicions d'igualtat as servicis publics e as servicis economics d'interès generau. Es administracions publiques an de fixar es condicions d'accès e es estandards de qualitat d'aquesti servicis, damb independència deth regim dera sua prestacion.

2. Totes es persones an dret a èster tractades pes poders publics de Catalonha, en aqueri ahèrs que les afècten, de forma imparciau e objectiva, e qu'era actuacion des poders publics sigue proporcionada as finalitats que la justifiquen.

3. Es leis an de regular es condicions d'exercici e es garanties des drets a qué hèn referència es apartats 1 e 2 e an de determinar es casi en qué es administracions publiques de Catalonha e es servicis publics que ne depenen an d'adoptar ua carta de drets des usatgèrs e d'obligacions des prestadors.

ARTICLE 31. DRET ARA PROTECCION DES DADES PERSONAUS

Totes es persones an dret ara proteccion des dades personaus contengudes enes fichèrs que son competència dera Generalitat e an dret a accedir-i, examinar-les e obtier-ne era correccion. Ua autoritat independenta, designada peth Parlament, a de velhar tà qu'aquesti drets siguen respectats enes tèrmes qu'establiessen es leis.

CAPÍTOL III. DRETS E DÉUERS LINGÜÍSTICS

ARTICLE 32. DRETS E DÉUERS DE CONEISHMENT E US DES LENGÜES

Totes es persones an dret a non èster discriminades per rasons lingüistiques. Es actes juridics hèti en quinsevolha des dues lengües oficials an, en çò que hè ara lengua, validesa e eficàcia plees.

ARTICLE 33. DRETS LINGÜÍSTICS DAUANT ES ADMINISTRACIONS PUBLIQUES E ES INSTITUCIONS ESTATAUS

1. Es ciutadans an eth dret d'opcion lingüistica. Enes relacions damb es institucions, es organizacions e es administracions publiques en Catalonha, totes es persones an dret a emplegar era lengua oficial qu'escuelhen. Aquest dret obligue as institucions, organizacions e administracions publiques, includida era Administracion electorau en Catalonha, e, en generau, as entitats privades que ne depenen quan exercissen foncions publiques.

2. Totes es persones, enes relacions damb era Administracion de justícia, eth Ministèri Fiscau, eth notariat e es registres publics, an dret a usar era lengua oficial qu'escuelhen en totes es actuacions judiciaus, notariaus e registraus, e a recéber tota era documentacion oficial emetuda en Catalonha ena lengua sollicitada, sense que poguen patir indefension ne retards indeguts per rason dera lengua emplegada, ne se les pogue exigir cap sòrta de traduccion.

3. Entà garantir eth dret d'opcion lingüistica, es jutges e es magistrats, es fiscaus, es notaris, es registradors dera propietat e mercantils, es encargats deth Registre Civi e eth personau ath servici dera Administracion de justícia, entà balhar es sòns servicis en Catalonha, an d'acreditar, ena forma qu'establisson es leis, qu'an un nivèu de coneishement adequat e suficient des lengües oficials, que les hè

aptes entà complir es foncions pròpies deth sòn cargue o deth sòn lòc de treball.

4. Entà garantir eth dret d'opcion lingüistica, era Administracion der Estat plaçada en Catalonha a d'acreditar qu'eth personau ath sòn servici a un nivèu de coneishement adequat e suficient des dues lengües oficials, que lo hè apte entà complir es foncions pròpies deth sòn lòc de treball.

5. Es ciutadans de Catalonha an eth dret de relacionar-se per escrit en catalan damb es organs constitucionaus e damb es organs jurisdiccionalaus d'encastre estatau, cossent damb eth procediment establìt pera legislacion corresponenta. Aguestes institucions an d'atier e an de tramitar es escrits presentats en catalan, qu'an, en tot cas, plea eficacia juridica.

ARTICLE 34. DRETS LINGÜÍSTICS DES CONSUMADORS E USATGÈRS

Totes es persones an dret a èster atengudes oraument e per escrit ena lengua oficial qu'escuelhen ena sua condicion d'usatgèrs o consumidores de bens, productes e servicis. Es entitats, es empreses e es establiments dubèrts ath public en Catalonha an d'èster subjèctes ath déuer de disponibilitat lingüistica enes tèrmes qu'establisson es leis.

ARTICLE 35. DRETS LINGÜÍSTICS EN ENCASTRE DER ENSENHAMENT

1. Totes es persones an dret a recéber er ensenhament en catalan, cossent damb çò qu'establìs aquest Estatut. Eth catalan s'a d'emplegar normaument coma lengua veïculara e d'aprenedissatge en ensenhament universitari e en non universitari.

2. Es alumnes an dret a recéber er ensenhament en catalan en ensenhament non universitari. Tanben an eth dret e eth déuer de conèisher damb suficiència orau e escrita eth catalan e eth castelhan en acabar er ensenhament obliga-

tòri, sigue quina sigue era sua lengua abituau en incorporar-se ar ensenhament. Er ensenhament deth catalan e deth castelhan an d'auer ua preséncia adequada enes plans d'estudis.

3. Es alumnes an dret a non èster desseparats en centres ne en grops classe diferents per rason dera sua lengua abituau.

4. Es alumnes que s'incorpòren mèts tard dera edat corresponenta ath sistèma escolar de Catalonha gaudissen deth dret a recéber un supòrt lingüistic especiau s'era manca de comprension les dificulte de seguir damb normalitat er ensenhament.

5. Eth professorat e er alumnat des centres universitaris an dret a expressar-se, oraument e per escrit, ena lengua oficial qu'escuelhen.

ARTICLE 36. DRETS EN ÇÒ QUE HÈ AR ARANÉS

1. En Aran totes es persones an eth dret de conéisher e emplegar er aranés e d'èster atengudes oraument e per escrit en aranés enes sues relacions damb es administracions publiques e damb es entitats publiques e privades que ne depenen.

2. Es ciutadans d'Aran an eth dret d'emplegar er aranés enes sues relacions damb era Generalitat.

3. S'an de determinar per lei es auti drets e déuers lingüistics en çò que tanh ar aranés.

CAPÍTOL IV. GARANTIES DES DRETS ESTATUTARIS

ARTICLE 37. DISPOSICIONS GENERAUS

1. Es drets que reconeishen es capítols I, II e III d'aguest títol vinculen toti es poders publics de Catalonha e, cossent damb era natura de cada dret, es particulars. Es disposicions que dicten es poders publics de Catalonha an de

respectar aguesti drets e s'an d'interpretar e aplicar en sentit mèts afavoridor entara sua plea efectivitat.

Es drets que reconeishen es articles 32 e 33 tanben vinculen era Administracion generau der Estat en Catalonha.

2. Eth Parlament a d'aprovar per lei era Carta des drets e es déuers des ciutadans de Catalonha. Es disposicions d'aguest article relatives as drets que reconeishen es capítols I, II e III d'aguest títol s'apliquen tanben as drets reconeishuts pera nomenada Carta.

3. Era regulacion essenciau e eth desenvolopament dirècte des drets reconeishuts pes capítols I, II e III d'aguest títol s'an de hèr per lei deth Parlament.

4. Es drets e es principis d'aguest títol non compòrten ua alteracion deth regim de distribucion de competéncias ne era creacion de títols competenciaus nauí o era modificacion des que ja existissen. Cap des disposicions d'aguest títol non pòt èster desplegada, aplicada o interpretada de manèra que redusisque o limite es drets fundamentaus que reconeishen era Constitucion e es tractats e es acòrds internacionaus ratificats per Espanha.

ARTICLE 38. TUTÈLA

1. Eth Conselh de Garanties Estatutàries tutèle es drets que reconeishen es capítols I, II e III d'aguest títol e era Carta des drets e es déuers des ciutadans de Catalonha, cossent damb çò qu'establís er article 76.2.b e c.

2. Es actes que vulnèren es drets reconeishuts pes capítols I, II e III d'aguest títol e pera Carta des drets e es déuers des ciutadans de Catalonha son objècte de recors dauant eth Tribunau Superior de Justícia de Catalonha, cossent damb es procediments qu'establissen es leis.

CAPÍTOL V. PRINCIPIS RECTORS

ARTICLE 39. DISPOSICIONS GENERAUS

1. Es poders publics de Catalonha an d'orientar es politiques publiques cossent damb es principis rectoris qu'esta-

blissen era Constitucion e aquest Estatut. En exercici des sues competéncies, es poders publics de Catalonha an de promòir e adoptar es mesures de besonh entà garantir-ne era eficàcia plea.

2. Eth reconeishment, eth respècte e era proteccion des principis rectors informen era legislacion positiva, era practica judiciu e era actuacion des poders publics.

3. Es principis rectors son exigibles dauant era jurisdiccion, cossent damb çò que determinen es leis e es autes disposicions que les despleguen.

ARTICLE 40. PROTECCION DES PERSONES E DES FAMILHES

1. Es poders publics an d'auer coma objectiu era melhora dera qualitat de vida de totes es persones.

2. Es poders publics an de garantir era proteccion juridica, economica e sociu des dièrses modalitats de familha que regulen es leis, coma estructura basica e factor de coesion sociu e coma prumèr nuclèu de convivéncia des persones. Tanben, an de promòir es mesures economiques e normatives de supòrt as familhes adreçadas entà garantir era conciliacion dera vida laborau e familhara e er auer descendéncia, damb ua atencion especiau as familhes nombroses.

3. Es poders publics an de garantir era proteccion dera mainadèra, especiaument contra tota forma d'exploitacion, d'abandonament, de matractament o crudeltat e dera praubesa e es sòns efèctes. En totes es actuacions amia-des a tèrme pes poders publics o per institucions privades er interès superior deth mainatge a d'èster prioritari.

4. Es poders publics an de promòir politiques publiques qu'afavorisquen era emancipacion des joeni, en tot facilitar-les er accès ath mon laborau e ar abitatge entà que poguen desvolopar eth sòn pròpri projècte de vida e participar ena igualtat de drets e déuers ena vida sociu e culturau.

5. Es poders publics an de garantir era proteccion juridica des persones damb discapacitats e n'an de promòir era integracion sociu, economica e laborau. Tanben an d'a-

doptar es mesures de besonh entà suplir o complementar eth supòrt deth sòn entorn familiar dirècte.

6. Es poders publics an de garantir era proteccion des persones granes entà que poguen portar ua vida digna e independenta e participar ena vida sociu e culturau. Tanben an de sajar era plea integracion des persones granes ena societat per miei de politiques publiques basades en principi de solidaritat intergeneracionau.

7. Es poders publics an de promòir era igualtat des dièrses unions establides de parelha, en tot tier en compde es sues caracteristiques, damb independéncia dera orientacion sexuau des sòns membres. Era lei a de regular aquestes unions e d'autes formes de convivéncia e es sòns efèctes.

8. Es poders publics an de promòir era igualtat de totes es persones damb independéncia der origen, era nacionalitat, eth sèxe, era raça, era religion, era condicion sociu o era orientacion sexuau, e tanben an de promòir era eradicacion deth racisme, der antisemitisme, dera xenofòbia, dera omofòbia e de quinsevulha auta expression qu'atempte contra era igualtat e era dignitat des persones.

ARTICLE 41. PERSPECTIVA DE GÈRE

1. Es poders publics an de garantir eth compliment deth principi d'igualtat d'oportunitats enter hemnes e òmes en accès ara aucupacion, ena formacion, ena promocion professionau, enes condicions de treball, incluidada era retribucion, e en totes es autes situacions, e tanben an de garantir qu'es hemnes non siguen discriminades per causa d'embaràs o de maternitat.

2. Es poders publics an de garantir era transversalitat ena incorporacion dera perspectiva de gère e des hemnes en totes es politiques publiques entà arténher era igualtat reau e efectiva e era paritat entre hemnes e òmes.

3. Es politiques publiques an de garantir que s'afronten de manèra integrau totes es formes de violéncia contra es hemnes e es actes de caractèr sexista e discriminatòri; an de fomentar eth reconeishment deth papèr des hemnes enes encastres culturau, istoric, sociu e economic, e an de promòir era participacion des grops e es associacions de hemnes ena elaboracion e era avaloracion d'aquestes politiques.

4. Es poders publics an de reconéisher e tier en compde eth valor economic deth trebalh de suenh e atencion en encastre domestic e familiar ena fixacion des sues politiqes economiques e sociaus.

5. Es poders publics, en encastre des sues competéncias, e enes supausats qu'establís era lei, an de velhar entà qu'era liure decision dera hemna sigue determinanta en toti es casi que'n poguen afectar era dignitat, era integritat e eth benèster fisic e mentau, particularament en çò que tanh ath pròpri còs e ara sua salut reproductiva e sexuau.

ARTICLE 42. COESION E BENÈSTER SOCIAUS

1. Es poders publics an de promòir politiqes publiques que fomenten era coesion sociu e que garantisquen un sistèma de servicis sociaus, de titularitat publica e concertada, adequat as indicadors economics e sociaus de Catalonha.

2. Es poders publics an de velhar pera plea integracion sociu, economica e laborau des persones e des collectius damb mès besonh de proteccion, especiaument aqueri que se trapen en situacion de praubesa e de risc d'exclusion sociu.

3. Es poders publics an de velhar pera dignitat, era seguretad e era proteccion integradu des persones, especiaument des mès vulnerables.

4. Es poders publics an de garantir era qualitat deth servici e era gratuïtat dera assisténcia sanitària publica enes tèrmes qu'establís era lei.

5. Es poders publics an de promòir politiqes preventives e comunitàries e an de garantir era qualitat deth servici e era gratuïtat des servicis sociaus qu'es leis determinen coma basics.

6. Es poders publics an d'embréner es accions de besonh entà establir un regim d'acuelhement des persones immigrades e an de promòir es politiqes que garantisquen eth reconeishment e era efectivitat des drets e déuers des persones immigrades, era igualtat d'oportunitats, es prestacions e es ajudes que ne permeten era plea acomodacion sociu e economica e era participacion enes ahèrs publics.

7. Es poders publics an de velhar pera convivéncia sociu, culturau e religiosa enter totes es persones en Catalonha e peth respècte ara diuersitat de credences e conviccions etiques e filosofiques des persones, e an de fomentar es relacions interculturals per miei der impuls e era creacion d'encastres de coneishment recipròc, dialòg e mediacion. Tanben an de garantir eth reconeishment dera cultura deth pòble gitano coma sauvaguarda dera realitat istorica d'aguest pòble.

ARTICLE 43. FOMENT DERA PARTICIPACION

1. Es poders publics an de promòir era participacion sociu ena elaboracion, era prestacion e era avaloracion des politiqes publiques, e tanben era participacion individuau e associativa enes encastres civic, sociu, culturau, economic e politic damb plen respècte as principis de pluralisme, liura iniciativa e autonomia.

2. Es poders publics an de facilitar era participacion e era representacion ciutadanes e politiqes, damb ua atencion especial as airaus mens poblats deth territòri.

3. Es poders publics an de sajar qu'es campanhes institucionals que s'organizen pr'amor des procèssi electoraus agen coma finalitat era de promòir era participacion ciutadana e qu'es electors reciben des mieis de comunicacion ua informacion vertadèra, objectiva, neutrau e respectuosa deth pluralisme politic sus es candidatures que concorren enes procèssi electoraus.

ARTICLE 44. EDUCACION, RECÈRCA E CULTURA

1. Es poders publics an de garantir era qualitat deth sistèma d'ensenhament e an d'impulsar ua formacion umana, scientifica e tecnica der alumnat basada enes valors sociaus d'igualtat, solidaritat, libertat, pluralisme, responsabilitat civica e d'autes que fondamenten era convivéncia democratica.

2. Es poders publics an de promòir eth coneishment sufficient d'ua tresau lengua en acabar er ensenhament obligatòri.

3. Es poders publics an de promòir e an d'impulsar era implicacion e era participacion dera família ena educacion des hilhs e hilhes, en encastre dera comunitat educativa, e an de facilitar e promòir er accés as activitats d'educacion en lésar.

4. Es poders publics an de fomentar era investigacion e era recèrca científica de qualitat, era creativitat artistica e era conservacion e era difusion deth patrimòni culturau de Catalonha.

5. Es poders publics an d'empréner es accions de besonh entà facilitar a totes es persones er accés ara cultura, as bens e as servicis culturaus e ath patrimòni culturau, arqueologic, istoric, industriau e artistic de Catalonha.

ARTICLE 45. ENCASTRE SOCIOECONOMIC

1. Es poders publics an d'adoptar es mesures que calguen entà promòir eth progrés social de Catalonha e des sòns ciutadans, basats enes principis dera solidaritat, era coesion, eth desenvolopament sostenible e era igualtat d'oportunitats.

2. Es poders publics an de promòir ua distribucion dera renda personau e territorial mès equitativa en encastre d'un sistèma catalan deth benèster.

3. Es poders publics an d'adoptar es mesures de besonh entà garantir es drets laboraus e sindicau des treballadors, an d'impulsar e n'an de promòir era participacion enes empreses e es polítiques d'ocupacion plea, de foment dera estabilitat laborau, de formacion des persones treballadores, de prevencion de riscos laboraus, de seguretat e d'igièna en treball, de creacion d'ues condicions dignes en lòc de treball, de non-discriminacion per rason de genre e de garantia deth repòs de besonh e des vacances retribuïdes.

4. Era Generalitat a de promòir era creacion d'un espaci catalan de relacions laboraus establert en foncion dera realitat productiva e empresariau especifica de Catalonha e des sòns agents socials, en quau an d'èster representades es organizacions sindicau e empresariaus e era Administracion dera Generalitat. En aquest encastre, es poders publics an de fomentar ua practica pròpria de dialòg social, de concertacion, de negociacion collectiva, de reso-

lucion extrajudiciu de conflictes laboraus e de participacion en desenvolopament e era melhora deth hilat productiu.

5. Era Generalitat a d'afavorir eth desenvolopament dera activitat empresariau e er esperit empenedor en tot tier en compde era responsabilitat social dera empresa, era liura iniciativa e es condicions de competència, e a de protegir especiaument era economia productiva, era activitat des empenedors autonòms e era des empreses petites e mejanes. Era Generalitat a de fomentar era accion des cooperatives e des societats laboraus e a d'estimular es iniciatives dera economia social.

6. Es organizacions sindicau e empresariaus an de participar ena definicion des polítiques publices que les afècten. Era Generalitat a de promòir era mediacion e er arbitratge entara resolucio des conflictes d'interèssi entre es diuèrs agents socials.

7. Es organizacions professionaus e es corporacions de dret public representatives d'interèssi economic e professionaus e es entitats associatives deth tresau sector an d'èster consultades ena definicion des polítiques que les afècten.

8. Era Generalitat, en consideracion as foncions social, culturau e de promocion economica que complissen es caishes d'estauvis, a de protegir era autonomia institucionau e a de promòir era contribucion social d'aguestes entitats as estratègies economic e socials des diuèrs territoris de Catalonha.

ARTICLE 46. MIEI AMBIENT, DESVOLOPAMENT SOSTENIBLE E EQUILIBRI TERRITORIAU

1. Es poders publics an de velhar pera proteccion deth miei ambient per miei dera adopcion de polítiques publices basades en desenvolopament sostenible e era solidaritat collectiva e intergeneracionau.

2. Es polítiques mieiambientaus an de dirigir-se especiaument ara reduccion des diuèrses formes de contaminacion, era fixacion d'estandards e de nivèus minims de proteccion, era articulacion de mesures correctives der impacte ambientau, er emplec racionau des recorsi naturaus, era

prevencion e eth contròtle dera erosion e des activitats qu'altèren eth regim atmosferic e climatic, e eth respècte as principis de preservacion deth miei, conservacion des recorsi naturaus, responsabilitat, fiscalitat ecologica e reciclatge e reutilizacion des bens e des productes.

3. Es poders publics an de hèr efectives es condicions entara preservacion dera natura e dera biodiversitat, an de promòir era integracion d'objectius ambientaus as politiquas sectoriaus e an d'establir es condicions que permeten a totes es personas eth gaudiment deth patrimòni naturau e paisatgistic.

4. Es poders publics an de velhar pera coesion economica e territoriau en tot aplicar politiquas qu'asseguren un tractament especiau des parçans de montanha, era proteccion deth paisatge, era defensa deth litorau, eth foment des activitats agràries dera cria de bestiar e silvòles e ua distribuicion equilibrada e territòri des diuèrsi sectors productius, es servicis d'interès generau e es hilats de comunicacion.

5. Es poders publics an de facilitar as ciutadans era informacion mieiambientau e an de fomentar era educacion enes valors dera preservacion e dera mielhora deth miei ambient coma patrimòni comun.

ARTICLE 47. ABITATGE

Es poders publics an de facilitar er accés ar abitatge mejançant era generacion de sòu e era promocion d'abitatge public e d'abitatge protegit, damb ua atencion especiau pes joeni e es collectius damb mès besonhs.

ARTICLE 48. MOBILITAT E SEGURETAT VIÀRIA

1. Es poders publics an de promòir politiquas de transpòrt e de comunicacion, basades en critèris de sostenibilitat, que fomenten er usatge deth transpòrt public e era mielhora dera mobilitat e garantisquen era accessibilitat entàs personas damb mobilitat redusida.

2. Es poders publics an d'impulsar, d'ua manèra prioritària, es mesures destinades ar increment dera seguretat viària e ara disminucion des accidents de transit, damb ua incidéncia especiau ena prevencion, era educacion viària e era atencion as victimas.

ARTICLE 49. PROTECCION DES CONSOMADORS E USATGÈRS

1. Es poders publics an de garantir era proteccion dera salut, era seguretat e era defensa des drets e es interèssi legitims des consumadors e usatgèrs.

2. Es poders publics an de garantir era existéncia d'esturments de mediacion e arbitratge en matèria de consum, n'an de promòir eth coneishement e er emplec e an de dar supòrt as organizacions de consumadors e usatgèrs.

ARTICLE 50. FOMENT E DIFUSION DETH CATALAN

1. Es poders publics an de protegir eth catalan en toti es encastres e sectors e n'an de fomentar er usatge, era difusion e eth coneishement. Aguesti principis tanben s'an d'aplicar respècte ar aranés.

2. Eth Govèrn, es universitats e es institucions d'ensenhament superior, en encastre des competéncias respectives, an d'adoptar es mesures pertinentes entà garantir er usatge deth catalan en toti es encastres des activitats docentes, non docentes e de recèrca.

3. Es politiquas de foment deth catalan s'an d'estiéner ath conjunt der Estat, ara Union Europèa e ara rèsta deth mon.

4. Es poders publics an de promòir qu'es dades que figuren en etiquetatge, en embalatge e enes instruccions d'us des productes distribuïts en Catalonha còsten tanben en catalan.

5. Era Generalitat, era Administracion locau e es autes corporacions publicas de Catalonha, es institucions e es empreses que ne depenen e es concessionaris des sòns servicis an d'emplegar eth catalan enes sues actuacions intèrnes e ena relacion enter eri. Tanben l'an d'emplegar enes comunicacions e es notificacions dirigides a personas fisiques o juridiques residents en Catalonha, sense prejudici deth dret des ciutadans a receber-les en castelhan s'ac demanen.

6. Es poders publics an de garantir er emplec dera lengua de signes catalana e es condicions que permeten d'ar-

ténher era igualtat des persones damb sordèra qu'òpten per aguesta lengua, qu'a d'èster objècte d'ensenhament, proteccion e respècte.

7. Er Estat, cossent damb çò que dispause era Constitucion, a de dar supòrt ara aplicacion des principis qu'establís aguest article. S'an d'establir es esturments de coordinacion e, s'ei de besonh, d'actuacion conjunta entà que siguen mès efectius.

ARTICLE 51. COOPERACION ATH FOMENT DERA PATZ E COOPERACION ATH DESVOLOPAMENT

1. Era Generalitat a de promòir era cultura dera patz e accions de foment dera patz en mon.

2. Era Generalitat a de promòir accions e politiques de cooperacion ath desvolopament des pòbles e a d'establir programes d'ajuda umanitària d'emergéncia.

ARTICLE 52. MIEIS DE COMUNICACION SOCIAU

1. Correspon as poders publics de promòir es condicions entà garantir eth dret ara informacion e a recéber des mieis de comunicacion ua informacion vertadèra e uns contenguts que respècten era dignitat des persones e eth pluralisme politic, sociau, culturau e religiós. En cas des mieis de comunicacion de titularitat publica era informacion tanben a d'èster neutrau.

2. Es poders publics an de promòir es condicions entà garantir er accés sense discriminacions as servicis audiovisuaus en encastre de Catalonha.

ARTICLE 53. ACCÈS AS TECNOLOGIES DERA INFORMACION E DERA COMUNICACION

1. Es poders publics an de facilitar eth coneishement dera societat dera informacion e an d'impulsar er accés ara

comunicacion e as tecnologies dera informacion, en condicions d'igualtat, en toti es encastres dera vida sociau, includith eth laborau; an de fomentar qu'aguestes tecnologies se meten ath servici des persones e non afècten negativament as sòns drets, e an de garantir era prestacion de servicis per miei des nomenades tecnologies, cossent damb es principis d'universalitat, continuitat e actualizacion.

2. Era Generalitat a de promòir era formacion, era recèrca e era innovacion tecnològiques entà qu'es oportunitats de progrés qu'aurís era societat deth coneishement e dera informacion contribuïsquen ara mielhora deth benèster e dera coesion sociaus.

ARTICLE 54. MEMÒRIA ISTORICA

1. Era Generalitat e es auti poders publics an de velhar peth coneishement e eth manteniment dera memòria istorica de Catalonha coma patrimoniu collectiu que testimònie era resisténcia e era luta pes drets e es libertats democràtiques. Entad açò, an d'adoptar es iniciatives institucionaus de besonh entath reconeishement e era rehabilitacion de toti es ciutadans qu'an patit persecucion pr'amor dera defensa dera democràcia e er autogovèrn de Catalonha.

2. Era Generalitat a de velhar entà qu'era memòria istorica se convertisque en simbèu permanent dera tolerància, dera dignitat des valors democràtics, deth refús des totalitarismes e deth reconeishement de totes es persones qu'an patit persecucion pr'amor des sues opcions personaus, ideològiques o de consciéncia.

TÍTOL II. DES INSTITUCIONS

CAPÍTOL I. ETH PARLAMENT

ARTICLE 55. DISPOSICIONS GENERAUS

1. Eth Parlament represente ath pòble de Catalonha.

2. Eth Parlament exercís era potestat legislativa, apròve es pressupòsti dera Generalitat e contròtle e impulse era

accion politica e de govèrn. Ei era sedença a on s'exprès- se preferentament eth pluralisme e se hè public eth debat politic.

3. Eth Parlament ei inviolable.

ARTICLE 56. COMPOSICION E REGIM ELECTORAU

1. Eth Parlament se compause d'un minim de cent deputats e un maxim de cent cinquanta, escuelhuts per un tèrme de quate ans per miei de sufragi universau, liure, igual, dirècte e secret, cossent damb aguest Estatut e era legislacion electorau.

2. Eth sistèma electorau ei de representacion proporcionau e a d'assegurar era representacion adequada de totes es zònes deth territòri de Catalonha. Era Administracion electorau ei independenta e garantís era transparéncia e era objectivitat deth procès electorau. Eth regim electorau ei regulat per ua lei deth Parlament aprovada en ua votacion finau sus eth conjunt deth tèxte per majoria de dues tresaus parts des deputats.

3. Son electors e elegibles es ciutadans de Catalonha que son en plen dret des sòns drets civius e politics, cossent damb era legislacion electorau. Era lei electorau de Catalonha a d'establir critèris de paritat enter hemnes e òmes entara elaboracion des listres electoraus.

4. Eth president o presidenta dera Generalitat, quinze dies abans der acabament dera legislatura, a de convocar es eleccions, qu'an d'auer lòc entre quaranta e seishanta dies despús dera convocatòria.

ARTICLE 57. ESTATUT DES DEPUTATS

1. Es membres deth Parlament son inviolables pes vòts e es opinions qu'emeten en exercici deth sòn cargue. Pendent eth sòn mandat, gaudissen d'immunitat damb er efècte concrèt que non pòden èster detenguts se non ei en cas de delicte flagrant.

2. Enes causes contra es deputats, ei compentent eth Tribunau Superior de Justícia de Catalonha. Dehòra deth

territòri de Catalonha era responsabilitat penau ei exigibla enes madeishi tèrmes dauant era Sala Penau deth Tribunau Suprem.

3. Es deputats non son sometuts a mandat imperatiu.

ARTICLE 58. AUTONOMIA PARLAMENTÀRIA

1. Eth Parlament gaudís d'autonomia organitzativa, financèra, administrativa e disciplinària.

2. Eth Parlament elabòre e apròve eth sòn reglament e eth sòn pressupòst e fixe er estatut deth personau que ne depen.

3. Era aprobacion e era reforma deth Reglament deth Parlament corresponen ath Plen deth Parlament e requerrissen eth vòt favorable dera majoria absoluta des deputats en ua votacion finau sus eth conjunt deth tèxte.

ARTICLE 59. ORGANIZACION E FONCIONAMENT

1. Eth Parlament a un president o presidenta e ua mesa escuelhuts peth Plen. Eth Reglament deth Parlament ne regule era eleccion e es foncions.

2. Eth Reglament deth Parlament regule es drets e es déuers des deputats, es requisits entara formacion des grops parlamentaris, era intervencion d'aguesti en exercici des foncions parlamentàries e es atribucions dera Junta de Portaveus.

3. Eth Parlament foncione en plen e en comissions. Es grops parlamentaris participen en totes es comissions en proporcion as sòns membres.

4. Eth Parlament a ua deputacion permanenta, presidida peth president o presidenta deth Parlament e integrada peth nombre de deputats qu'eth Reglament deth Parlament determine, en proporcion ara representacion de cada grop parlamentari. Era Deputacion Permanenta velhe pes poders deth Parlament quan aguest non ei amassat enes periòdes entre sessions, quan a acabat eth mandat parlamentari e quan a estat dissolt. En cas d'acabament

dera legislatura o de dissolució deth Parlament, eth mandat des deputats qu'intègren era Deputació Permanenta ei prorrogat enquiara constitució deth nau Parlament.

5. Es cargues públics e eth personau ath servici des administracions públiques qu'actuen en Catalonha an era obligació de comparéisher a requeriment deth Parlament.

6. Eth Parlament pòt crear comissions d'investigació sus quinsevolh ahèr de relevància pública que sigue d'interès dera Generalitat. Es persones requerides pes comissions d'investigació an de comparéisher-i obligatòriament, cossent damb eth procediment e es garanties establides peth Reglament deth Parlament. S'an de regular per lei es sancions per incompliment d'aguesta obligació.

7. Eth Reglament deth Parlament a de regular era trametuda des peticions individuals e collectives dirigides ath Parlament. Tanben an d'establir mecanismes de participació ciutadana en exercici des funcions parlamentàries.

ARTICLE 60. REGIM DES AMASSADES E DES SESSIONS

1. Eth Parlament s'amasse anuaument en dus periòdes ordinaris de sessions fixadi peth Reglament. Eth Parlament se pòt amassar en sessions extraordinàries dehòra des periòdes ordinaris de sessions. Es sessions extraordinàries deth Parlament son convocades peth sòn president o presidenta per acòrd dera Deputació Permanenta, a prepau-sa de tres grups parlamentaris o d'ua quatau part des deputats, o a peticion de grups parlamentaris o de deputats que ne representen era majoria absoluta. Eth Parlament tanben s'amasse en session extraordinària a peticion deth president o presidenta dera Generalitat. Es sessions extraordinàries se convòquen damb un orde deth dia determinat e se lhèuen despús d'auer-lo agotat.

2. Es sessions deth Plen son públiques, exceptat enes supausats establidi peth Reglament deth Parlament.

3. Eth Parlament, entà adoptar acòrds validament, s'a de trapar amassat damb era preséncia dera majoria absoluta des deputats. Es acòrds son valids s'an estat aprovats pera majoria simpla des deputats presents, sense perjudi-

ci des majories especials establides per aquest Estatut, pes leis o peth Reglament deth Parlament.

ARTICLE 61. FUNCIONS

Corresponen ath Parlament, ath delà des funcions establides per article 55, es que seguissen:

a) Designar es senadors que representen ara Generalitat en Senat. Era designació s'a de hèr en ua convocatòria específica e de manèra proporcionau ath nombre de deputats de cada grop parlamentari.

b) Elaborar proposicions de lei entà presentar-les ara Mesa deth Congrès des Deputats e nomenar es deputats deth Parlament encargadi de defener-les.

c) Sollicitar ath Govèrn der Estat era adopció de projèctes de lei.

d) Sollicitar ar Estat era transferéncia o delegació de competéncias e era atribució de facultats en encastre der article 150 dera Constitució.

e) Interpausar eth recors d'inconstitucionalitat e personarse dauant eth Tribunal Constitucionau en d'auti procèss constitucionaus, cossent damb çò qu'establís era Lei organica deth Tribunal Constitucionau.

f) Es autes funcions que li atribuïssen aquest Estatut e es leis.

ARTICLE 62. INICIATIVA LEGISLATIVA E EXERCICI DERA FONCIÓN LEGISLATIVA

1. Era iniciativa legislativa correspon as deputats, as grups parlamentaris e ath Govèrn. Tanben correspon, enes tèrmes establits pes leis de Catalonha, as ciutadans, mejançant era iniciativa legislativa populara, e as òrgans representatius des ens supramunicipaus de caràcter territorial qu'establís aquest Estatut.

2. Son leis de desenvolupament basic der Estatut es que regulen dirèctament es matèries nomenades pes articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 e 94.1. Era aprovació, era modificació e era derogació d'aguestes leis

requerissen eth vòt favorable dera majoria absoluta deth Plen deth Parlament en ua votacion finau sus eth conjunt deth tèxte, exceptat qu'er Estatut n'establisque ua auta.

3. Eth Plen deth Parlament pòt delegar era tramitacion e era aprobacion d'iniciatives legislatives as comissions legislatives permanentes. En quinsevolh moment pòt revocar aguesta delegacion. Non pòden èster objècte de delegacion as comissions era reforma der Estatut, es leis de desenvolopament basic, eth pressupòst dera Generalitat e es leis de delegacion legislativa ath Govèrn.

ARTICLE 63. DELEGACION EN GOVÈRN DERA POTESAT LEGISLATIVA

1. Eth Parlament pòt delegar en Govèrn era potestat de dictar normes damb reng de lei. Es disposicions deth Govèrn que contien legislacion delegada an eth nòm de *decrèts legislatius*. Non pòden èster objècte de delegacion legislativa era reforma der Estatut, es leis de desenvolopament basic, exceptat que se delègue er establiment d'un tèxte rehonut, era regulacion essenciau e eth desenvolopament dirècte des drets reconeishuts per Estatut e pera Carta des drets e es déuers des ciutadans de Catalonha e eth pressupòst dera Generalitat.

2. Era delegacion legislativa sonque se pòt autrejar ath Govèrn. Era delegacion a d'èster exprèssa, mejançant ua lei, entà ua matèria concrèta e damb era determinacion d'un tèrme entà hèr-ne usatgr. Era delegacion s'agòte quan eth Govèrn publike eth decret legislatiu corresponent o quan eth Govèrn se trape en foncions.

3. Quan se tracte d'autorizar ath Govèrn entà formular un nau tèxte articulat, es leis de delegacion an de fixar es bases as quaus s'a d'ajustar eth Govèrn en exercici dera delegacion legislativa. Quan se tracte d'autorizar ath Govèrn a rehóner tèxtes legaus, es leis an de determinar era artenhuda e es critèris dera rehonuda.

4. Eth contròtle dera legislacion delegada ei regulat peth Reglament deth Parlament. Es leis de delegacion tanben pòden establir un regim de contròtle especiau entàs decrèts legislatius.

ARTICLE 64. DECRÈTS LEI

1. En cas d'un besonh extraordinari e urgent, eth Govèrn pòt dictar disposicions legislatives provisionaus sus era forma de decret lei. Non pòden èster objècte de decret lei era reforma der Estatut, es matèries que son objècte de leis de desenvolopament basic, era regulacion essenciau e eth desenvolopament dirècte des drets reconeishuts per Estatut e pera Carta des drets e es déuers des ciutadans de Catalonha e eth pressupòst dera Generalitat.

2. Es decrèts lei demoren derogats s'en tèrme improrrogable des trenta dies subsegüents ara promulgacion non son validats exprèssament peth Parlament despús d'un debat e ua votacion de totalitat.

3. Eth Parlament pòt tramitar es decrèts lei coma projectes de lei peth procediment d'urgència, laguens deth tèrme establir per apartat 2.

ARTICLE 65. PROMULGACION E PUBLICACION DES LEIS

Es leis de Catalonha son promulgades, en nòm deth rei, peth president o presidenta dera Generalitat, eth quau n'ordene era publicacion en *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* en tèrme de quinze dies des dera aprobacion, e en *Boletín Oficial del Estado*. Ar efècte dera entrada en vigor, regís era data de publicacion en *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. Era version oficiau en castelhan ei era traduccion elaborada pera Generalitat.

ARTICLE 66. CAUSES D'ACABAMENT DERA LEGISLATURA

Era legislatura acabe per expiracion deth mandat legau en complir-se es quate ans dera data des eleccions. Tanben pòt acabar anticipadament se non a lòc era investidura deth president o presidenta dera Generalitat, o per dissolucion anticipada, acordada peth president o presidenta dera Generalitat.

CAPÍTOL II. ETH PRESIDENT O PRESIDENTA DERA GENERALITAT

ARTICLE 67. ELECCION, NOMENAMENT, ESTATUT PERSONAU, CESSAMENT E COMPETÉNCIES

1. Eth president o presidenta a era mèis nauta representacion dera Generalitat e dirigís era accion deth Govèrn. Tanben a era representacion ordinària der Estat en Catalonha.

2. Eth president o presidenta dera Generalitat ei escuelhut peth Parlament d'enter es sòns membres. Se pòt regular per lei era limitacion de mandats.

3. Se, un còp transcorreguts dus mesi des dera primèra votacion d'investidura, cap candidat o candidata non ei escuelhut, eth Parlament demore dissolhut automaticament e eth president o presidenta dera Generalitat en foncions convòque eleccions de manèra immediata, qu'an d'auer lòc enter quaranta e seishanta dies despús dera convocatòria.

4. Eth president o presidenta dera Generalitat ei nomenat peth rei.

5. Ua lei deth Parlament regule er estatut personau deth president o presidenta dera Generalitat. As efèctes de precedéncias e protocòl en Catalonha, eth president o presidenta dera Generalitat a era posicion preeminenta, que li correspon coma representant dera Generalitat e der Estat en Catalonha.

6. Coma representant ordinari der Estat en Catalonha, correspon ath president o presidenta:

a) Promulgar, en nòm deth rei, es leis, es decretès lei e es decretès legislatius de Catalonha e ordenar-ne era publicacion.

b) Ordenar era publicacion des nomenaments des cargues institucionaus der Estat en Catalonha.

c) Demandar era colaboracion as autoritats der Estat qu'e exercissen foncions publicques en Catalonha.

d) Es autes que determinen es leis.

7. Eth president o presidenta dera Generalitat cesse per renovacion deth Parlament pr'amor d'ues eleccions, per aprobacion d'ua mocion de censura o denegacion d'ua qüestion de confiança, per mòrt, per dimission, per incapacitat permanenta, fisica o mentau, reconeishuda peth Parlament, que l'inabilite entar exercici deth cargue, e per condemna penau fèrma que compòrte era inhabilitacion entar exercici de cargues publiccs.

8. Eth conselhèr primèr o conselhèra primèra, se n'i a, o eth conselhèr o conselhèra que determine era lei, suplís e substituís ath president o presidenta dera Generalitat enes casi d'abséncia, malautia, cessament per causa d'incapacitat e mòrt. Era supléncia e era substitucion non permeten exercir es atribucions deth president o presidenta relatives ath plantejament d'ua qüestion de confiança, era designacion e eth cessament des conselhèrs e era dissolucion anticipada deth Parlament.

9. Eth president o presidenta dera Generalitat, se non a nomenat un conselhèr primèr o conselhèra primèra, pòt delegar temporaument foncions executives en un des conselhèrs.

CAPÍTOL III. ETH GOVÈRN E ERA ADMINISTRACION DERA GENERALITAT

SECCION PRIMÈRA. ETH GOVÈRN

ARTICLE 68. FONCTIONS, COMPOSICION, ORGANIZACION E CESSAMENT

1. Eth Govèrn ei er organ superior collegiat que dirigís era accion politica e era Administracion dera Generalitat.

Exercís era foncion executiva e era potestat reglamentària cossent damb aquest Estatut e es leis.

2. Eth Govèrn se compause deth president o presidenta dera Generalitat, eth conselhèr prumèr o conselhèra prumèra, s'ei de besonh, e es conselhèrs.

3. Ua lei a de regular era organizacion, eth foncionament e es atribucions deth Govèrn.

4. Eth Govèrn cesse quan ac hè eth president o presidenta dera Generalitat.

5. Es actes, es disposicions generaus e es normes qu'e-manen deth Govèrn o dera Administracion dera Generalitat an d'èster publicats en *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. Aquesta publicacion ei sufisenta, a toti es efèctes, entara eficàcia des actes e entara entrada en vigor des disposicions generaus e es normes.

ARTICLE 69. ETH CONSELHÈR PRUMÈR O CONSELHÈRA PRUMÈRA

Eth president o presidenta dera Generalitat per decretèr pòt nomenar e separar un conselhèr prumèr o conselhèra prumèra, dera quau causa a de dar compde ath Parlament. Eth conselhèr prumèr o conselhèra prumèra ei membre deth Govèrn. Eth conselhèr prumèr o conselhèra prumèra, cossent damb çò qu'establís era lei, a foncions pròpies, ath delà des delegades peth president o presidenta.

ARTICLE 70. ESTATUT PERSONAU DES MEMBRES DETH GOVÈRN

1. Eth president o presidenta dera Generalitat e es conselhèrs, pendent es sòns mandats e pes actes presumptament delictius cometuts en territòri de Catalonha, non pòden èster detenguts ne retenguts exceptat en cas de delicte flagrant.

2. Correspon ath Tribunal Superior de Justícia de Catalonha decidir sus era inculpacion, eth processament e er enjudiciament deth president o presidenta dera

Generalitat e des conselhèrs. Dehòra deth territòri de Catalonha era responsabilitat penau ei exigibla enes madeishi tèrmes dauant era Sala Penau deth Tribunal Suprem.

SECCION DUSAU. ERA ADMINISTRACION DERA GENERALITAT

ARTICLE 71. DISPOSICIONS GENERAUS E PRINCIPIS D'ORGANIZACION E FONCIONAMENT

1. Era Administracion dera Generalitat ei era organizacion qu'exercís es foncions executives atribuïdes per aquest Estatut ara Generalitat. A era condicion d'administracion ordinària cossent damb çò qu'establiessen aquest Estatut e es leis, sense prejudici des competències que corresponen ara Administracion locau.

2. Era Administracion dera Generalitat servís damb objectivitat as interèssi generaus e actue damb somission plea as leis e ath dret.

3. Era Administracion dera Generalitat actue cossent damb es principis de coordinacion e transversalitat, damb finalitat de garantir era integracion des politiques publiques.

4. Era Administracion dera Generalitat, cossent damb eth principi de transparéncia, a de hèr publica era informacion de besonh entà qu'es ciutadans en poguen avalorar era gestion.

5. Era Administracion dera Generalitat exercís es sues foncions en territòri cossent damb es principis de desconcentracion e descentralizacion.

6. Es leis an de regular era organizacion dera Administracion dera Generalitat e an de determinar en tot cas:

a) Es modalitats de descentralizacion foncionau e es diuèrres formes de personificacion publica e privada que pòt adoptar era Administracion dera Generalitat.

b) Es formes d'organizacion e de gestion des servicis publics.

c) Era actuacion dera Administracion dera Generalitat en regim de dret privat, e tanben era participacion deth sector privat ena execucion des politiquas publicas e era prestacion des servicis publics.

7. S'a de regular per lei er estatut juridic deth personau ath servici dera Administracion dera Generalitat, en tot includir-i, en tot cas, eth regim d'incompatibilitats, era garantia de formacion e actualizacion des coneishements e era praxi de besonh entà complir es foncions publicas.

ARTICLE 72. ORGANS CONSULTIUS DETH GOVÈRN

1. Era Comission Juridica Assessora ei eth naut organ consultiu deth Govèrn. Ua lei deth Parlament en regule era composicion e es foncions.

2. Eth Conselh de Trebalh, Economic e Sociau de Catalonha ei er organ consultiu e d'assessorament deth Govèrn en matèries socioeconomiques, laboraus e aucupacionaus. Ua lei deth Parlament en regule era composicion e es foncions.

CAPÍTOL IV. ES RELACIONS ENTER ETH PARLAMENT E ETH GOVÈRN

ARTICLE 73. DRETS E OBLIGACIONS DES MEMBRES DETH GOVÈRN VÈRS ETH PARLAMENT

1. Eth president o presidenta dera Generalitat e es conselhèrs an eth dret d'assistir tàs amassades deth Plen e des comissions parlamentàries e prener-i era paraula.

2. Eth Parlament pòt requerir ath Govèrn e as sòn membres era informacion que considèra de besonh entar exercici des sues foncions. Tanben en pòt requerir era preséncia en Plen e enes comissions, enes tèrmes qu'establís eth Reglament deth Parlament.

ARTICLE 74. RESPONSABILITAT POLITICA DETH GOVÈRN E DES SÒNS MEMBRES

1. Eth president o presidenta dera Generalitat e es conselhèrs responen politicament dauant eth Parlament de forma solidària, sense prejudici dera responsabilitat dirècta de cadun d'eri.

2. Era delegacion de foncions deth president o presidenta dera Generalitat non lo desliure dera sua responsabilitat politica dauant eth Parlament.

ARTICLE 75. DISSOLUCION ANTICIPADA DETH PARLAMENT

Eth president o presidenta dera Generalitat, damb era deliberacion prealablea deth Govèrn e sus era sua exclusiva responsabilitat, pòt dissòlver eth Parlament. Aquesta facultat non pòt èster exercida quan sigue en tràmit ua mocion de censura e tanpòc se non a transcorrut un an coma minim des dera darrèra dissolucion per aquest procediment. Eth decret de dissolucion a d'establir era convocatòria de naues eleccions, qu'an d'auer lòc enter es quaranta e es seishanta dies següents ara data de publicacion deth decret en *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

CAPÍTOL V. D'AUTES INSTITUCIONS DERA GENERALITAT

SECCION PRUMÈRA. ETH CONSELH DE GARANTIES ESTATUTÀRIES

ARTICLE 76. FONCIONS

1. Eth Conselh de Garanties Estatutàries ei era institucion dera Generalitat que velhe pera adequacion ad aquest Estatut e ara Constitucion des disposicions dera Generalitat enes tèrmes qu'establís er apartat 2.

2. Eth Conselh de Garanties Estatutàries pòt dictaminar, enes tèrmes qu'establisque era lei, enes casi següents:

a) Era adequacion ara Constitucion des projèctes e des proposicions de reforma der Estatut d'autonomia de Catalonha abans qu'eth Parlament les apròve.

b) Era adequacion ad aquest Estatut e ara Constitucion des projèctes e des proposicions de lei sometuts a debat e aprobacion deth Parlament e des decretès lei sometuts a convalidacion deth Parlament.

c) Era adequacion ad aquest Estatut e ara Constitucion des projèctes de decret legislatiu aprovats peth Govèrn.

d) Era adequacion des projèctes e des proposicions de lei e des projèctes de decret legislatiu aprovats peth Govèrn ara autonomia locau enes tèrmes que garantís aquest Estatut.

3. Eth Conselh de Garanties Estatutàries a de dictaminar abans dera interposicion deth recors d'inconstitucionalitat peth Parlament o peth Govèrn, abans dera interposicion de conflicte de competència peth Govèrn e abans dera interposicion de conflicte de defensa dera autonomia locau dauant eth Tribunau Constitucionau.

4. Es dictamens deth Conselh de Garanties Estatutàries an caractèr vinculant en çò que hè as projèctes de lei e es proposicions de lei deth Parlament que desenvolopen o afècten a drets reconeishuts per aquest Estatut.

ARTICLE 77. COMPOSICION E FONCIONAMENT

1. Eth Conselh de Garanties Estatutàries ei format per membres nomenats peth president o presidenta dera Generalitat enter juristes de reconeishuda competència, dues tresaus parts des quaus a prepausa deth Parlament, per majoria de tres cincaus parts des deputats, e ua tresau part a prepausa deth Govèrn.

2. Es membres deth Conselh de Garanties Estatutàries an d'escuélher d'enter eri eth president o presidenta.

3. Ua lei deth Parlament regule era composicion e eth foncionament deth Conselh de Garanties Estatutàries, er estatut des membres e es procediments relatius ar exercici des sues foncions. Se pòden agranir per lei es foncions dictaminadores deth Conselh de Garanties Estatutàries qu'establís aquest Estatut sense atribuir-les caractèr vinculant.

4. Eth Conselh de Garanties Estatutàries a autonomia organica, foncionau e pressupostària cossent damb era lei.

SECCION DUSAU. ETH SINDIC DE GRÈUGES

ARTICLE 78. FONCTIONS E RELACIONS DAMB ES AUTES INSTITUCIONS ANALÒGUES

1. Eth Sindic de Grèuges a era foncion de protegir e deféner es drets e es libertats que reconeishen era Constitucion e aquest Estatut. Damb aquesta finalitat supervise, damb caractèr exclusiu, era activitat dera Administracion dera Generalitat, era des organismes publics o privats vinculats o que ne depenen, era des empreses privades que gestionen servicis publics o complissen activitats d'interès generau o universau o activitats equivalents de manèra concertada o indirècta e era des autes persones damb ligam contractuau damb era Administracion dera Generalitat e damb es entitats publiques que ne depenen. Tanben supervise era activitat dera Administracion locau de Catalonha e era des organismes publics o privats viculats o que ne depenen.

2. Eth Sindic de Grèuges e eth Defensor deth Pòble collaborèn en exercici des sues foncions.

3. Eth Sindic de Grèuges pòt sollicitar dictamen ath Conselh de Garanties Estatutàries sus es projèctes e es proposicions de lei sosmetudi a debat e aprobacion deth Parlament e des decretès lei sosmetudi a convalidacion deth Parlament, quan regulen drets reconeishudi per aquest Estatut.

4. Eth Sindic de Grèuges pòt establir relacions de collaboracion damb es defensors locaux dera ciutadania e d'autes figures analògues creades en encastre public e eth privat.

5. Es administracions publiques de Catalonha e es autes entitats e persones a qué hè referència er apartat 1 an era obligacion de cooperar damb eth Sindic de Grèuges. S'an de regular per lei es sancions e es mecanismes destinadi a garantir eth compliment d'aquesta obligacion.

ARTICLE 79. DESIGNACION E ESTATUT DETH SINDIC DE GRÈUGES

1. Eth sindic o sindica de grèuges ei escuelhut peth Parlament per majoria de tres cincaus parts des sòns membres.

2. Eth sindic o sindica de grèuges exercís es sues foncions damb imparcialitat e independéncia, ei inviolable pes opinions expressades en exercici des sues foncions, ei inamovable e sonque pòt èster destituït e suspenut pes causes qu'establís era lei.

3. S'an de regular per lei er estatut personau deth sindic de grèuges, es incompatibilitats, es causes de cessament, era organizacion e es atribucions dera institucion. Eth Sindic de Grèuges gaudís d'autonomia reglamentària, organizativa, foncionau e pressupostària cossent damb es leis.

SECCION TRESAU. ERA SINDICATURA DE COMPDES

ARTICLE 80. FONCIONS E RELACIONS DAMB ETH TRIBUNAU DE COMPDES

1. Era Sindicatura de Compdes ei er organ fiscalizador extèrn des compdes, dera gestion economica e deth contròtle d'eficiéncia dera Generalitat, des ens locaux e dera rèsta deth sector public de Catalonha.

2. Era Sindicatura de Compdes depen organicament deth Parlament, exercís es sues foncions per delegacion d'aguest e damb plea autonomia organizativa, foncionau e pressupostària, cossent damb es leis.

3. Era Sindicatura de Compdes e eth Tribunau de Compdes an d'establir es sues relacions de cooperacion mejançant un convèni. En aguest convèni s'an d'establir es mecanismes de participacion enes procediments jurisdiccionaus sus responsabilitat comptabla.

ARTICLE 81. COMPOSICION, FONCIONAMENT E ESTATUT PERSONAU

1. Era Sindicatura de Compdes ei formada per sindics designats peth Parlament per majoria de tres cincaus parts. Es sindics escuelhen d'enter eri eth sindic o sindica major.

2. S'an de regular per lei er estatut personau, es incompatibilitats, es causes de cessament, era organizacion e eth foncionament dera Sindicatura de Compdes.

SECCION QUATAU. REGULACION DETH CONSELH DER AUDIOVISUAU DE CATALONHA

ARTICLE 82. ETH CONSELH DER AUDIOVISUAU DE CATALONHA

Eth Conselh der Audiovisuau de Catalonha ei era autoritat reguladora independenta en encastre dera comunicacion audiovisuau publica e privada. Eth Conselh actue damb plea independéncia deth Govèrn dera Generalitat en exercici des sues foncions. Ua lei deth Parlament a d'establir es critèris d'eleccion des sòns membres e es sòns encastres especifics d'actuacion.

CAPÍTOL VI. ETH GOVÈRN LOCAU

SECCION PRUMÈRA. ORGANIZACION TERRITORIAU LOCAU

ARTICLE 83. ORGANIZACION DETH GOVÈRN LOCAU DE CATALONHA

1. Catalonha estructure era sua organizacion territorialu basica en municipis e vegueries.

2. Er encastre supramunicipau ei constituït, en tot cas, pes comarques, qu'a de regular ua lei deth Parlament.

3. Es auti ens supramunicipaus que cree era Generalitat se fundamenten ena volentat de colaboracion e associacion des municipis.

ARTICLE 84. COMPETÉNCIES LOCAUS

1. Aguest Estatut garantís as municipis un nuclèu de competéncies pròpies qu'an d'èster exercides per aquestes entitats damb plea autonomia, subjècta sonque a contròtle de constitucionalitat e de legalitat.

2. Es govèrns locals de Catalonha an en tot cas competéncies pròpies sus es matèries que seguissen, enes tèrmes que determinen es leis:

a) Era ordenacion e era gestion deth territòri, er urbanisme e era disciplina urbanistica e era conservacion e eth manteniment des bens de domeni public locau.

b) Era planificacion, era programacion e era gestion d'abitatge public e era participacion ena planificacion en sòu municipau der abitatge de proteccion oficiau.

c) Era ordenacion e era prestacion de servicis basics ara comunitat.

d) Era regulacion e era gestion des equipaments municipaus.

e) Era regulacion des condicions de seguretat enes activitats organizades en espacis publics e en locals de concurréncia publica. Era coordinacion mejançant era Junta de Seguretat des dièrsi còssi e fòrces presents en municipi.

f) Era proteccion civila e era prevencion d'incendis.

g) Era planificacion, era ordenacion e era gestion dera educacion infantila e era participacion en procès de matriculacion enes centres publics e concertats deth tèrme municipau, eth manteniment e er aprofitament, dehòra der orari escolar, des centres publics e eth calendari escolar.

h) Era circulacion e es servicis de mobilitat e era gestion deth transport de viatgèrs municipau.

i) Era regulacion der establiment d'autorizacions e promocions de tota sòrta d'activitats economicas, especiauement es de caractèr comercial, artesanau e toristic e foment dera aucupacion.

j) Era formulacion e era gestion de politiquas entara proteccion deth miei ambient e eth desvolopament sostenible.

k) Era regulacion e era gestion des equipaments esportius e de léser e promocion d'activitats.

l) Era regulacion der establiment d'infraestructuras de telecomunicacions e prestacion de servicis de telecomunicacions.

m) Era regulacion e era prestacion des servicis d'atencion as personas, des servicis socials publics d'assisténcia primària e foment des politiquas d'acuelhement des immigrants.

n) Era regulacion, era gestion e era susvelhança des activitats e usi que s'amien a tèrme enes plages, enes arrius, enes lacs e ena montanha.

3. Era distribucion des responsabilitats administratives enes matèries a qué se referís er apartat 2 enter es dièrses administracions locals a de tier en compde era sua capacitat de gestion e se regís pes leis aprovades peth Parlament, peth principi de subsidiarietat, cossent damb çò qu'establís era Carta europèa dera autonomia locau, peth principi de diferenciacion, cossent damb es caracteristiques que presente era realitat municipau, e peth principi de sufisença financièra.

4. Era Generalitat a de determinar e fixar es mecanismes entath finançament des nauis servicis derivats der agraniment der espaci competenciau des govèrns locals.

ARTICLE 85. ETH CONSELH DE GOVÈRNS LOCAUS

Eth Conselh de Govèrns Locaus ei er organ de representacion de municipis e vegueries enes institucions dera Generalitat. Eth Conselh a d'èster escotat ena tramitacion parlamentària des iniciatives legislatives qu'afècten de manèra especifica as administracions locals e ena tramitacion de plans e normes reglamentàries de caractèr identic.

Ua lei deth Parlament regule era composicion, era organizacion e es foncions deth Conselh de Govèrns Locaus.

SECCION DUSAU. ETH MUNICIPI

ARTICLE 86. ETH MUNICIPI E ERA AUTONOMIA MUNICIPAU

1. Eth municipi ei er ens locau basic dera organizacion territoriau de Catalonha e eth miei essenciau de participacion dera comunitat locau enes ahèrs publics.
2. Eth govèrn e era administracion municipaus corresponen ar ajuntament, format peth baile o baillessa e es còssos. S'an d'establir per lei es requisits que s'an de complir entara aplicacion deth regim de conselh dubèrt.
3. Aguest Estatut garantís ath municipi era autonomia entar exercici des competéncias qu'a encomanades e era defensa des interèssi pròpris dera collectivitat que represente.
4. Es actes e es acòrds adoptadi pes municipis non pòden èster objècte de contròtle d'oportunitats per ua auta administracion.
5. Correspon ara Generalitat eth contròtle dera adequacion ar ordenament juridic des actes e es acòrds adoptats pes municipis e, s'ei de besonh, era impugnacion corresponenta dauant era jurisdiccion contenciosa administrativa, sense prejudici des accions qu'er Estat pogue emprèner en defensa des sues competéncias.
6. Es còssos son escuelhuts pes vesins des municipis mejançant sufragi universau, igual, liure, dirècte e secret.
7. Es concentracions de poblacion que laguens d'un municipi formen nuclèus desseparats se pòden constituïr en entitats municipaus descentralizadas. Era lei les a de garantir era descentralizacion e era capacitat sufisenta entà amiar a tèrme es activitats e prestar es servicis dera sua competéncia.

ARTICLE 87. PRINCIPIS D'ORGANIZACION E FONCIONAMENT E POTESTAT NORMATIVA

1. Es municipis dispausen de plea capacitat d'autoorganizacion laguens der encastre des disposicions generaus establides per lei en matèria d'organizacion e foncionament municipau.
2. Es municipis an dret a associar-se damb d'auti e a cooperar enter eri e damb d'auti ens publics entà exercir es sues competéncias, e tanben entà complir prètzhèts d'interès comun. Ad aguesti efèctes, an capacitat entà establir convènis e crear mancomunitats, consòrcis e associacions e participar-i, e tanben adoptar d'agues formes d'actuacion conjunta. Es leis non pòden limitar aquest dret se non ei entà garantir era autonomia des auti ens que l'an reconeishuda.
3. Es municipis an potestat normativa, coma expression deth principi democratic en qué se fundamenten, en encastre des sues competéncias e enes auti sus es quaus se projècte era sua autonomia.

ARTICLE 88. PRINCIPI DE DIFERENCIACION

Es leis qu'afècten ath regim juridic, organic, foncionau, competenciau e financièr des municipis an d'auer en compde necessàriament es diuèrses caracteristiques demografiques, geografiques, foncionaus, organizatives, de dimension e de capacitat de gestion qu'an.

ARTICLE 89. REGIM ESPECIALU DETH MUNICIPI DE BARCELONA

Eth municipi de Barcelona dispausa d'un regim especialu establir per lei deth Parlament. Er Ajuntament de Barcelona a iniciativa entà proposar era modificacion d'aguest regim especialu e, cossent damb es leis e eth Reglament deth Parlament, a de participar ena elaboracion des projèctes de lei qu'incidissen en aquest regim especialu e a d'èster consultat ena tramitacion parlamentària de d'agues iniciatives legislatives sus eth sòn regim especialu.

SECCION TRESAU. ERA VEGUERIA

ARTICLE 90. ERA VEGUERIA

1. Era vegueria ei er encastre territoriau especific entar exercici deth govèrn intermunicipau de cooperacion locau e a personalitat juridica pròpria. Era vegueria tanben ei era division territoriau adoptada pera Generalitat entara organizacion territoriau des sòns servicis.

2. Era vegueria, coma govèrn locau, a natura territoriau e gaudís d'autonomia entara gestion des sòns interèssi.

ARTICLE 91. ETH CONSELH DE VEGUERIA

1. Eth govèrn e era administracion autonòma dera vegueria corresponen ath Conselh de Vegueria, format peth president o presidenta e pes conselhèrs de vegueria.

2. Eth president o presidenta de vegueria ei escuelhut pes conselhèrs de vegueria d'enter es sòns membres.

3. Es conselhs de vegueria substituïssen es deputacions.

4. Era creacion, era modificacion e era supression, e tanben eth desplegament deth regim juridic des vegueries, son regulades per lei deth Parlament.

Era alteracion des limits provinciaus, se cau, s'a de portar a tèrme cossent damb çò qu'establís er article 141.1 dera Constitucion.

SECCION QUATAU. ERA COMARCA E ES AUTI ENS LOCAUS SUPRAMUNICIPAUS

ARTICLE 92. ERA COMARCA

1. Era comarca se configure coma ens locau damb personalitat juridica pròpria e ei formada pes municipis entara gestion de competéncias e servicis locals.

2. Era creacion, era modificacion e era supression des comarques, e tanben er establiment deth regim juridic d'aguesti ens, son regulats per ua lei deth Parlament.

ARTICLE 93. ES AUTI ENS LOCAUS SUPRAMUNICIPAUS

Es auti ens locals supramunicipaus se fundamenten ena volentat de collaboracion e associacion des municipis e en reconeishement des airaus metropolitans. Era creacion, era modificacion e era supression, e tanben er establiment deth regim juridic d'aguesti ens, son regulats per ua lei deth Parlament.

CAPÍTOL VII. ORGANIZACION INSTITUCIONAU PRÒPRIA D'ARAN

ARTICLE 94. REGIM JURIDIC

1. Aran dispause d'un regim juridic especiau establít per lei deth Parlament. Mejançant aquest regim se reconeish era especificitat dera organizacion institucionau e administrativa d'Aran e se'n garantis era autonomia entà ordenar e gestionar es ahèrs publics deth sòn territòri.

2. Era institucion de govèrn d'Aran ei eth Conselh Generau, qu'ei format peth Sindic, eth Plen des Conselhèrs e Conselhères Generaus e era Comission d'Auditors de Compdes. Eth sindic o sindica ei era mès nauta representacion e era ordinària dera Generalitat en Aran.

3. Era institucion de govèrn d'Aran ei escuelhuda mejançant sufragi universau, igual, liure, dirècte e secret, ena forma establida pera lei.

4. Eth Conselh Generau a competéncia enes matèries que determinen era lei reguladora deth regim especiau d'Aran e era rèsta de leis aprovades peth Parlament e es facultats qu'era lei li atribuís, especiaument, enes actuacions de montanha. Aran, mejançant era sua institucion representativa, a de participar ena elaboracion des iniciatives legislatives qu'afecten ath sòn regim especiau.

5. Ua lei deth Parlament establís es recursi financers suficients entà qu'eth Conselh Generau pogue balhar es servicis dera sua competència.

TÍTOL III. DETH PODER JUDICIAU EN CATALONHA

CAPÍTOL I. ETH TRIBUNAU SUPERIOR DE JUSTÍCIA E ETH FISCAU O ERA FISCALA SUPERIOR DE CATALONHA

ARTICLE 95. ETH TRIBUNAU SUPERIOR DE JUSTÍCIA DE CATALONHA

1. Eth Tribunau Superior de Justícia de Catalonha ei er organ jurisdiccional en qué culmine era organizacion judiciale en Catalonha e ei competent, enes tèrmes establits pera lei organica corresponenta, entà conèisher des recursi e des procediments enes diuersi ordes jurisdictionaus e entà tutelar es drehs reconeishuts per aguest Estatut. En tot cas, eth Tribunau Superior de Justícia de Catalonha ei competent enes ordes jurisdiccionalaus civiu, penau, contenciós administratiu e social e enes auti que se poguen crear en futur.

2. Eth Tribunau Superior de Justícia de Catalonha ei era darrèra instància jurisdiccionala de toti es procèssi iniciats en Catalonha, e de toti es recursi que se tramiten en sòn encastre territorial, sigue quin sigue eth dret invocat coma aplicable, cossent damb era Lei organica deth poder judiciale e sense perjudici dera competència reservada ath Tribunau Suprem entara unificacion de doctrina. Era Lei organica deth poder judiciale a de determinar era artenhuda e eth contengut des recursi nomentadi.

3. Correspon en exclusiva ath Tribunau Superior de Justícia de Catalonha era unificacion dera interpretacion deth dret de Catalonha.

4. Correspon ath Tribunau Superior de Justícia de Catalonha era resolucion des recursi extraordinaris de revi-

sion qu'autorize era lei contra es resolucions fèrmes dictades pes organs judicials de Catalonha.

5. Eth president o presidenta deth Tribunau Superior de Justícia de Catalonha ei eth representant deth poder judiciale en Catalonha. Ei nomenat peth rei, a prepausa deth Conselh Generau deth Poder Judiciale e damb era participacion deth Conselh de Justícia de Catalonha, enes tèrmes que determine era Lei organica deth poder judiciale. Eth president o presidenta dera Generalitat ordene que se'n publique eth nomenament en *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

6. Es presidents de sala deth Tribunau Superior de Justícia de Catalonha son nomenats a prepausa deth Conselh Generau deth Poder Judiciale e damb era participacion deth Conselh de Justícia de Catalonha, enes tèrmes que determine era Lei organica deth poder judiciale.

ARTICLE 96. ETH FISCAU O ERA FISCALA SUPERIOR DE CATALONHA

1. Eth fiscau o era fiscal superior de Catalonha ei eth fiscau o era fiscal en cap deth Tribunau Superior de Justícia de Catalonha, represente eth Ministèri Fiscau en Catalonha e ei designat enes tèrmes qu'establís eth sòn estatut organic.

2. Eth president o presidenta dera Generalitat ordene era publicacion deth nomenament deth fiscau o era fiscal superior de Catalonha en *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

3. Eth fiscau o era fiscal superior de Catalonha a de tramèter ua còpia dera memòria anua dera Fiscalia deth Tribunau Superior de Justícia de Catalonha ath Govèrn, ath Conselh de Justícia de Catalonha e ath Parlament, e a de presentar-la dauant d'aguest laguens es sies mesi següents ath dia en qué se hè publica.

4. Es foncions deth fiscau o era fiscal superior de Catalonha son es qu'establís er Estatut organic deth Ministèri Fiscau. Era Generalitat pòt soscriuer convènis damb eth Ministèri Fiscau.

CAPÍTOL II. ETH CONSELH DE JUSTÍCIA DE CATALONHA

ARTICLE 97. ETH CONSELH DE JUSTÍCIA DE CATALONHA

Eth Conselh de Justícia de Catalonha ei er organ de govèrn deth poder judiciau en Catalonha. Actue coma organ des-concentrat deth Conselh Generau deth Poder Judiciau, sense prejudici des competéncies d'aguest darrèr, cossent damb çò qu'establís era Lei organica deth poder judiciau.

ARTICLE 98. ATRIBUCIONS

1. Es atribucions deth Conselh de Justícia de Catalonha son es qu'establiessen aguest Estatut, era Lei organica deth poder judiciau, es leis qu'apròve eth Parlament e es que, s'ei de besonh, li delègue eth Conselh Generau deth Poder Judiciau.

2. Es atribucions deth Conselh de Justícia de Catalonha respècte as organs jurisdiccionalaus plaçats en territòri de Catalonha son, cossent damb çò qu'establís era Lei organica deth poder judiciau, es següentes:

a) Participar ena designacion deth president o presidenta deth Tribunal Superior de Justícia de Catalonha, e tanben ena designacion des presidents de sala deth dit Tribunal Superior e des presidents des audiéncies provinciaus.

b) Propasar ath Conselh Generau deth Poder Judiciau e expedir es nomenaments e es cessaments des jutges e magistrats incorporats ara carrèra judiciau temporaument damb foncions d'assisténcia, supòrt o substitucion, e tanben determinar era adscripcion d'aguesti jutges e magistrats as organs judicials que requerisquen mesures de refòrç.

c) Instruir expedients e, en generau, exercir es foncions disciplinàries sus jutges e magistrats, enes tèrmes qu'establiessen es leis.

d) Participar ena planificacion dera inspeccion de jutjats e tribunaus; ordenar-ne, se cau, era inspeccion e era susvelhança, e hèr prepauses en aguest encastre; atier es ordes d'inspeccion des jutjats e tribunaus qu'acòrde eth Govèrn, e dar compde dera resolucio e des mesures

adoptades.

e) Informar sus es recorsi d'alçada interposats contra es acòrds des organs de govèrn des tribunaus e jutjats de Catalonha.

f) Precisar e aplicar, quan escaigue, en encastre de Catalonha, es reglaments deth Conselh Generau deth Poder Judiciau.

g) Informar sus es prepauses de revision, delimitacion e modificacion des demarcacions territoriaus des organs jurisdiccionalaus e sus es prepauses de creacion de seccions e jutjats.

h) Presentar ua memòria anuau en Parlament sus er estat e eth foncionament dera Administracion de justícia en Catalonha.

i) Totes es foncions que li atribuïsqen era Lei organica deth poder judiciau e es leis deth Parlament, e es que li delègue eth Conselh Generau deth Poder Judiciau.

3. Es resolucions deth Conselh de Justícia de Catalonha en matèria de nomenaments, autorizacions, licéncies e permissi s'an adoptar cossent damb es critèris aprovats peth Conselh Generau deth Poder Judiciau.

4. Eth Conselh de Justícia de Catalonha, mejançant eth sòn president o presidenta, a de comunicar ath Conselh Generau deth Poder Judiciau es resolucions que dicte e es iniciatives qu'empregue e a de facilitar era informacion que li sigue demanada.

ARTICLE 99. COMPOSICION, ORGANIZACION E FONCIONAMENT

1. Eth Conselh de Justícia de Catalonha ei integrat peth president o presidenta deth Tribunal Superior de Justícia de Catalonha, que lo presidís, e pes membres que siguen nomenats cossent damb çò qu'establís era Lei organica deth poder judiciau, entre jutges, magistrats, fiscaus o juristas de reconeishut prestigi. Eth Parlament de Catalonha designe es membres deth Conselh que determine era Lei organica deth poder judiciau.

2. Eth Conselh de Justícia de Catalonha apròve eth sòn reglament intern d'organizacion e foncionament, cossent

damb era normativa aplicabla.

ARTICLE 100. CONTRÒTLE DES ACTES DETH CONSELH DE JUSTÍCIA DE CATALONHA

1. Es actes deth Conselh de Justícia de Catalonha son impugnables en alçada dauant eth Conselh Generau deth Poder Judiciu, exceptat qu'agen estat dictats en exercici de competéncies dera comunautat autónoma.

2. Es actes deth Conselh de Justícia de Catalonha que non siguen impugnables en alçada dauant eth Conselh Generau deth Poder Judiciu se pòden impugnar jurisdiccionalement enes tèrmes establidi pes leis.

CAPÍTOL III. COMPETÉNCIES DERA GENERALITAT SUS ERA ADMINISTRACION DE JUSTÍCIA

ARTICLE 101. OPOSICIONS E CONCURSI

1. Era Generalitat prepausa ath Govèrn der Estat, ath Conselh Generau deth Poder Judiciu o ath Conselh de Justícia de Catalonha, segontes que correspongue, era convocatòria d'oposicions e concursi entà provedir es places vacantes de magistrats, jutges e fiscaus en Catalonha.

2. Eth Conselh de Justícia de Catalonha convòque es concursi entà provedir places vacantes de jutges e magistrats en Catalonha enes tèrmes establidi pera Lei organica deth poder judiciu.

3. Es pròves des concursi e es oposicions regulats per aquest article, s'an lòc en Catalonha, pòden hèr-se en quinsevolh des dues lengües oficials, a eleccion deth candidat.

ARTICLE 102. ETH PERSONAU JUDICIAU E ERA RÈSTA DETH PERSONAU ATH SERVICI DERA ADMINISTRACION DE JUSTÍCIA EN CATALONHA

1. Es magistrats, es jutges e es fiscaus qu'aucupen ua

plaça en Catalonha an d'acreditar un coneishement adequat e sufisent deth catalan entà hèr efectius es drets lingüistics des ciutadans ena forma e damb era artenhuda que determine era lei.

2. Es magistrats, es jutges e es fiscaus qu'aucupen ua plaça en Catalonha an d'acreditar un coneishement sufisent deth dret pròpri de Catalonha ena forma e damb era artenhuda que determine era lei.

3. En tot cas, eth coneishement sufisent dera lengua e deth dret pròpris a d'èster avalorat d'ua manèra especifica e singulara entà obtier ua plaça enes concursi de traslats corresponents.

4. Eth personau ath servici dera Administracion de justícia e dera Fiscalia en Catalonha a d'acreditar un coneishement adequat e sufisent des dues lengües oficials que lo hè apte entà complir es foncions pròpies deth sòn cargue o lòc de trebalh.

ARTICLE 103. MIEIS PERSONAUS

1. Correspon ara Generalitat era competéncia normativa sus eth personau non judiciu ath servici dera Administracion de justícia, damb eth respècte der estatut juridic d'aguest personau establidi pera Lei organica deth poder judiciu. Enes tèrmes nomentadi, aguesta competéncia includís era regulacion de:

- a) Era organizacion d'aguest personau en còssi e escales.
- b) Eth procès de seleccion.
- c) Era promocion intèrna, era formacion iniciu e era formacion contunhada.
- d) Era provision de destinacions e ascensi.
- e) Es situacions administratives.
- f) Eth regim de retribucions.
- g) Era jornada laborau e er orari de trebalh.
- h) Era ordenacion dera activitat professionau e es foncions.

- i)** Es llicències, es permisi, es vacances e es incompatibilitats.
  - j)** Eth registre de personau.

  - k)** Eth regim disciplinari.
- 2.** Enes madeishi tèrmes qu'establís er apartat 1, correspon ara Generalitat era competència executiva e de gestion en matèria de personau non judiciau ath servici dera Administracion de justícia. Aquesta competència includís:
- a)** Aprovar era aufèrta d'aucupacion publica.
  - b)** Convocar e resòlver toti es procèssi de seleccion, e era adscripcion as lòcs de treball.
  - c)** Nomenar es foncionaris que supèren es procèssi selectius.
  - d)** Impartir era formacion, prealabla e contunhada.
  - e)** Elaborar es relacions de lòcs de treball.
  - f)** Convocar e resòlver toti es procèssi de provision de lòcs de treball.
  - g)** Convocar e resòlver toti es procèssi de promocion intèrna.
  - h)** Gestionar eth Registre de Personau, coordinat damb er estatau.
  - i)** Amiar tota era gestion d'aguest personau, en aplicacion deth sòn regim estatutari retributiu.
  - j)** Exercir era potestat disciplinària e imposar es sancions que siguen de besonh, includida era separacion deth servici.
  - k)** Exercir totes es autes foncions de besonh entà garantir ua gestion eficaça e eficienta des recorsi umans ath servici dera Administracion de justícia.
- 3.** En marc de çò que dispause era Lei organica deth poder judiciau, se pòden crear per lei deth Parlament còssi de foncionaris ath servici dera Administracion de justícia depenents dera foncion publica dera Generalitat.
- 4.** Era Generalitat dispause de competència exclusiva sus eth personau laborau ath servici dera Administracion de justícia.

ARTICLE 104. MIEIS MATERIAUS

- 1.** Corresponen ara Generalitat es mieis materiaus dera Administracion de justícia en Catalonha. Aquesta competència includís en tot cas:
- a)** Era construccion e era reforma des bastisses judiciais e dera fiscalia.
  - b)** Era provision de bens mòbles e materiaus entàs dependències judiciais e dera fiscalia.
  - c)** Era configuracion, era implantacion e eth manteniment de sistèmes informatics e de comunicacion, sense prejudici des competències de coordinacion e omologacion que corresponen ar Estat entà garantir era compatibilitat deth sistèma.
  - d)** Era gestion e era custòdia des archius, des pèces de conviccion e des efèctes intervinguts, en tot aquerò que non age natura jurisdiccional.
  - e)** Era participacion ena gestion des compdes de dipòsits e consignacions judiciais e enes sòn rendiments en tot tier en compde eth volum dera activitat judiciau acomplida ena comunitat autonòma e eth còst efectiu des servicis.
  - f)** Era gestion, era liquidacion e era recaptacion des taxes judiciais qu'establisque era Generalitat en encastre des sues competències sus era Administracion de justícia.

ARTICLE 105. OFICINA JUDICIAU E INSTITUCIONS E SERVICIS DE SUPÒRT

Correspon ara Generalitat cossent damb era Lei organica deth poder judiciau, determinar era creacion, eth dessenh, era organizacion, era dotacion e era gestion des oficinas judiciais e des organs e es servicis de supòrt as organs jurisdiccionalaus, en tot includir-i era regulacion des institucions, es instituts e es servicis de medicina forenca e de toxicologia.

ARTICLE 106. JUSTÍCIA GRATUÏTA. PROCEDIMENTS DE MEDIACION E DE CONCILIACION

1. Correspon ara Generalitat era competència entà ordenar es servicis de justícia gratuïta e d'orientacion juridica gratuïta.

2. Era Generalitat pòt establir es esturments e es procediments de mediacion e de conciliacion ena resolucio de conflictes enes matèries dera sua competència.

ARTICLE 107. DEMARCACION, PLANTA E CAPITALITAT JUDICIAUS

1. Eth Govèrn dera Generalitat, aumens cada cinc ans, damb er informe prealable deth Conselh de Justícia de Catalonha, a de prepausar ath Govèrn der Estat era determinacion e era revision dera demarcacion e era planta judicciaus en Catalonha. Aguesta prepausa, qu'ei preceptiva, a d'acompanhar ath projècte de lei qu'eth Govèrn tramete as Corts Generaus.

2. Es modificacions dera planta judicciau que non compòrten reforma legislativa pòden correspóner ath Govèrn dera Generalitat. Tanben, era Generalitat pòt crear seccions e jutjats, per delegacion deth Govèrn der Estat, enes tèrmes establidi pera Lei organica deth poder judicciau.

3. Era capitalitat des demarcacions judicciaus ei fixada per ua lei deth Parlament.

ARTICLE 108. JUSTÍCIA DE PATZ E DE PROXIMITAT

1. Era Generalitat a competència sus era justícia de patz, enes tèrmes qu'establisque era Lei organica deth poder judicciau. Enes madeishi tèrmes, correspon ath Conselh de Justícia de Catalonha eth nomentament des jutges. Era Generalitat tanben se hè cargue des sues indemnizacions e ei era competent a entara provision des mieis de besonh entar exercici des sues foncions. Li correspon tanben era creacion des secretaries e era sua provision.

2. Era Generalitat, enes poblacions que se determine e cossent damb çò que dispause era Lei organica deth poder judicciau, pòt instar que s'establisque un sistèma de justícia de proximitat qu'age per objectiu resòlver conflictes menors damb celeritat e eficàcia.

ARTICLE 109. CLÀUSULA SUBROGATÒRIA

Era Generalitat exercís, ultra es competències exprèssament atribuïdes per aquest Estatut, totes es foncions e es facultats qu'era Lei organica deth poder judicciau reconeish ath Govèrn der Estat en çò que hè ara Administracion de justícia en Catalonha.

TÍTOL IV. DES COMPETÈNCIES

CAPÍTOL I. TIPOLOGIA DES COMPETÈNCIES

ARTICLE 110. COMPETÈNCIES EXCLUSIVES

1. Corresponen ara Generalitat, en encastre des sues competències exclusives, de manèra intègra, era potestat legislativa, era potestat reglamentària e era foncion executiva. Correspon unicament ara Generalitat er exercici d'aguestes potestats e foncions, mejançant es quaus pòt establir politiques pròpies.

2. Eth dret catalan, en matèria des competències exclusives dera Generalitat, ei eth dret aplicable en sòn territòri damb preferència sus quinsevolh aute.

ARTICLE 111. COMPETÈNCIES COMPARTIDES

Enes matèries qu'er Estatut atribuís ara Generalitat de forma compartida damb er Estat, corresponen ara Generalitat era potestat legislativa, era potestat reglamentària e era foncion executiva, en marc des bases que fixe er

Estat coma principis o minim comun normatiu en normes damb reng de lei, exceptat enes supausats que se determinen cossent damb era Constitucion e damb aquest Estatut. En exercici d'aquestes competències, era Generalitat pòt establir politiques pròpies. Eth Parlament a de desplegar e concretar mejançant ua lei es dites disposicions basiques.

ARTICLE 112. COMPETÈNCIES EXECUTIVES

Correspon ara Generalitat, en encastre des sues competències executives, era potestat reglamentària, que compren era aprobacion de disposicions entara execucion dera normativa der Estat e tanben era foncion executiva, qu'en tot cas includís era potestat d'organizacion dera sua pròpria administracion e, en generau, totes es foncions e activitats qu'er ordenament astribuís ara Administracion publica.

ARTICLE 113. COMPETÈNCIES DERA GENERALITAT E NORMATIVA DERA UNION EUROPEÀ

Correspon ara Generalitat eth desplegament, era aplicacion e era execucion dera normativa dera Union Europèa quan afècte ar encastre des sues competències, enes tèrmes qu'establís eth títol V.

ARTICLE 114. ACTIVITAT DE FOMENT

1. Correspon ara Generalitat, enes matèries dera sua competència, er exercici dera activitat de foment. Damb aquesta finalitat, era Generalitat pòt autrejjar subvencions damb cargue a hons pròpris.

2. Correspon ara Generalitat, enes matèries de competència exclusiva, era especificacion des objectius as quaus se destinen es subvencions estataus e comunitàries europèes territorializables, e tanben era regulacion des condicions d'autrejament e era gestion, en tot includir-i era tramitacion e era concession.

3. Correspon ara Generalitat, enes matèries de competència compartida, precisar normativament es objectius as

quaus se destinen es subvencions estataus e comunitàries europèes territorializables, e tanben completar era regulacion des condicions d'autrejament e tota era gestion, en tot includir-i era tramitacion e era concession.

4. Correspon ara Generalitat, enes matèries de competència executiva, era gestion des subvencions estataus e comunitàries europèes territorializables, en tot includir-i era tramitacion e era concession.

5. Era Generalitat participe ena determinacion deth caractèr non territorializable des subvencions estataus e comunitàries europèes. Tanben, participe, enes tèrmes que fixe er Estat, ena gestion e era tramitacion d'aquestes subvencions.

ARTICLE 115. ARTENHUDA TERRITORIAU E EFÈCTES DES COMPETÈNCIES

1. Er encastre materiau des competències dera Generalitat ei referit ath territòri de Catalonha, exceptat enes suposicions a qué hèn referència exprèssament aquest Estatut e d'autres disposicions legaus qu'establisson era eficàcia juridica extraterritorial des disposicions e es actes dera Generalitat.

2. Era Generalitat, enes casi en qué er objècte des sues competències a ua arthenhuda territorial superiora ath deth territòri de Catalonha, exercís es sues competències sus era part d'aquest objècte plaçada en sòn territòri, sense prejudici des esturments de collaboracion que s'establisson damb d'alti ens territoriaus o, subsidiàriament, dera coordinacion per Estat des comunautats autonòmes afectades.

CAPÍTOL II. ES MATÈRIES DES COMPETÈNCIES

ARTICLE 116. AGRICULTURA, RAMADERIA E PROFITAMENTS FORESTAS

1. Correspon ara Generalitat, respectant çò qu'establique er Estat en exercici des competències que li atribuís er article 149.1.13 e 16 dera Constitucion, era competència

exclusiva en matèria d'agricultura e ramaderia. Aquesta competència includís en tot cas:

a) Era regulacion e eth desenvolopament dera agricultura, era ramaderia e eth sector agroalimentari.

b) Era regulacion e era execucion sus era qualitat, era traçabilitat e es condicions des productes agricolès e ramadèrs, e tanben era luta contra es fraudes en encastres dera produccion e era comercializacion agroalimentàries.

c) Era regulacion dera participacion des organizacions agràries e ramadèrs e des crambes agràries en organismes publics.

d) Era sanitat vegetau e animau, enes casi en qué non age efèctes sus era salut umana e era proteccion des animaues.

e) Es semes e es plantèrs, especiaument tot aquerò que sigue relacionat damb es organismes geneticament modificats.

f) Era regulacion des procèssi de produccion, des explotacions, des estructures agràries e deth sòn regim juridic.

g) Eth desenvolopament integrau e era proteccion deth mon rural.

h) Era recèrca, eth desenvolopament, era transferència tecnologica, era innovacion des explotacions e es empreses agràries e alimentàries e era formacion en aquestes matèries.

i) Es fires e es certamens agricolès, forestaus e ramadèrs.

2. Correspon ara Generalitat era competència compartida sus:

a) Era planificacion dera agricultura e era ramaderia e deth sector agroalimentari.

b) Era regulacion e eth regim d'intervencion administratiu e d'usatges deth bòsc, des profitaments e es servicis forestaus e des vies pecuàries de Catalonha.

ARTICLE 117. AIGUA E ÒBRES IDRAULIQUES

1. Correspon ara Generalitat, en matèria d'aigües que pertanhen a conques hidrografiques intracomunitàries, era competència exclusiva, qu'includís en tot cas:

a) Era ordenacion administrativa, era planificacion e era gestion dera aigua superficial e sosterranha, des usatges e es profitaments idraulics e tanben des òbres idrauliques que non siguen qualificades d'interès generau.

b) Era planificacion e era adopcion de mesures e estuments especifics de gestion e proteccion des recorsi idrics e des ecosistèms aquatics e terrèstres ligats ara aigua.

c) Es mesures extraordinàries en cas de besonh entà garantir eth subministrament d'aigua.

d) Era organizacion dera administracion idraulica de Catalonha, en tot includir-i era participacion des usatgèrs.

e) Era regulacion e era execucion des actuacions relacionades damb era concentracion parcellària e damb es òbres d'adaiguament.

2. Era Generalitat, enes tèrmes qu'establís era legislacion estatau, asumís competències executives sus eth domeni public idraulic e es òbres d'interès generau. Enes madeishi tèrmes, li correspon era participacion ena planificacion e era programacion des òbres d'interès generau.

3. Era Generalitat participe ena planificacion idrologica e enes organs de gestion estatau des recorsi idrics e des profitaments idraulics que pertanhen a conques hidrografiques intercomunitàries. Correspon ara Generalitat, laguens deth sòn encastre territorial, era competència exclusiva sus:

a) Era adopcion de mesures adiconaus de proteccion e sanejament des recorsi idrics e des ecosistèms aquatics.

b) Era execucion e era explotacion des òbres de titularitat estatau, se s'establís mejançant conveni.

c) Es facultats de policia deth domeni public idraulic que li son atribuïdes pera legislacion estatau.

4. Era Generalitat a d'eméter un informe preceptiu entà quinsevolha prepausa de transvasament de conques qu'implique era modificacion des recorsi idrics deth sòn encastre territorial.

5. Era Generalitat participe ena planificacion idrologica des recorsi idrics e des profitaments idraulics que passen per

Catalonha o que i acaben provinents de territòris de dehòra der encastre estatau espanhòu, cossent damb es mecanismes qu'establís eth títol V, e participe ena execucion dera dita planificacion enes tèrmes qu'establís era legislacion estatau.

ARTICLE 118. ASSOCIACIONS E FONDACIONS

1. Correspon ara Generalitat, respectant es condicions basiques qu'er Estat establisque entà garantir era igualtat en exercici deth dret e era resèrva de lei organica, era competència exclusiva sus eth regim juridic des associacions que complissen es sues foncions majoritàriament en Catalonha. Aquesta competència includís en tot cas:

a) Era regulacion des modalitats d'associacion, dera denominacion des associacions, des finalitats, des requisits de constitucion, modificacion, extincion e liquidacion, deth contengut des estatuts, des organs de govèrn, des drets e déuers des associats, des obligacions des associacions e des associacions de caractèr especiau.

b) Era determinacion e eth regim d'aplicacion des beneficis fiscaus des associacions qu'establisque era normativa tributària, e tanben era declaracion d'utilitat publica, eth contengut e es requisits entà obtier-la.

c) Eth registre d'associacions.

2. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva sus eth regim juridic des fondacions que complissen es sues foncions majoritàriament en Catalonha. Aquesta competència includís en tot cas:

a) Era regulacion des modalitats de fundacion, dera denominacion des fondacions, des finalitats e des beneficiaris dera finalitat fondacionau; dera capacitat entà fondar; des requisits de constitucion, modificacion, extincion e liquidacion; des estatuts; dera dotacion e eth regim dera fundacion en procès de formacion; deth patronat e eth protectorat, e deth patrimonè e eth regim economic e financièr.

b) Era determinacion e eth regim d'aplicacion des beneficis fiscaus des fondacions qu'establisque era normativa tributària.

c) Eth registre de fondacions.

3. Correspon ara Generalitat era fixacion des critèris, era regulacion des condicions, era execucion e eth contròtle des ajudes publicques as associacions e es fondacions.

ARTICLE 119. CAÇA, PESCA, ACTIVITATS MARITIMES E ORDENACION DETH SECTOR PESQUÈR

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de caça e pesca fluviau, qu'includís en tot cas:

a) Era planificacion e era regulacion.

b) Era regulacion deth regim d'intervencion administrativa dera caça e era pesca, dera susvelhança e des profitaments cinegetics e piscicòles.

2. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de pesca maritima e recreativa en aigües interiores, e tanben era regulacion e era gestion des recorsi perquèrs e dera delimitacion d'espacis protegits.

3. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria d'activitats maritimes, qu'includís en tot cas:

a) Era regulacion e era gestion deth marisquig e era aqüicultura e er establiment des condicions entà practicar-les, e tanben era regulacion e era gestion des recorsi.

b) Era regulacion e era gestion des installacions destinades ad aquestes activitats.

c) Eth busseg professionau.

d) Era formacion e es titulacions en matèria d'activitats de léser.

4. Correspon ara Generalitat era competència compartida en matèria d'ordenacion deth sector pesquèr. Aquesta competència includís, en tot cas, era ordenacion e es mesures administratives d'execucion relatives as condicions professionaus entar exercici dera pesca, era construccion, era seguretat e eth registre oficiau de batèus, es confraries de pescaires e es lòtges de contractacion.

ARTICLE 120. CAISHES D'ESTAUVIS

1. Correspon ara Generalitat, en matèria de caishes d'estauvis damb demorança en Catalonha, era competència exclusiva sus era regulacion dera sua organizacion, respectant çò qu'establisque er Estat en exercici des competències que li atribuís er article 149.1.11 e 13 dera Constitucion. Aguesta competència includís en tot cas:

a) Era determinacion des sòns organs rectora e dera manèra en qué es diuèrsi interèssi sociaus i an d'èster representats.

b) Er estatut juridic des membres des organs rectora e des auti cargues des caishes d'estauvis.

c) Eth regim juridic dera creacion, era fusion, era liquidacion e eth registre.

d) Er exercici des potestats administratives en çò que hè as fondacions que se creen.

e) Era regulacion des agropacions des caishes d'estauvis damb sedença sociau en Catalonha.

2. Correspon ara Generalitat, en matèria de caishes d'estauvis damb domicili en Catalonha, era competència compartida sus era activitat financièra, cossent damb es principis, es règles e es estandards minims qu'establisson es bases estataus, qu'includís, en tot cas, era regulacion dera distribucion des excedents e dera òbra sociau des caishes. Tanben, era Generalitat hè eth seguiment deth procès d'emission e distribucion de quòtes participatives, exceptat enes aspèctes relatius ath regim d'aufèrtes publiques de venta o soscripcion de valors e admission a negociacion, ara establiment financièra e ara solvència.

3. Correspon ara Generalitat, en matèria de caishes d'estauvis damb demorança en Catalonha, era competència compartida sus disciplina, inspeccion e sancion des caishes. Aguesta competència includís en tot cas er establiment d'infraccions e sancions adicionaus en matèries dera sua competència.

4. Era Generalitat, cossent damb çò qu'establís era legislacion estatau, collabòre enes activitats d'inspeccion e sancion qu'eth Ministèri d'Economia e Isenda e eth Banc

d'Espanha exercissen sus es caishes d'estauvis damb demorança en Catalonha.

ARTICLE 121. COMÈRÇ E FIRES

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de comèrç e fires, qu'includís era regulacion dera activitat firau non internacionau e era ordenacion administrativa dera activitat comerciau, era quau ath viatge includís en tot cas:

a) Era determinacion des condicions administratives entà exercir-la e des lòcs e es establiments a on se complisque e era ordenacion administrativa deth comèrç electronic o deth comèrç per quinsevolh aute miei.

b) Era regulacion administrativa de totes es modalitats de venda i totes es formes de prestacion dera activitat comerciau, e tanben des vendes promocionaus e dera venda a pèrta.

c) Era regulacion des oraris comerciaus, respectant en exercici d'aguesta competència eth principi constitucionau d'unitat de mercat.

d) Era classificacion e era planificacion territoriala des equipments comerciaus e era regulacion des requisits e deth regim d'installacion, ampliacion e cambi d'activitat des establiments.

e) Er establiment e era execucion des normes e es estandards de qualitat relacionadi damb era activitat comerciau.

f) Era adopcion de mesures de policia administrativa en çò que hè ara disciplina de mercat.

2. Correspon ara Generalitat era competència executiva en matèria de fires internacionaus celebrades en Catalonha, qu'includís en tot cas:

a) Era activitat d'autorizacion e declaracion dera fira internacionau.

b) Era promocion, era gestion e era coordinacion.

c) Era activitat inspectora, era avaloracion e era rendicion de compdes.

- d) Er establiment dera reglamentacion intèrna.
  - e) Eth nomenament d'un delegat o delegada enes organs de direccion de cada fira.
3. Era Generalitat collabòre damb er Estat en establiment deth calendari de fires internacionaus.

ARTICLE 122. CONSULTES POPULARES

Correspon ara Generalitat era competència exclusiva entar establiment deth regim juridic, es modalitats, eth procediment, eth compliment e era convocatòria pera madeisha Generalitat o pes ens locals en encastre des sues competències d'enquèstes, audiéncias publiques, forums de participacion e quinsevolh aute esturment de consulta populara, sauvant çò que dispause er article 149.1.32 dera Constitucion.

ARTICLE 123. CONSUM

Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de consum, qu'includís en tot cas:

- a) Era defensa des drets des consumadors e des usatgèrs, proclamats per article 28, e er establiment e era aplicacion des procediments administratius de queisha e reclamacion.
- b) Era regulacion e eth foment des associacions des consumadors e es usatgèrs e era sua participacion enes procediments e ahèrs que les afècten.
- c) Era regulacion des organs e es procediments de mediacion en matèria de consum.
- d) Era formacion e era educacion en consum.
- e) Era regulacion dera informacion en matèria de consumadors e usatgèrs.

ARTICLE 124. COOPERATIVES E ECONOMIA SOCIALA

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de cooperatives.

2. Era competència a qué se referís er apartat 1 includís era organizacion e eth foncionament des cooperatives, es quaus ath madeish viatge includissen en tot cas:

- a) Era definicion, era denominacion e era classificacion.
- b) Es critèris sus fixacion deth domicili.
- c) Es critèris rectoris d'actuacion.
- d) Es requisits de constitucion, modificacion des estatuts sociaux, fusion, escission, transformacion, dissolucion e liquidacion.
- e) Era qualificacion, era inscripcion e era certificacion en registre corresponent.
- f) Es drets e déuers des sòcis.
- g) Eth regim economic e era documentacion sociala.
- h) Era conciliacion e era mediación.
- i) Es grops cooperatius e es formes de collaboracion economica des cooperatives.

3. Era competència a qué hè referéncia er apartat 1 includís en tot cas era regulacion e eth foment deth moviment cooperatiu, en especiau entà promòir es formes de participacion ena empresa, er accés des trebalhadors as mieis de produccion e era coesion sociala e territoriala. Era regulacion e eth foment deth moviment cooperatiu includissen:

- a) Era regulacion der associacionisme cooperatiu.
- b) Er ensenhament e era formacion cooperatius.
- c) Era fixacion des critèris, era regulacion des condicions, era execucion e eth contròtle des ajudes publiques en mon cooperatiu.

4. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva sus eth foment e era ordenacion deth sector dera economia sociala.

ARTICLE 125. CORPORACIONS DE DRET PUBLIC E PROFESSIONS TITULADES

1. Correspon ara Generalitat, en matèria de collègis professionals, acadèmies, crambes agràries, crambes de comèrç, indústria e navegacion e d'autres corporacions de dret public representatives d'interèssi economicos e professionals, era competència exclusiva, sauvant çò qu'establisson es apartats 2 e 3. Aquesta competència, respectant çò que dispausen es articles 36 e 139 dera Constitucion, includís en tot cas:

a) Era regulacion dera organizacion intèrna, deth foncionament e deth regim economic, pressupostari e comptable, e tanben deth regim de collegiacion e adscripcion, des drets e déuers des sòns membres e deth regim disciplinari.

b) Era creacion e era atribucion de foncions.

c) Era tutèla administrativa.

d) Eth sistèma e eth procediment electoraus aplicables ara eleccion des membres des corporacions.

e) Era determinacion der encastre territorial e era possible agropacion laguens de Catalonha.

2. Correspon ara Generalitat era competència compartida sus era definicion des corporacions a qué se referís er apartat 1 e sus es requisits entà crear-ne e entà èste'n membre.

3. Es crambes de comèrç, indústria e navegacion, s'ac acòrden prealablement era Generalitat e er Estat, pòden complir foncions de comèrç exterior e destinar-i recorsi cameraus.

4. Correspon ara Generalitat, respectant es normes generaus sus titulacions academiques e professionals e çò que dispausen es articles 36 e 139 dera Constitucion, era competència exclusiva sus er exercici des professionals titulades, qu'includís en tot cas:

a) Era determinacion des requisits e des condicions d'exercici des professions titulades, e tanben des drets e es obligacions des professionals titulats e deth regim d'incompatibilitats.

b) Era regulacion des garantias administratives dauant er intrusisme e es actuacions irregulars, e tanben era regulacion des prestacions professionals de caractèr obligatòri.

c) Eth regim disciplinari der exercici des professions titulades.

ARTICLE 126. CRÈDIT, BANCA, ASSEGURANCES E MUTUALITATS NON INTEGRADAS EN SISTÈMA DE SEURETAT SOCIAL

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva sus era estructura, era organizacion e eth foncionament des mutualitats de prevision social non integradas en sistema de seuretat social.

2. Correspon ara Generalitat era competència compartida sus era estructura, era organizacion e eth foncionament des entitats de crèdit que non siguen caishes d'estauvis, des cooperatives de crèdit e des entitats gestores de plans e hons de pensions e des entitats fisiques e juridiques qu'actuen en mercat assegurador d'autres qu'aqueres as quaus hè referéncia er apartat 1, cossent damb es principis, es règles e es estandards minims que fixen es bases estataus.

3. Correspon ara Generalitat era competència compartida sus era activitat des entitats a qué se referissen es apartats 1 e 2. Aquesta competència includís es actes d'execucion regladi que li atribüique era legislacion estatau.

4. Correspon ara Generalitat era competència compartida sus disciplina, inspeccion e sancion des entitats a qué hè referéncia er apartat 2.

ARTICLE 127. CULTURA

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de cultura. Aquesta competència exclusiva compren en tot cas:

a) Es activitats artistiques e culturaus, que s'amien en Catalonha, en tot includir-i:

Prumèr. Es mesures relatives ara produccion e era distribu-

cion de llibres e publicacions periodiques en quinsevolh supòrt, e tanben era gestion deth dipòsit legau e er autrejament des còdis d'identificacion.

Dusau. Era regulacion e era inspeccion des sales d'exhibicion cinematografica, es mesures de proteccion dera indústria cinematografica e eth contròtle e era concession de licéncias de doblatge as empreses distribuïdores domiciliades en Catalonha.

Tresau. Era qualificacion des pellicules e es materiaus audiovisuaus en foncion dera edat e des valors culturaus.

Quatau. Era promocion, era planificacion, era construccion e era gestion d'equipaments culturaus plaçats en Catalonha.

Cincau. Er establiment de mesures fiscaus d'incentivacion des activitats culturaus enes tributs sus es quaus era Generalitat age competéncias normatives.

b) Eth patrimòni culturau, en tot inclur-i en tot cas:

Prumèr. Era regulacion e era execucion de mesures destinadas a garantir er enriquiment e era difusion deth patrimòni culturau de Catalonha e a facilitar-i er accès.

Dusau. Era inspeccion, er inventari e era restauracion deth patrimòni arquitectonic, arqueologic, scientific, tecnic, istoric, artistic, etnologic e culturau en generau.

Tresau. Er establiment deth regim juridic des actuacions sus bens mòbles e immòbles integrants deth patrimòni culturau de Catalonha e era determinacion deth regim juridic des bens immòbles, e tanben era declaracion e era gestion d'aguesti bens, exceptat es que siguen de titularitat der Estat.

Quatau. Era proteccion deth patrimòni culturau de Catalonha, qu'inclúís era conservacion, era reparacion, eth regim de susvelhança e eth contròtle des bens, sense perjudici dera competéncia estatau entara defensa des bens intregants d'aguest patrimòni contra era exportacion e era espoliacion.

c) Es archius, es bibliotèques, es musèus e es auti centres de dipòsit culturau que non son de titularitat estatau, en tot inclur-i en tot cas:

Prumèr. Era creacion, era gestion, era proteccion e er establiment deth regim juridic des centres qu'intègren eth sistèma d'archius e eth sistèma bibliotecari, des musèus e des auti centres de dipòsit culturau.

Dusau. Er establiment deth regim juridic des bens documentaus, bibliografics e culturaus que i son dipositadi.

Tresau. Era conservacion e era recuperacion des bens qu'intègren eth patrimòni documentau e bibliografic catalan.

d) Eth foment dera cultura, damb relacion ath quau inclúís:

Prumèr. Eth foment e era difusion dera creacion e era produccion teatraus, musicaus, audiovisuaus, literàries, de dança, de circ e d'arts combinades amiades a tèrme en Catalonha.

Dusau. Era promocion e era difusion deth patrimòni culturau, artistic e monumentau e des centres de dipòsit culturau de Catalonha.

Tresau. Era projeccion internacionau dera cultura catalana.

2. Correspon ara Generalitat era competéncia executiva sus es archius, es bibliotèques, es musèus e es centres de dipòsit culturau de titularitat estatau plaçats en Catalonha, era gesion des quaus non se resèrve exprèssament er Estat, qu'inclúís, en tot cas, era regulacion deth funcionament, era organizacion e eth regim de personau.

3. Enes actuacions qu'er Estat hèsque en Catalonha en matèria d'inversion en bens e equipaments culturaus se requerís er acòrd prealable damb era Generalitat. En cas des activitats qu'er Estat complisque en çò que hè ara projeccion internacionau dera cultura, eth Govèrn der Estat e eth Govèrn dera Generalitat an d'articular formules de collaboracion e cooperacion mutuaus, cossent damb çò qu'establís eth títol V d'aguest Estatut.

ARTICLE 128. DENOMINACIONS E INDICACIONS GEOGRAFICAS E DE QUALITAT

1. Correspon ara Generalitat, en tot respectar çò que dispausa er article 149.1.13 dera Constitucion, era compe-

tència exclusiva sus denominacions d'origen e d'autres mencions de qualitat, qu'includís eth regim juridic de creacion e foncionament, eth quau ath madeish temps includís:

a) Era determinacion des possibles nivèus de proteccion des productes, eth sòn regim e es sues condicions, e tanben es drets e es obligacions que ne deriven.

b) Eth regim de titularitat des denominacions, en tot respectar era legislacion de propietat industriau.

c) Era regulacion des formes e des condicions de produccion e comercializacion des productes corresponents, e eth regim sancionador aplicable.

d) Eth regim dera organizacion administrativa dera denominacion d'origen, o mencion de qualitat, referida tant ara gestion coma ath contròtle dera produccion e era comercializacion.

2. Era competéncia a qué hè referéncia er apartat 1 includís eth reconeishement des denominacions o des indicacions, era aprobacion des sues normes reguladores e totes es facultats administratives de gestion e contròtle sus era actuacion des denominacions o es indicacions, especiaument es que deriven dera eventuaiu tutèla administrativa sus es organs dera denominacion e der exercici dera potestat sancionadora per infraccions deth regim dera denominacion.

3. Era Generalitat, en cas qu'eth territòri d'ua denominacion despasse es limits de Catalonha, exercís es facultats de gestion e contròtle sus es actuacions des organs dera denominacion relatives a terrens e installacions plaçats en Catalonha, enes tèrmes que determinen es leis. Era Generalitat participe enes organs dera denominacion e en exercici des sues facultats de gestion.

4. Era Generalitat exercís sus eth sòn territòri es obligacions de proteccion derivades deth reconeishement pera madeisha Generalitat d'ua denominacion d'origen o d'ua indicacion geografica protegida. Es autoritats corresponents collabòren ena proteccion des denominacions geografiques e de qualitat catalanes dehòra deth territòri de Catalonha e dauant es corresponents institucions de proteccion europèes e internacionaus.

ARTICLE 129. DRET CIVIU

Correspon ara Generalitat era competéncia exclusiva en matèria de dret civiu, exceptat enes matèries qu'er article 149.1.8 dera Constitucion atribuí en tot cas ar Estat. Aguesta competéncia includís era determinacion deth sistèma de hònts, deth dret civil de Catalonha.

ARTICLE 130. DRET PROCESSAU

Correspon ara Generalitat dictar es normes processaus especificques que deriven des particularitats deth dret substantiu de Catalonha.

ARTICLE 131. EDUCACION

1. Correspon ara Generalitat, en matèria d'ensenhament non universitari, era competéncia exclusiva sus es ensenhaments postobligatòris que non amien ara obtencion d'un títol o ua certificacion academica o professionau damb validesa en tot er Estat e sus es centres docents en qué s'impartissen aguesti ensenhaments.

2. Correspon ara Generalitat, en matèria d'ensenhament non universitari, en çò que hè as ensenhaments obligatòris e non obligatòris qu'amien ara obtencion d'un títol academic o professionau damb validesa en tot er Estat e damb relacion as ensenhaments d'educacion infantila, era competéncia exclusiva qu'includís:

a) Era regulacion des organs de participacion e consulta des sectors afectats ena programacion der ensenhament en sòn territòri.

b) Era determinacion des contenguts educatius deth prumèr cicle dera educacion infantila e era regulacion des centres en qué s'impartís aguest cicle, e tanben era definicion des plantilhes deth professorat e des titulacions e es especializacions dera rèsta deth personau.

c) Era creacion, eth desvolopament organizatiu e eth regim des centres publics.

d) Era inspeccion, era avaloracion intèrna deth sistèma educatiu, era innovacion, era recèrca e era experimentacion educatives, e tanben eth garantiment dera qualitat deth sistèma educatiu.

e) Eth regim de foment der estudi, de bèques e d'ajudes damb hons pròpris.

f) Era formaci3n permanenta e eth perfeccionament deth personau docent e des auti professionaus dera educacion e era aprobacion de directritztes d'actuacion en matèria de recorsi umans.

g) Es servicis educatius e es activitats extraescolares complementàries en çò que hè as centres docents publics e as centres docents privats sostenguts damb hons publics.

h) Es aspèctes organizatius des enshaments en regim non presenciau adreçadi ar alumnat d'edat superiora ara d'escolarizaci3n obligat3ria.

3. En aquerò que non regule er apartat 2 e en çò que hè as enshaments a qué hè referènci3a eth nomenat apartat, correspon ara Generalitat, en tot respectar es aspèctes essenciaus deth dret ara educacion e ara libertat d'enshament, en matèria d'enshament non universitari e cossent damb çò que dispause er article 149.1.30 dera Constituci3n, era competènci3a compartida, qu'includís en tot cas:

a) Era programaci3n der enshament, era sua definicion e era avaloraci3n generau deth sistema educatiu.

b) Era ordenaci3n deth sector der enshament e dera activitat docenta e educativa.

c) Er establiment des plans d'estudi corresponents, en tot incluir-i era ordenaci3n curriculara.

d) Eth regim de foment der estdi, de bèques e d'ajudes estataus.

e) Er accès ara educacion e er establiment e era regulaci3n des critèris d'admission e escolarizaci3n der alumnat enes centres docents.

f) Eth regim de sosteniment damb hons publics des enshaments deth sistèma educatiu e des centres que les impartissen.

g) Es requisits e es condicions des centres docents e educatius.

h) Era organizaci3n des centres publics e des privats sostengudi damb hons publics.

i) Era participaci3n dera comunitat educativa en contròtle e era gesti3n des centres docents publics e des privats sostenguts damb hons publics.

j) Era adquisici3n e era pèrta dera condici3n de funcionari o funcionària docent dera administraci3n educativa, eth desvolopament des sòns drets e déuers basics, e tanben era política de personau ath servici dera administraci3n educativa.

4. Correspon ara Generalitat, en matèria d'enshament non universitari, era competènci3a executiva sus era expedici3n e era omologaci3n des títols academics e professionaus estataus.

ARTICLE 132. EMERGÈNCIES E PROTECCI3N CIVILA

1. Correspon ara Generalitat era competènci3a exclusiva en matèria de protecci3n civila, qu'includís, en tot cas, era regulaci3n, era planificaci3n e era execuci3n de mesures relatives as emergències e era seguretat civila, e tanben era direcci3n e era coordinaci3n des servicis de protecci3n civila, qu'includissen es servicis de prevenci3n e extinci3n d'incendis, sense perjudici des facultats des govèrns locals en aguesta matèria, en tot respectar çò qu'establisque er Estat en exercici des sues competències en matèria de seguretat publica.

2. Era Generalitat, enes casi relatiu a emergències e protecci3n civila d'artenhuda superiora a Catalonha, a de promòir mecanismes de collaboraci3n damb d'outes comunitats autonòmes e damb er Estat.

3. Correspon ara Generalitat era competènci3a executiva en matèria de sauvament maritim, enes tèrmes que determine era legislaci3n der Estat.

4. Era Generalitat participe ena execuci3n en matèria de seguretat nucleara, enes tèrmes que siguen acordats enes convènis soscrits ad aquest efècte e, se cau, enes leis.

ARTICLE 133. ENERGIA E MINES

1. Correspon ara Generalitat era competència compartida en matèria d'energia.

Aguesta competència includís en tot cas:

a) Era regulacion des activitats de produccion, magazematge e transpòrt d'energia, er autrejament des autorizacions des installacions que transcorren intègrament peth territòri de Catalonha e er exercici des activitats d'inspeccion e contròtle de totes es installacions existentes en Catalonha.

b) Era regulacion dera activitat de distribucion d'energia que s'a-complisque en Catalonha, er autrejament des autorizacions des installacions corresponentes e er exercici des activitats d'inspeccion e contròtle de totes es installacions existentes en Catalonha.

c) Eth desplegament des normes complementàries de qualitat des servicis de subministrament d'energia.

d) Eth foment e era gestion des energies renauibles e dera eficiéncia energetica.

2. Era Generalitat participe mejançant era emission d'un informe prealable en procediment d'autrejament dera autorizacion des installacions de produccion e transpòrt d'energia qu'ultrapassen eth territòri de Catalonha o s'era energia ei objècte de profitament dehòra d'aguest territòri.

3. Era Generalitat participe ena regulacion e era planificacion d'encastre estatau deth sector dera energia qu'afècte ath territòri de Catalonha.

4. Correspon ara Generalitat era competència compartida sus eth regim minèr. Aguesta competència includís, en tot cas, era regulacion e eth regim d'intervencion administrativa e contròtle des mines e es recorsi minèrs que siguen plaçats en territòri de Catalonha e des activitats extractives que s'i realizen.

ARTICLE 134. ESPÒRT E LÉSER

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria d'espòrt, qu'includís en tot cas:

a) Eth foment, era divulgacion, era planificacion, era coordinacion, era execucion, er assessorament, era implantacion e era projeccion dera practica dera activitat fisica e der espòrt per tota Catalonha, a toti es nivèus sociaus.

b) Era ordenacion des organs de mediacion en matèria d'espòrt.

c) Era regulacion dera formacion esportiva e eth foment dera tecnificacion e deth naut rendiment esportiu.

d) Er establiment deth regim juridic des federacions e es clubs esportius e des entitats catalanes que promòn e organizen era practica der espòrt e dera activitat fisica en encastre de Catalonha, e era declaracion d'utilitat publica des entitats esportives.

e) Era regulacion en matèria de disciplina esportiva, competitiva e electorau des entitats que promòn e organizen era practica esportiva.

f) Eth foment e era promocion der associacionisme esportiu.

g) Eth registre des entitats que promòn e organizen era practica dera activitat fisica e esportiva damb sedença sociala en Catalonha.

h) Era planificacion deth hilat d'equipaments esportius de Catalonha e era promocion dera sua execucion.

i) Eth contròtle e eth seguiment medicoesportiu e de salut des practicants dera activitat fisica e esportiva.

j) Era regulacion en matèria de prevencion e contròtle dera violéncia enes espectacles publics esportius, en tot respectar es facultats reservades ar estat en matèria de seguretat publica.

k) Eth garantiment dera salut des espectadors e des autes personas implicades ena organizacion e er acompliment dera activitat fisica e esportiva, e tanben dera seguretat e eth contròtle sanitaris des equipaments esportius.

l) Eth desenvolopament dera recèrca scientifica en matèria esportiva.

2. Era Generalitat participe en entitats e organismes d'encastre estatau, europèu e internacional qu'agen per objècte eth desenvolopament der espòrt.

3. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de léser, qu'includís, en tot cas, eth foment e era regulacion des activitats que se complissen en territòri de Catalonha e eth regim juridic des entitats qu'agen per finalitat eth compliment dera activitat de léser.

4. Era Generalitat participe en entitats e organismes d'encastre estatau, europèu e internacionau qu'agen per objècte eth desenvolopament deth léser.

ARTICLE 135. ESTADISTICA

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva sus estadistica d'interès dera Generalitat, qu'includís en tot cas:

- a)** Era planificacion estadistica.
- b)** Era organizacion administrativa.
- c)** Era creacion d'un sistèma estadistic oficiau pròpri dera Generalitat.

2. Era Generalitat participe e collabòre ena elaboracion d'estadistiques d'artenhuda supraautonomica.

ARTICLE 136. ERA FONCION PUBLICA E ETH PERSONAU ATH SERVICI DES ADMINISTRACIONS PUBLIQUES CATALANES

Correspon ara Generalitat, en matèria de foncion publica, en tot respectar eth principi d'autonomia locau:

- a)** Era competència exclusiva sus eth regim estatutari deth personau ath servici des administracions publiques catalanes e sus era ordenacion e era organizacion dera foncion publica sauvant çò que dispause era letra *b*.
- b)** Era competència compartida entath desenvolopament des principis ordenadors dera aucupacion publica, sus era adquisicion e era pèrta dera condicion de funcionari, es situacions administratives e es drets, es déuers e es incompatibilitats deth personau ath servici des administracions publiques.

c) Era competència exclusiva, en matèria de personau laborau, entara adaptacion dera relacion de lòcs de treball as besonhs derivadi dera organizacion administrativa e sus era formacion d'aguest personau.

ARTICLE 137. ABITATGE

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria d'abitatge, qu'includís en tot cas:

a) Era planificacion, era ordenacion, era gestion, era inspeccion e eth contròtle der abitatge cossent damb es besonhs sociaus e d'equilibri territoriau.

b) Er establiment de prioritats e objectius dera activitat de foment des administracions publiques de Catalonha en matèria d'abitatge e era adopcion des mesures que calguen entà artenherles, tant en çò que hè ath sector public coma ath privat.

c) Era promocion publica d'abitatges.

d) Era regulacion administrativa deth comèrç referit a abitatges e er establiment de mesures de proteccion e disciplinàries en aguest encastre.

e) Es normes techniques, era inspeccion e eth contròtle sus era qualitat dera construccion.

f) Es normes sus era abitabilitat des abitatges.

g) Era innovacion tecnologica e era sostenibilitat aplicabla as abitatges.

h) Era normativa sus conservacion e manteniment des abitatges e era sua aplicacion.

2. Correspon ara Generalitat era competència sus es condicions des edificis entara installacion d'infraestructures comunes de telecomunicacions, radiodifusion, telefonia basica e d'alti servicis per cable, en tot respectar era legislacion der Estat en matèria de telecomunicacions.

ARTICLE 138. IMMIGRACION

1. Correspon ara Generalitat en matèria d'immigracion:

a) Era competència exclusiva en matèria de prumèr acuelhiment des persones immigrades, qu'includís es actuacions sociosanitàries e d'orientacion.

b) Eth desenvolupament dera politica d'integracion des persones immigrades en encastre des sues competéncias.

c) Es establiment e era regulacion des mesures que calguen entara integracion social e economica des persones immigrades e entara sua participacion social.

d) Er establiment per lei d'un encastre de referéncia entar acuelh e era integracion des persones immigrades.

e) Era promocion e era integracion des persones retornades e era ajuda ad aguestes, e er impuls des politiques e es mesures pertinentes que ne faciliten eth retorn a Catalonha.

2. Correspon ara Generalitat era competéncia executiva en matèria d'autorizacion de treball as estrangèrs era relacion laborau des quaus se complisque en Catalonha. Aguesta competéncia, que s'exercís necessàriament en coordinacion damb era que correspon ar Estat en matèria d'entrada e residéncia d'estrangèrs, includís:

a) Era tramitacion e era resolucion des autorizacions inicials de treball per compte pròpri o d'auto.

b) Era tramitacion e era resolucion des recorsi presentats en çò que hè as expedients a qué hè referéncia era letra a e era aplicacion deth regim d'inspeccion e sancion.

3. Correspon ara Generalitat era participacion enes decisions der Estat sus immigracion qu'agen ua transcendéncia especiau entà Catalonha e, en particular, era participacion preceptiva prealbla ena determinacion deth contingent de treballadors estrangèrs mejançant es mecanismes qu'establís eth títol V.

ARTICLE 139. INDÚSTRIA, ARTESANIA, CONTRÒTLE METROLOGIC E CONTRASTACION DE METAUS

1. Correspon ara Generalitat era competéncia exclusiva en matèria d'indústria, sauvant çò qu'establís er apartat 2. Aguesta competéncia includís, en tot cas, era ordenacion des sectors e des procèsi industrius en Catalonha, era seguretat des activitats, des installacions, des equips, des

procèsi e des productes industrius e era regulacion des activitats industrius que poguen produsir impacte ena seguretat o era salut des persones.

2. Correspon ara Generalitat era competéncia compartida sus era planificacion dera indústria, en marc dera planificacion generau dera economia.

3. Correspon ara Generalitat era competéncia exclusiva en matèria d'artesanía.

4. Correspon ara Generalitat era competéncia executiva en matèria de contròtle metrologic.

5. Correspon ara Generalitat era competéncia executiva en matèria de contrastacion de metaus.

ARTICLE 140. INFRAESTRUCTURES DETH TRANSPÒRT E DES COMUNICACIONS

1. Correspon ara Generalitat era competéncia exclusiva sus pòrts, aeropòrts, elipòrts e d'autres infraestructures de transpòrt en territòri de Catalonha que non agen era qualificacion legau d'interès generau. Aguesta competéncia includís en tot cas:

a) Eth regim juridic, era planificacion e era gestion de toti es pòrts e aeropòrts, installacions portuàries e aeroportuàries, installacions maritimes menores, estacions terminaus de carga en recintes portuaris e aeroportuaris e d'autres infraestructures de transpòrt.

b) Era gestion deth domeni public de besonh entà balhar eth servici, especiaument er autrejament d'autorizacions e concessions laguens des recintes portuaris o aeroportuaris.

c) Eth regim economic des servicis portuaris e aeroportuaris, especiaument es potestats tarifària e tributària e era percepcion e era recaptacion de tota sòrta de tributs e cargues relacionats damb era utilizacion dera infraestructura e deth servici que balhe.

d) Era delimitacion der airau de servicis des pòrts o es aeropòrts e era determinacion des usatges, es equipa-

ments e es activitats complementàries laguens deth recinte deth pòrt o er aeroport o des autes infraestructures de transport, en tot respectar es facultats deth titular deth domeni public.

2. Era Generalitat participe enes organismes d'artenhuda supraautonòmica qu'exercissen foncions sus es infraestructures de transport plaçades en Catalonha que son de titularitat estatau.

3. Era qualificacion d'interès generau d'un pòrt, un aeroport o ua auta infraestructura de transport plaçadi en Catalonha requerís er informe prealable dera Generalitat, que pòt participar ena sua gestion o assumir-la, cossent damb çò qu'establisson es leis.

4. Correspon ara Generalitat era participacion ena planificacion e era programacion de pòrts e aeroports d'interès generau enes tèrmes que determine era normativa estatau.

5. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva sus eth sòn hilat viari en tot er encastre territorial de Catalonha, e tanben era participacion ena gestion deth hilat der Estat en Catalonha, cossent damb çò que'establis era normativa estatau. Aguesta competència includís en tot cas:

a) Era ordenacion, era planificacion e era gestion integrada deth hilat viari de Catalonha.

b) Eth regim juridic e financièr de toti es elements deth hilat viari des quaus ei titulara era Generalitat.

c) Era connectivitat des elements qu'intègren eth hilat viari de Catalonha entre eri o damb d'autes infraestructuras deth transport o d'alti hilats.

6. Correspon ara Generalitat, en matèria de hilat ferroviari, era competència exclusiva damb relacion as infraestructuras des quaus ei titulara e era participacion ena planificacion e era gestion des infraestructuras de titularitat estatau plaçades en Catalonha, cossent damb çò qu'establisque era normativa estatau.

7. Correspon ara Generalitat, cossent damb era normativa der Estat era competència executiva en matèria de comunicacions electroniques, qu'includís en tot cas:

a) Promòir era existència d'un conjunt minim de servicis d'accès universau.

b) Era inspeccion des infraestructures comunes de telecomunicacions e er exercici dera potestad sancionadora corresponenta.

c) Era resolucion de conflictos entre operadors de radiodifusion que compartisquen multiplex era cobertura des quaus non ultrapasse eth territòri de Catalonha.

d) Era gestion deth registre d'installadors d'infraestructures comunes de telecomunicacions e deth registre de gestors de multiplex er encastre des quaus non ultrapasse eth territòri de Catalonha.

ARTICLE 141. JÒC E ESPECTACLES

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de jòc, apòstes e casinos, s'era activitat s'acomplís exclusivament en Catalonha, en tot includir-i en tot cas:

a) Era creacion e era autorizacion de jòc e apòstes e era sua regulacion, e tanben era regulacion des empreses dedicades ara gestion, era explotacion e era practica d'aguestes activitats o qu'an per objècte era comercializacion e era distribucion des materiaus relacionadi damb eth jòc en generau, incluint-i es modalitats de jòc per mieis informatics e telematics.

b) Era regulacion e eth contròtle des locaus, es installacions e es equipaments utilizats entà acomplir aquestes activitats.

c) Era determinación, en encastre des sues competències, deth regim fiscau sus era activitat de jòc des empreses que l'acomplissen.

2. Era autorizacion de naues modalitats de jòc e apòstes d'encastre estatau o ben era modificacion des existents requerís era deliberacion ena Comission Bilateral Generalitat-Estat qu'establisque eth títol V e er informe prealable determinant dera Generalitat.

3. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria d'espectacles e activitats recreatives, qu'includís, en tot cas, era ordenacion deth sector, eth regim d'inter-

vencion administrativa e eth contròtle de tota sòrta d'espectacles en espacis e locaus publics.

ARTICLE 142. JOENESSA

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de joenessa, qu'includís en tot cas:

a) Eth dessenh, era aplicacion e era avaloracion de politiqes, plans e programes destinats ara joenessa.

b) Era promocion der associacionisme juvenil, des iniciatives de participacion dera gent joena, dera mobilitat internacionau e deth torisme juvenil.

c) Era regulacion, era gestion, era intervencion e era policia administrativa d'activitats e installacions destinades ara joenessa.

2. Correspon ara Generalitat era soscripcion cossent damb entitats internacionaus e era participacion en aguestes en colaboracion damb er Estat o de manèra autonòma, s'ac permet era normativa dera entitat corresponenta, e en tot cas era tramitacion de documents autrejats per entitats internacionaus qu'afecten a persones, installacions o entitats damb residència en Catalonha, en tot respectar era legislacion der Estat.

ARTICLE 143. LENGUA PRÒPRIA

1. Correspon ara Generalitat de Catalonha era competència exclusiva en matèria de lengua pròpria, qu'includís, en tot cas, era determinacion dera arthenhuda, des usatges e des efèctes juridics dera sua oficialitat, e tanben era normalizacion lingüística deth catalan.

2. Correspon ara Generalitat e tanben ath Conselh Generau d'Aran era competència sus era normalizacion lingüística der occitan, nomenat *aranés* en Aran.

ARTICLE 144. MIEI AMBIENT, ESPACIS NATURAUS E METEOROLOGIA

1. Corresponen ara Generalitat era competència compartida en matèria de miei ambient e era competència entar establiment de normes adicionaus de proteccion. Aquesta competència compartida includís en tot cas:

a) Er establiment e era regulacion des esturments de planificacion ambientau e deth procediment de tramitacion e aprobacion d'aguesti esturments.

b) Er establiment e era regulacion de mesures de sostenibilitat, fiscalitat e recèrca ambientaus.

c) Era regulacion des recorsi naturaus, dera flòra e era fauna, dera biodiversitat, deth miei ambient marin e aquatic, se non a per finalitat era preservacion des recorsi pesquers e maritims.

d) Era regulacion sus prevencion ena produccion de recipients e embalatges en tot eth sòn cicle de vida, des de que se genèren enquia que passen a èster residus.

e) Era regulacion sus prevencion e correccion dera generacion de residus damb origen o destinacion en Catalonha e sus era gestion e eth traslat d'aguesti e era sua disposicion finau.

f) Era regulacion ena prevencion, eth contròtle, era correccion, era recuperacion e era compensacion dera contaminacion de sòu e subsòu.

g) Era regulacion e era gestion des vessaments hèti enes aigües interiores de Catalonha e tanben des hèti enes aigües superficiaus e sosterranhes que non passen per ua auta comunitat autonòma. En tot cas, laguens deth sòn encastre territorial, correspon ara Generalitat era competència executiva sus era intervencion administrativa des vessaments enes aigües superficiaus e sosterranhes.

h) Era regulacion der ambient atmosferic e des diuèrses classes de contaminacion d'aguest, era declaracion de zònes d'atmosphèra contaminada e er establiment de d'auto esturments de contròtle dera contaminacion, damb independència dera administracion competenta entà autorizar era òbra, era installacion o era activitat que la produsisque.

i) Era regulacion deth regim d'autorizacion e seguiment dera emission de gasi d'efècte ivernacle.

j) Era regulacion e era promocion des qualificacions relatives a productes, activitats, installacions, infraestructures, procediments, procèsi productius o conductes respectuosis damb eth miei.

k) Era prevencion, era restauracion e era reparacion de damatges ath miei ambient e tanben eth regim sancionador corresponent.

l) Es mesures de proteccion des espècies e eth regim sancionador.

2. Correspon ara Generalitat, en matèria d'espacis naturaus, era competència exclusiva que, en tot respectar çò que dispausa er article 149.1.23 dera Constitucion, includís, en tot cas, era regulacion e era declaracion des figures de proteccion, delimitacion, planificacion e gestion d'espacis naturaus e d'abitats protegits plaçats en Catalonha.

3. Era Generalitat, en cas des espacis naturaus que despasen eth territòri de Catalonha, a de promòir es esturments de collaboracion damb d'autes comunitats autonòmes entà crear, delimitar, regular e gestionar aguesti espacis.

4. Era declaracion e era delimitacion d'espacis naturaus dotats damb un regim de proteccion estatau requerís er informe preceptiu dera Comission Bilaterau Generalitat-Estat. S'er espaci ei plaçat intègrament en territòri de Catalonha, era gestion correspon ara Generalitat.

5. Correspon ara Generalitat er establiment d'un servici meteorologic pròpri eth subministrament d'informacion meteorologica e climatica, includint-i eth pronostic, eth contròtle e eth seguiment des situacions meteorologiques de risc, e tanben era recèrca en aguesti encastres e era elaboracion dera cartografia climatica.

6. Era Generalitat exercís es sues competències mejançant eth Còs d'Agents Ruraus, competents ena susvelhança, eth contròtle, era proteccion, era prevencion integrau e era collaboracion ena gestion deth miei ambient. Es membres d'aguest còs an era condicion d'agents dera autoritat e exercissen foncions de policia administrativa especiau e policia judicial enes tèrmes qu'establís era lei.

ARTICLE 145. MERCATS DE VALORS E CENTRES DE CONTRACTACION

Correspon ara Generalitat era competència compartida en matèria de mercats de valors e centres de contractacion plaçats en Catalonha. Aguesta competència includís en tot cas:

a) Era creacion, era denominacion, era autorizacion e era supervision des mercats de valors e des sistèmes organitzats de negociacion.

b) Era regulacion e es mesures administratives d'execucion sus organizacion, foncionament, disciplina e regim sancionador des societats rectores de mercats de valors.

c) Eth contròtle dera emission, era admission, era suspension, era exclusion e er establiment de requisits addicionaus d'admission des valors que se negòcien exclusivament en aguesti mercats, e tanben era inspeccion e eth contròtle.

d) Era acreditacion des persones e des entitats entà èster membres d'aguesti mercats.

e) Er establiment des fiances qu'an de constituïr es membres des borses de valors en garantia des operacions pendentes de liquidacion.

ARTICLE 146. MIEIS DE COMUNICACION SOCIAL E SERVICIS DE CONTENGUT AUDIOVISUAU

1. Correspon ara Generalitat, en matèria de servicis de ràdio e television, e tanben de quinsevolh aute servici de comunicacion audiovisuau:

a) Era competència exclusiva sus era organizacion dera prestacion deth servici publics de comunicacion audiovisual d'encastre locau, en tot respectar era garantia dera autonomia locau.

b) Era competència compartida sus era regulacion e eth contròtle des servicis de comunicacion audiovisual qu'usen quinsevolh des supòrts e des tecnologies disponibles dirigits ath public de Catalonha, e tanben sus es ofèrtes de comunicacion audiovisual se se distribuïssen en territòri de Catalonha.

2. Correspon ara Generalitat era competència compartida en matèria de mieis de comunicacion social.

3. Era Generalitat a de fomentar eth pluralisme lingüistic e culturau de Catalonha enes mieis de comunicacion social.

ARTICLE 147. NOTARIAT E REGISTRES PUBLICS

1. Correspon ara Generalitat de Catalonha, en matèria de notaries e de registres publics dera propietat, mercantils e de bens mòbles, era competència executiva, qu'includís en tot cas:

a) Eth nomenament des notaris e es registradors dera propietat, mercantils e de bens mòbles, mejançant era convocatòria, era administracion e era resolucion des oposicions liures e restringides e des concorsi, qu'a de convocar e portar a tèrme enquiara formalizacion des nomenaments. Entara provision des notaries e des registres, es candidats an d'èster admetuts en igualtat de drets, e an d'acreditar eth coneishement dera lengua e deth dret catalans ena forma e damb era arthenhuda qu'establisson er Estatut e es leis.

b) Era participacion ena elaboracion des programes d'accès as còssi de notaris e registradors dera propietat, mercantils e de bens mòbles d'Espanha, as efèctes dera acreditacion deth coneishement deth dret catalan.

c) Er establiment des demarcacions notariaus e registraus, en tot includir-i era determinacion des districtes ipotecaris e des districtes de competència territoriala des notaris.

d) Eth nomenament de notaris archivèrs de protocòls de districte e era guarda e custòdia des libres de comptadoria d'ipotèques.

2. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de regim des recorsi sus era qualificacion des títols o es clausules concrètes en matèria de dret catalan que s'agen d'inscríuer en un registre dera propietat, mercantil o de bens mòbles de Catalonha.

3. Correspon ara Generalitat, en encastre dera regulacion generau, era competència executiva en matèria de Registre Civiù, en tot includir-i eth nomenament des sòns encargats, interins e substituïts, er exercici en çò que hè ad aguesti dera foncion disciplinària, e tanben era provision des mieis umans e materiaus de besonh entar exercici des foncions. Aguesti encargats an d'acreditar eth coneishement dera lengua catalana e deth dret catalan ena forma e damb era arthenhuda qu'establisquen er Estatut e es leis.

ARTICLE 148. ÒBRES PUBLICUES

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria des òbres publicues que s'executen en territòri de Catalonha e que non an estat qualificades d'interès generau ne afècten a ua auta comunitat autonòma. Aguesta competència includís, en tot cas, era planificacion, era construccion e eth finançament des òbres.

2. Era qualificacion d'interès generau requerís er informe prealable dera Generalitat. Era Generalitat partície ena planificacion e era programacion des òbres qualificades d'interès generau, cossent damb çò que dispause era legislacion der Estat e segontes çò qu'establis eth títol V d'aguest Estatut.

3. Correspon ara Generalitat era gestion des servicis publics dera sua competència as quaus demoren afectades o adscrites totes es òbres publicues que non siguen d'interès generau. En supausat des òbres qualificades d'interès generau o qu'afècten a ua auta comunitat autonòma, se pòden soscríuer convènis de collaboracion entara gestion des servicis.

ARTICLE 149. ORDENACION DETH TERRITÒRI E DETH PAISATGE, DETH LITORAU E URBANISME

1. Correspon ara Generalitat, en matèria d'ordenacion deth territòri e deth paisatge, era competència exclusiva, qu'includís en tot cas:

a) Er establiment des directritzes d'ordenacion e gestion deth territòri, deth paisatge e des actuacions que i incidissen.

b) Er establiment e era regulacion des figures de planejament territorial e deth procediment entà tramitar-les e aprovar-les.

c) Er establiment e era regulacion des figures de proteccion d'espacis naturaus e de corredors biologics, cossent damb çò qu'establis er article 144.2.

d) Es previsions sus emplaçaments des infraestructures e es equipaments de competència dera Generalitat.

e) Era determinacion de mesures especificas de promocion der equilibri territorial, demografic, socioeconomic e ambientau.

2. Era determinacion der emplaçament d'infraestructures e equipaments de titularitat estatau en Catalonha requerís er informe dera Comission Bilaterau Generalitat-Estat.

3. Correspon ara Generalitat, en matèria d'ordenacion deth litorau, en tot respectar eth regim generau deth domeni public, era competència exclusiva, qu'includís en tot cas:

a) Er establiment e era regulacion des plans territoriaus d'ordenacion e usatge deth litorau e des plages, e tanben era regulacion deth procediment de tramitacion e aprobacion d'aguesti esturments e plans.

b) Era gestion des títols d'aucupacion e usatge deth domeni public maritimoterrèstre, especiaument er autrejament d'autorizacions e concessions e, en tot cas, es concessions d'òbres fixes ena mar, en tot respectar es excepcions que se poguen establir per motius mieiambientaus enes aigües costanères interiores e de transicion.

c) Era regulacion e era gestion deth regim economic financièr deth domeni public maritimoterrèstre, enes tèrmes qu'establís era legislacion generau.

d) Era execucion d'òbres e actuacions en litorau catalan que non siguen d'interès generau.

4. Correspon ara Generalitat era execucion e era gestion des òbres d'interès generau plaçades en litorau catalan, cossent damb çò qu'establís er article 148.

5. Correspon ara Generalitat, en matèria d'urbanisme, era competència exclusiva, qu'includís en tot cas:

a) Era regulacion deth regim urbanistic deth sòu, qu'includís, en tot cas, era determinacion des critèris sus es diuèrses sòrtes de sòus e es sòus usatges.

b) Era regulacion deth regim juridic dera propietat deth sòu en tot respectar es condicions basiques qu'er Estat

establís entà garantir era igualtat der exercici deth dret ara propietat.

c) Er establiment e era regulacion des esturments de planejament e gestion urbanistica, e tanben deth sòn procediment de tramitacion e aprobacion.

d) Era politica de sòu e abitatge, era regulacion des patrimoni public de sòu e abitatge e eth regim dera intervencion administrativa ena edificacion, era urbanizacion e er usatge deth sòu e eth subsòu.

e) Era proteccion dera legalitat urbanistica, qu'includís, en tot cas, era inspeccion urbanistica, es ordres de suspencion d'òbres e licéncias, es mesures de restauracion dera legalitat fisica alterada, e tanben era disciplina urbanistica.

6. Correspon ara Generalitat era competència compartida en matèria de dret de reversion enes expropiacions urbanistiques en encastre dera legislacion estatau.

ARTICLE 150. ERA ORGANIZACION DERA ADMINISTRACION DERA GENERALITAT

Correspon ara Generalitat, en matèria d'organización dera sua Administracion, era competència exclusiva sus:

a) Era estructura, era regulacion des organs e directius publics, eth foncionament e era articulacion territorial.

b) Es diuèrses modalitats organizatives e esturmentaus entara actuacion administrativa.

ARTICLE 151. ORGANIZACION TERRITORIAU

Correspon ara Generalitat, en tot respectar era garantia institucional qu'establisson es articles 140 e 141 dera Constitucion, era competència exclusiva sus organizacion territorial, qu'includís en tot cas:

a) Era determinacion, era creacion, era modificacion e era supression des ens que configuren era organizacion territorial de Catalonha.

b) Era creacion, era supression e era alteracion des tèrmes tant des municipis coma des ens locaux d'encastre territorial inferior; era denominacion, era capitalitat e es simbèus des municipis e des auti ens locals; es toponims, e era determinacion des regims especiaus.

c) Er establiment per miei de lei de procediments de relacion enter es ens locals e era poblacion, en tot respectar era autonomia locau.

ARTICLE 152. PLANIFICACION, ORDENACION E PROMOCION DERA ACTIVITAT ECONOMICA

1. Correspon ara Generalitat era competéncia entara promocion dera activitat economica en Catalonha.

2. Correspon ara Generalitat era competéncia compartida sus era ordenacion dera activitat economica en Catalonha.

3. Era Generalitat pòt establir ua planificacion dera activitat economica en encastre des directritz qu'establisqui era planificacion generau der Estat.

4. Correspon ara Generalitat eth desvolopament e era gestion dera planificacion generau dera activitat economica. Aquesta competéncia includís en tot cas:

a) Eth desplegament des plans estataus.

b) Era participacion ena planificacion estatau per miei des mecanismes qu'establis er títol V.

c) Era gestion des plans, en tot includir-i es hons i es recorri d'origen estatau destinats ar foment dera activitat economica, enes tèrmes establits que s'establisson per miei de convén.

ARTICLE 153. POLITIQUES DE GÈNRE

Correspon ara Generalitat era competéncia exclusiva en matèria de politiques de gènre que, en tot respectar çò qu'establis er estat en exercici dera competéncia que li atribusís er article 149.1.1 dera Constitucion, includís en tot cas:

a) Era planificacion, eth dessenh, era execucion, era avaloracion e eth contròtle de normes, plans e directritz generaus en matèria de politiques entara hemna, e tanben er establiment d'accions positives entà arténher eradicar era discriminacion per rason de sèxe que s'agen d'executar damb caractèr unitari entà tot eth territòri de Catalonha.

b) Era promocion der associacionisme de hemnes que complissen activitats relacionades damb era igualtat e era non-discriminacion e des iniciatives de participacion.

c) Era regulacion des mesures e es esturments entara sensibilizacion sus era violéncia de gènre e entà detectar-la e previer-la, e tanben era regulacion de servicis e recorri pròpris destinadi a arténher ua proteccion integrau des hemnes qu'an patit o patissen aguesta sòrta de violéncia.

ARTICLE 154. PROMOCION E DEFENSA DERA COMPETÉNCIA

1. Correspon ara Generalitat era competéncia exclusiva en matèria de promocion dera competéncia enes mercats respècte as activitats economiques que s'exercisson principament en Catalonha.

2. Correspon ara Generalitat era competéncia executiva en matèria de defensa dera competéncia en exercici des activitats economiques qu'altèren o poguen alterar era liura competéncia deth mercat en un encastre que non depasse eth territòri de Catalonha. Aquesta competéncia includís en tot cas:

a) Era execucion en mesures relatives as procèsi economic qu'afecten ara competéncia.

b) Era inspeccion e era execucion deth procediment sancionador.

c) Era defensa dera competéncia en exercici dera activitat comerciau.

3. Correspon ara Generalitat era competéncia exclusiva sus er establiment e era regulacion deth Tribunal Catalan de Defensa dera Competéncia, coma organ independent damb jurisdiccion sus tot eth territòri de Catalonha, ath

quau correspon en exclusiva tractar des activitats econòmiques que se complissen principaument en Catalonha e qu'altèren o pòden alterar era competència enes tèrmes qu'establiessen es apartats 1 e 2.

ARTICLE 155. PROPRIETAT INTELLECTUAU E INDUSTRIAU

1. Correspon ara Generalitat de Catalonha era competència executiva en matèria de propietat intellectuau, qu'includís en tot cas:

a) Er establiment e era regulacion d'un registre, coordinat damb eth der Estat, des drets de propietat intellectuau generats en Catalonha o des quaus siguen titulars personas damb residència abituau en Catalonha; era activitat d'inscripcion, modificacion o cancellacion d'aguesti drets, e er exercici dera activitat administrativa de besonh entà garantir-ne era proteccion en tot eth territòri de Catalonha. Era Generalitat a de comunicar ar Estat es inscripcions hètes en sòn registre entà que siguen incorporades en registre estatau; a de collaborar damb aguest registre e facilitar er escambi d'informacion.

b) Era autorizacion e era revocacion des entitats de gestion collectiva des drets de propietat intellectuau qu'actuen majoritàriament en Catalonha, e tanben assumir prètzhèts complementaris d'inspeccion e contròtle dera activitat d'aguestes entitats.

2. Correspon ara Generalitat era competència executiva en matèria de propietat industriau, qu'includís en tot cas:

a) Er establiment e era regulacion d'un registre, coordinat damb eth der Estat, de drets de propietat industriau des personas fisiques o juridiques.

b) Era defensa juridica e processau des toponims de Catalonha aplicadi en sector dera indústria.

ARTICLE 156. PROTECCION DE DADES DE CARACTÈR PERSONAU

Correspon ara Generalitat era competència executiva en matèria de proteccion de dades de caractèr personau que,

en tot respectar es garantias des drets fundamentaus en aguesta matèria, includís en tot cas:

a) Era inscripcion e eth contròtle des fichèrs o es tractaments de dades de caractèr personau creats o gestionats pes institucions publiques de Catalonha, era Administracion dera Generalitat, es administracions locals de Catalonha, es entitats autonòmes e es autes entitats de dret public o privat que depenen des administracions autonòmica o locals o que prèsten servicis o acomplissen activitats per compde pròpri per miei de quinsevolha forma de gestion dirècta o indirècta, e es universitats qu'intègren eth sistèma universitari catalan.

b) Era inscripcion e eth contròtle des fichèrs o es tractaments de dades de caractèr personau privats creats o gestionats per personas fisiques o juridiques entar exercici des foncions publiques en çò que hè a matèries que son competència dera Generalitat o des ens locals de Catalonha, s'eth tractament se hè en Catalonha.

c) Era inscripcion e eth contròtle des fichèrs e es tractaments de dades que creen o gestionen es corporacions de dret public qu'exercisquen es sues foncions exclusivament en encastre territorial de Catalonha.

d) Era constitucion d'ua autoritat independenta, designada peth Parlament, que velhe per garantir eth dret ara proteccion des dades personaus en encastre des competències dera Generalitat.

ARTICLE 157. PUBLICITAT

Correspon ara Generalitat era competència exclusiva sus era regulacion dera activitat publicitària, sense perjudici dera legislacion mercantila der Estat.

ARTICLE 158. RECÈRCA, DESVOLOPAMENT E INNOVACION TECNOLOGICA

1. Correspon ara Generalitat, en matèria de recèrca scientifica e tecnica, era competència exclusiva en çò que hè as centres e es estructures de recèrca dera Generalitat e as projectes qu'aguesta finàncie, qu'includís en tot cas:

a) Er establiment de linhes pròpies de recèrca e eth seguiment, eth contròtle e era avaloracion des projèctes.

b) Era organizacion, eth regim de foncionament, eth contròtle, eth seguiment e era acreditacion des centres e es estructures plaçats en Catalonha.

c) Era regulacion e era gestion des bèques e des ajudes convocades e financiades pera Generalitat.

d) Era regulacion e era formacion professionau deth personau investigador e de supòrt ara recèrca.

e) Era difusion dera sciéncia e era transferéncia de resultats.

2. Correspon ara Generalitat era competéncia compartida sus era coordinacion des centres e es estructures de recèrca de Catalonha.

3. Es critèris de collaboracion enter er Estat e era Generalitat en matèria de politica de recèrca, desenvolopament e innovacion s'an de fixar en encastre de çò qu'establís eth títol V. Tanben, s'an d'establir es sistèmes de participacion dera Generalitat ena fixacion des politiques qu'afècten ad aquestes matèries en encastre dera Union Europèa e en d'alti organismes e institucions internacionaus.

ARTICLE 159. REGIM JURIDIC, PROCEDIMENT, CONTRACTACION, EXPROPRIACION E RESPONSABILITAT ENES ADMINISTRACIONS PUBLIQUES CATALANES

1. Correspon ara Generalitat, en matèria de regim juridic e procediment des administracions publiques catalanes, era competéncia exclusiva en aquerò que non sigue afectat per article 149.1.18 dera Constitucion. Aquesta competéncia includís:

a) Es mieis de besonh entà exercir es foncions administratives, en tot includir-i eth regim des bens de domeni public e patrimonius.

b) Es potestats de contròtle, inspeccion e sancion en toti es encastres materiaus de competéncia dera Generalitat.

c) Es normes de procediment administratiu que deriven des particularitats deth dret substantiu de Catalonha o des especialitats dera organizacion dera Generalitat.

2. Correspon ara Generalitat era competéncia compartida en tot çò relatiu ath regim juridic e eth procediment des administracions publiques catalanes en aquerò que non demore includit en apartat 1.

3. Correspon ara Generalitat, en çò que hè as contractes des administracions publiques de Catalonha:

a) Era competéncia exclusiva sus organizacion e competéncies en matèria de contractacion des organs des administracions publiques catalanes e sus es règles d'execucion, modificacion e extincion des contractes dera Administracion, en aquerò que non sigue afectat per article 149.1.18 dera Constitucion.

b) Era competéncia compartida en tot aquerò que non ei atribuït ara competéncia exclusiva dera Generalitat pera letra a.

4. Correspon ara Generalitat, en matèria d'expropiacion forçosa, era competéncia executiva, en tot cas, entà:

a) Determinar es supausats, es causes e es condicions en qué es administracions catalanes pòden exercir era potestat expropiatòria.

b) Establir critèris de valoracion des bens expropiats segontes era natura e era foncion social qu'agen de complir aguesti bens, cossent damb era legislacion estatau.

c) Crear e regular un organ pròpri entara determinacion deth prètz just e fixar-ne eth procediment.

5. Correspon ara Generalitat, en matèria de responsabilitat patrimoniu, era competéncia compartida entà establir es causes que pòden originar responsabilitat en çò que hè as reclamacions dirigides ara Generalitat, cossent damb eth sistèma generau de responsabilitat de totes es administracions publiques.

6. Es competéncies dera Generalitat especificades enes apartats 1, 3, 4 e 5 s'an d'exercir en tot respectar eth principi d'autonomia locau.

ARTICLE 160. REGIM LOCAU

1. Correspon ara Generalitat era competéncia exclusiva en matèria de regim locau que, en tot respectar eth principi d'autonomia locau, includís:

a) Es relacions enter es institucions dera Generalitat e es ens locals, e tanben es techniques d'organizacion e de relacion entara cooperacion e era collaboracion enter es ens locals e enter aguesti e era Administracion dera Generalitat, en tot includir-i es diüerses formes associatives, mancomunades, convencionaues e consorciaues.

b) Era determinacion des competéncies e des potestats pròpies des municipis e des auti ens locals, enes encastres especificats per article 84.

c) Eth regim des bens de domeni public, comunaus e patrimoniaux e es modalitats de prestacion des servicis publics.

d) Era determinacion des organs de govèrn des ens locals creats pera Generalitat e eth foncionament e eth regim d'adopcion d'acòrds d'aguesti organs.

e) Eth regim des organs complementaris dera organizacion des ens locals.

2. Correspon ara Generalitat era competéncia compartida en tot aquerò que non establís er apartat 1.

3. Correspon ara Generalitat era competéncia exclusiva en matèria de regim electorau des ens locals que cree, exceptat des que son garantits constituционаument.

ARTICLE 161. RELACIONS DAMB ES ENTITATS RELIGIOSES

1. Correspon ara Generalitat era competéncia exclusiva en matèria d'entitats religioses qu'acomplissen era sua activitat en Catalonha, qu'includís, en tot cas, era regulacion e er establiment de mecanismes de collaboracion e coope-

racion entar acompliment des sues activitats en encastre des competéncies dera Generalitat.

2. Correspon ara Generalitat era competéncia executiva en matèria relativa ara libertat religiosa. Aguesta competéncia includís en tot cas:

a) Participar ena gestion deth registre estatau d'entitats religioses en çò que hè as glèises, es confessions e es comunitats religioses qu'acomplissen era sua activitat en Catalonha, enes tèrmes que determinen es leis.

b) Er establiment d'acòrds e convènis de cooperacion damb es glèises, es confessions e es comunitats religioses inscrites en registre estatau d'entitats religioses, en encastre des competéncies dera Generalitat.

c) Era promocion, eth desenvolopament e era execucion, en encastre des competéncies dera Generalitat, des acòrds e des convènis signats enter er Estat e es glèises, es confessions e es comunitats religioses inscrites en registre estatau d'entitats religioses.

3. Era Generalitat collabòre enes organs d'encastre estatau qu'an atribuïdes foncions en matèria d'entitats religioses.

ARTICLE 162. SANITAT, SALUT PUBLICA, ORDENACION FARMACEUTICA E PRODUCTES FARMACEUTICS

1. Correspon ara Generalitat, en matèria de sanitat e salut publica, era competéncia exclusiva sus era organizacion, eth foncionament intèrn, era avaloracion, era inspeccion e eth contròtle de centres, servicis e establiments sanitaris.

2. Correspon ara Generalitat era ordenacion farmaceutica, en encastre der article 149.1.16 dera Constitucion.

3. Correspon ara Generalitat, en tot cas, era competéncia compartida enes encastres següents:

a) Era ordenacion, era planificacion, era determinacion, era regulacion e era execucion des prestacions e es servicis sanitaris, sociosanitaris e de salut mentau de caractèr public en toti es nivèus e entà toti es ciutadans.

b) Era ordenacion, era planificacion, era determinacion, era regulacion e era execucion des mesures e es actuacions destinades a preservar, protegir e promòir era salut publica en toti es encastres, en tot includir-i era salut laborau, era sanitat animau damb efèctes sus era salut umana, era sanitat alimentària, era sanitat ambientau e era susvelhança epidemiologica.

c) Era planificacion des recorsi sanitaris de cobertura publica e era coordinacion des activitats sanitàries privades damb eth sistèma sanitari public.

d) Era formacion sanitària especializada, qu'includís era acreditacion e era avaloracion de centres; era planificacion dera ofèrta de places; era participacion ena elaboracion des convocatòries e era gestion des programes de formacion des especialitats e es airaus de capacitacion especifica e era expedicion des diplòmes d'airaus de capacitacion especifica.

e) Eth regim estatutari e era formacion deth personau que prèste servicis en sistèma sanitari public.

4. Era Generalitat participe ena planificacion e era coordinacion estatau en matèria de sanitat e salut publica, cossent damb çò qu'establís eth títol V.

5. Correspon ara Generalitat era competència executiva dera legislacion estatau en matèria de productes farmaceutics.

ARTICLE 163. SEGURETAT PRIVADA

Correspon ara Generalitat era execucion dera legislacion der Estat enes matèries següentes:

a) Era autorizacion des empreses de seguretat privada qu'an eth sòn domicili social en Catalonha e er encastre d'actuacion des quaus non depasse eth territòri de Catalonha.

b) Era inspeccion e era sancion des activitats de seguretat privada que s'acomplissen en Catalonha.

c) Era autorizacion des centres de formacion deth personau de seguretat privada.

d) Era coordinacion des servicis de seguretat e investigacion privades damb era Policia dera Generalitat e es policies locals de Catalonha.

ARTICLE 164. SEGURETAT PUBLICA

1. Correspon ara Generalitat, en matèria de seguretat publica, cossent damb çò que dispause era legislacion estatau:

a) Era planificacion e era regulacion deth sistèma de seguretat publica de Catalonha e era ordenacion des policies locals.

b) Era creacion e era organizacion dera Policia dera Generalitat-Mossos d'Esquadra.

c) Eth contròtle e era vigilancia deth transit.

2. Correspon ara Generalitat eth comandament suprem dera Policia dera Generalitat-Mossos d'Esquadra e era coordinacion dera actuacion des policies locals.

3. Corresponen ara Generalitat, en encastre dera legislacion estatau sus seguretat, es facultats executives que li atribuísque er Estat e en tot cas:

a) Es foncions governatives sus er exercici des drets de reunion e manifestacion.

b) Eth compliment des disposicions entara conservacion dera natura, deth miei ambient e des recorsi idrologics.

4. Era Generalitat participe, mejançant ua junta de seguretat de composicion paritària enter era Generalitat e er Estat e presidida peth president dera Generalitat, ena coordinacion des politiques de seguretat e dera activitat des còssi policièrs der Estat e de Catalonha, e tanben en escambi d'informacion en encastre internacionau e enes relacions de collaboracion e auxili damb es autoritats policièrs de d'auti païsi. Era Generalitat, cossent damb er Estat, a d'èster present enes grups de treball de collaboracion damb es policies de d'auti païsi en qué participe er Estat.

5. Era Policia dera Generalitat-Mossos d'Esquadra a coma encastre d'actuacion eth conjunt deth territòri de Catalonha e exercís totes es foncions pròpies d'un còs de policia, enes encastres següents:

a) Era seguretat ciutadana e er orde public.

b) Era policia administrativa, qu'includís era que derive dera normativa estatau.

c) Era policia judiciu e era investigacion criminau, en tot includir-i es diùrses formes de crim organizat e terrorisme, enes tèrmes qu'establisquen es leis.

ARTICLE 165. SEGURETAT SOCIAL

1. Correspon ara Generalitat, en matèria de seguretat social, en tot respectar es principis d'unitat economica patrimonial e de solidaritat financièra dera seguretat social, era competència compartida, qu'includís:

a) Eth desplegament e era execucion dera legislacion estatau, exceptat des normes que configuren eth regim economic.

b) Era gestion deth regim economic dera seguretat social.

c) Era organizacion e era gestion deth patrimoni e des servicis qu'intègren era assisténcia sanitària e es servicis socials deth sistèma dera seguretat social en Catalonha.

d) Era ordenacion e er exercici des potestats administratives sus es institucions, es empreses e es fondacions que collabòren damb eth sistèma dera seguretat social, enes matèries a qué hè referéncia era letra c, e tanben era coordinacion des activitats de prevencion de riscos laboraus qu'acomplissen en Catalonha es mútues d'accidents de treball e malauties professionaus.

e) Eth reconeixement e era gestion des pensions non contributives.

f) Era coordinacion des actuacions deth sistèma sanitari vinculades as prestacions dera seguretat social.

2. Era Generalitat pòt organizar e administrar, ad aguesti efèctes e laguens eth sòn territòri, toti es servicis relacionadi damb es matèries mès ensús especificades, e exercís era tutèla des institucions, es entitats e es fondacions en matèria de sanitat e seguretat social, exceptat dera nauta inspeccion, que demore reservada ar Estat.

ARTICLE 166. SERVICIS SOCIALS, VOLONTARIAT, MENORS E PROMOCION DES FAMILHES

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de servicis socials, qu'includís en tot cas:

a) Era regulacion e era ordenacion dera activitat de servicis socials, es prestacions techniques e es prestacions economicas damb finalitat assistencial o complementàries de d'alti sistèmes de prevision publica.

b) Era regulacion e era ordenacion des entitats, es servicis e es establiments publics e privats que prèsten servicis socials en Catalonha.

c) Era regulacion e era aprobacion des plans e es programes especifics dirigits a persones e collectius en situacion de praubesa o de besonh social.

d) Era intervencion e eth contròtle des sistèmes de proteccion social complementària privats.

2. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de voluntariat, qu'includís, en tot cas, era definicion dera activitat e era regulacion e era promocion des actuacions destinades ara solidaritat e ara accion voluntària que s'executen individualment o mejançant institucions publiques o privades.

3. Correspon ara Generalitat, en matèria de menors:

a) Era competència exclusiva en matèria de proteccion de menors, qu'includís, en tot cas, era regulacion deth regim dera proteccion e des institucions publiques de proteccion e tutèla des menors desemparats, en situacion de risc e des menors infractors, en tot respectar en aquest darrèr cas era legislacion penau.

b) Era Generalitat participe ena elaboracion e era reforma dera legislacion penau e processau qu'incidisque enes competéncias de menors.

4. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de promocion des familhes e dera enfància, qu'in-

cludís en tot cas es mesures de proteccion social e era sua execucion.

ARTICLE 167. SIMBÈUS DE CATALONHA

Correspon ara Generalitat era competència exclusiva sus era regulacion, era ordenacion, era configuracion e era preservacion des simbèus de Catalonha, cossent damb çò qu'establís aguest Estatut.

ARTICLE 168. SISTÈMA PENITENCIARI

1. Correspon ara Generalitat era competència executiva dera legislacion der Estat en matèria penitenciària, qu'includís en tot cas:

- a) Era capacitat entà dictar disposicions qu'adapten era normativa penitenciària ara realitat social de Catalonha.
- b) Era totalitat dera gestion dera activitat penitenciària en Catalonha, especialment era direccion, era organizacion, eth regim, eth foncionament, era planificacion e era inspeccion des institucions penitenciàries de quinsevolha sòrta plaçades en Catalonha.
- c) Era planificacion, era construccion e era reforma des establiments penitenciaris plaçats en Catalonha.
- d) Era administracion e era gestion patrimoniau des immòbles e des equipaments adscrits ara Administracion penitenciària catalana e de toti es mieis materiaus que li siguen assignats.
- e) Era planificacion e era organizacion deth trabalh remunerat dera poblacion reclusa, e tanben era execucion des mesures alternatives ara preson e des activitats de reinsercion.

2. Era Generalitat pòt eméter informes en procediment d'autrejamet d'indults.

ARTICLE 169. TRANSPÒRTS

1. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva sus es transpòrts terrèstres de viatgèrs e mercaderies per carretèra, ferrocarril e cable que transcorren intègrament

languens eth territòri de Catalonha, damb independència dera titularitat dera infraestructura. Aguesta competència includís en tot cas:

- a) Era regulacion, era planificacion, era gestion, era coordinacion e era inspeccion des servicis e es activitats.
- b) Era regulacion dera intervencion administrativa entar exercici des activitats de transpòrt.
- c) Era regulacion deth transpòrt urban e des servicis de transpòrt discrecionau de viatgèrs en veïculs de torisme.
- d) Era regulacion especifica deth transpòrt toristic, escolar o de menors, sanitari, funerari, de mercaderies perilhoses o peribles e d'autes que requerisquen un regim especific, en tot respectar es competències estataus sus seguretat publica.
- e) Era regulacion d'un sistèma de mediacion en matèria de transpòrts.
- f) Era potestat tarifària sus transpòrts terrèstres.

2. Era integracion de linhes o servicis de transpòrt que transcorren intègrament per Catalonha en linhes o servicis d'encaastre superior requerís er informe prealable dera Generalitat.

3. Era Generalitat participe en establiment des servicis ferroviaris que garantisquen era comunicacion damb d'autes comunitats autonòmes o damb eth transit internacionau, cossent damb çò qu'establís eth títol V.

4. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva sus es centres de transpòrt, logistica e distribucion plaçadi en Catalonha qu'includís:

- a) Es centres d'informacion e distribucion de cargues.
- b) Es estacions de transpòrt per carretèra.

5. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva sus es operadors des activitats vinculades ara organizacion deth transpòrt, era logistica e era distribucion plaçades en Catalonha.

6. Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de transpòrt maritim e fluviau que transcorren intègra-

ment per Catalunya que, en tot respectar es competències der Estat en marina mercante e pòrts, includís:

- a) Era regulacion, era planificacion e era gestion deth transpòrt maritim e fluviau de passatgèrs.
- b) Era intervencion administrativa entara prestacion de servicis e er acompliment des activitats qu'agen relacion damb eth transpòrt maritim e fluviau.
- c) Es requisits entar exercici dera activitat.

ARTICLE 170. TREBALH E RELACIONS LABORAUS

1. Correspon ara Generalitat era competència executiva en matèria de treball e relacions laboraus, qu'includís en tot cas:

- a) Es relacions laboraus e es condicions de treball.
- b) Es politiques actives d'aucupacion, qu'includissen era formacion des demandants d'aucupacion e des treballadors en actiu, e tanben era gestion des subvencions corresponentes. Era Generalitat participe enes plans o es activitats de formacion que despassen er encastre territoriau de Catalunya.
- c) Es qualificacions professionaus en Catalunya.
- d) Era intermediacion laborau, qu'includís era regulacion, era autorizacion e eth contròtle des agències de col·locacion damb sedença en Catalunya.
- e) Era negociacion collectiva e eth registre des convènis collectius de treball.
- f) Es procediments de regulacion d'aucupacion e d'actuacion administrativa en matèria de traslats collectius entre centres de treball plaçats en Catalunya.
- g) Era prevencion de risques laboraus e era seguretat e era salut en treball.
- h) Era potestat sancionadora des infraccions der orde social, en encastre des sues competències.
- i) Era determinacion des servicis minims des grèves o arturades qu'agen lòc en Catalunya.

j) Eth contròtle de legalitat e, s'ei de besonh, eth registre posterior des convènis collectius de treball des empreses qu'acomplissen era sua activitat exclusivament en Catalunya.

- k) Es esturments de conciliacion, mediacion e arbitratge laboraus.
- l) Era elaboracion deth calendari de dies hestèrs qu'a de regir en tot eth territòri de Catalunya.

2. Correspon ara Generalitat era competència executiva sus era foncion publica inspectora en tot çò que regule aquest article. Ad aquest efècte, es foncionaris des còssi qu'acomplisquen aquesta foncion depenen organicament e foncionaument dera Generalitat. Per miei des mecanismes de cooperacion que determine eth títol V, s'an d'establir es formules de garantia der exercici eficaç dera foncion inspectora en encastre social.

ARTICLE 171. TORISME

Correspon ara Generalitat era competència exclusiva en matèria de torisme, qu'includís en tot cas:

- a) Era ordenacion e era planificacion deth sector toristic.
  - b) Era promocion deth torisme qu'includís era soscripcion d'acòrds damb ens estrangèrs e era creacion d'oficines en estrangèr.
  - c) Era regulacion e era classificacion des empreses e es establiments toristics e era gestion deth hilat d'establiment toristics de titularitat dera Generalitat.
- Tà pr'amor de facilitar era coordinacion entre aquesti establiments e es establiments deth hilat de paradors der Estat plaçadi en Catalunya, era Generalitat participe, enes tèrmes qu'establisque era legislacion estatau, enes organs d'administracion de Paradors de Torisme d'Espanha.
- d) Era regulacion des drets e es déuers especifics des usatgèrs e es prestadors de servicis toristics e des mieis alternatius de resolucion de conflictes.

- e) Es ensenhaments e era formacion sus torisme que non donguen dret ara obtencion d'un títol oficiau.
- f) Era fixacion des critàris, era regulacion des condicions e era execucion e eth contròtle des linhes publiques d'ajuda e de promocion deth torisme.

ARTICLE 172. UNIVERSITATS

1. Correspon ara Generalitat, en matèria d'ensenyament universitari, sense perjudici dera autonomia universitària, era competència exclusiva sus:

a) Era programacion e era coordinacion deth sistèma universitari catalan, en encastre dera coordinacion generau.

b) Es decisions de creacion d'universitats publiques e era autorizacion des privades.

c) Era aprobacion des estatuts des universitats publiques e des normes d'organizacion e foncionament des universitats privades.

d) Era coordinacion des procediments d'accès as universitats.

e) Er encastre juridic des títols pròpris des universitats, cossent damb eth principi d'autonomia universitària.

f) Eth finançament pròpri des universitats e, s'ei de besonh, era gestion des hons estataus en matèria d'ensenyament universitari.

g) Era regulacion e era gestion deth sistema pròpri de bèques e ajudes ara formacion universitària e, s'ei de besonh, era regulacion e era gestion des hons estataus en aquesta matèria.

h) Eth regim retributiu deth personau docent e investigador contractat des universitats e er establiment des retribucions addicionaus deth personau docent funcionari.

2. Correspon ara Generalitat, en matèria d'ensenyament universitari, sense perjudici dera autonomia universitària, era competència compartida sus tot aquerò a qué non hè referència er apartat 1, qu'includís en tot cas:

a) Era regulacion des requisits entara creacion e eth reconeixement d'universitats e centres universitaris e era adscripcion d'aguesti centres as universitats.

b) Eth regim juridic dera organizacion e eth foncionament des universitats publiques, en tot includir-i es organs de govèrn e de representacion.

c) Era adscripcion e era desadscripcion de centres docents publics o privats entà impartir títols universitaris oficiaus e era creacion, era modificacion e era supression de centres universitaris en universitats publiques, e tanben

eth reconeixement d'aguesti centres en universitats privades e era implantacion e era supression d'ensenyaments.

d) Era regulacion deth regim d'accès as universitats.

e) Era regulacion deth regim deth professorat docent e investigador contractat e funcionari.

f) Era avaloracion e eth garantiment dera qualitat e dera excellència der ensenyament universitari, e tanben deth personau docent e investigador.

3. Era competència executiva sus era expedicion des títols universitaris oficiaus.

ARTICLE 173. VIDEOSUSVELHANÇA E CONTRÒTLE DE SON E ENREGISTRAMENTS

Correspon ara Generalitat era competència sus er us dera videosusvelhança e eth contròtle de son e enregistraments o d'auti mieis analògs, en encastre public, amiadi pera policia de Catalonha o per empreses e establiments privats. Era Generalitat a d'exercir aguesta competència en tot respectar es drets fundamentaus.

TÍTOL V. DES RELACIONS INSTITUCIONAUS DERA GENERALITAT

CAPÍTOL I. RELACIONS DERA GENERALITAT DAMB ER ESTAT E DAMB D'AUTES COMUNITATS AUTONÒMES

ARTICLE 174. DISPOSICIONS GENERAUS

1. Era Generalitat e er Estat se balhen ajuda mutuau e collabòren quan ei de besonh entar exercici efiç des

competències respectives e entara defensa des interèssi respectius.

2. Era Generalitat pòt establir damb d'aites comunitats autonòmes relacions de colaboracion entara fixacion de politiques comunes, entar exercici eficaç des sues compe-tències e entath tractament des ahèrs d'interès comun, especiaument quan agen ua artenhuda supraterritorialau. Era Generalitat a de balhar era ajuda de besonh as autes comunitats autonòmes entar exercici eficaç des sues com-petències.

3. Era Generalitat particiepe enes institucions, es organis-mes e es procediments de prenuda de decisions der Estat qu'afècten as sues competències cossent damb çò qu'es-tablissen aguest Estatut e es leis.

SECCION PRUMÈRA. COLLABORACION DAMB ER ESTAT E DAMB D'AUTES COMUNITATS AUTONÒMES

ARTICLE 175. ESTURMENTS DE COLLABORACION ENTER ERA GENERALITAT E ER ESTAT

1. Era Generalitat e er Estat, en encastre des competén-cies respectives, pòden soscrúer convènis de collabora-cion e hèr us des auti mieis de colaboracion que considè-ren adequats entà complir es objectius d'interès comun.

2. Era Generalitat tanben collabòre damb er Estat per miei des organs e es procediments multilateraus enes encas-tres e es ahèrs d'interès comun.

ARTICLE 176. EFÈCTES DERA COLLABORACION ENTRE ERA GENERALITAT E ER ESTAT

1. Era participacion dera Generalitat enes organs e es mecanismes bilateraus e multilateraus de colaboracion

damb er Estat e damb d'aites comunitats autonòmes non altèrè era titularitat des competències que li corresponen.

2. Era Generalitat non demore vinculada pes decisions adoptades en marc des mecanismes multilateraus de colaboracion volentària damb er Estat e damb d'aites comunitats autonòmes respècte as quaus non age mani-festat eth sòn acòrd.

3. Era Generalitat pòt hèr constar resèrves enes acòrds adoptats en marc des mecanismes multilateraus de colla-boracion volentària quan s'agen pres sense era sua apro-bacion.

ARTICLE 177. REGIM DES CONVÈNIS ENTER ERA GENERALITAT E ER ESTAT

1. Eth regim juridic des convènis signats pera Generalitat, en çò que tanh ad aguesta, a d'èster establìt per lei deth Parlament.

2. Es convènis soscrìts enter eth Govèrn dera Generalitat e eth Govèrn der Estat s'an de publicar en *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* en tèrme d'un mes a compdar deth dia en qué se signen. Era data de publicacion des convènis en *Boletín Oficial del Estado* ne determine era efi-càcia en çò que tanh a tresaus.

ARTICLE 178. CONVÈNIS E ACÒRDS DAMB D'AUTES COMUNITATS AUTONÒMES

1. Era Generalitat pòt soscrúer damb d'aites comunitats autonòmes convènis de colaboracion e acòrds de coope-racion.

2. Es convènis e es acòrds damb d'aites comunitats auto-nòmes pòden acordar, enter d'auti contenguts, era crea-cion d'organs mixtes e er establiment de projectes, plans e programes conjunts.

3. Era soscripcion de convènis e acòrds sonque requerís era aprobacion prealabla deth Parlament enes casi que n'afècten es facultats legislatives. Enes auti casi, eth

Govèrn a d'informar ath Parlament dera soscripcion en tèrme d'un mes a compdar deth dia dera signatura.

4. Es convènís de collaboracion soscrits pera Generalitat damb d'outes comunitats autonòmes s'an de comunicar as Corts Generaus e era sua vigència comence seishanta dies despús d'aguesta comunicacion, exceptat qu'es Corts Generaus decidisquen que s'an de qualificar coma acòrds de cooperacion que requerissen era autorizacion prealabla a qué hè referéncia er article 145.2 dera Constitucion.

5. Es convènís e es acòrds soscrits pera Generalitat damb d'outes comunitats autonòmes s'an de publicar en *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* en tèrme de quaranta cinc dies e d'un mes, respectivament, a compdar deth dia en qué se signen.

SECCION DUSAU. PARTICIPACION EN INSTITUCIONS E EN PROCEDIMENTS DE PRESA DE DECISIONS ESTATAUS

ARTICLE 179. COMPAREISHENÇA DE SENADORS DAUANT ETH PARLAMENT

Es senadors escuelhuts en Catalonha e es que representen era Generalitat en Senat pòden comparéisher dauant eth Parlament a peticion pròpria entà informar sus era sua activitat en Senat, enes tèrmes qu'establís eth Reglament deth Parlament.

ARTICLE 180. DESIGNACION DE MEMBRES DETH TRIBUNAU CONSTITUCIONAU E DETH CONSELH GENERAU DETH PODER JUDICIAU

Era Generalitat participe enes procèssi de designacion de magistrats deth Tribunau Constitucionau e de membres deth Conselh Generau deth Poder Judicial, enes tèrmes qu'establisquen es leis o, se cau, er ordenament parlamentari.

ARTICLE 181. PARTICIPACION ENA ORDENACION GENERAU DERA ACTIVITAT ECONOMICA

Era Generalitat participe ena elaboracion des decisions estataus qu'afecten ara ordenacion generau dera activitat economica en encastre d'aquerò qu'establís er article 131.2 dera Constitucion.

ARTICLE 182. DESIGNACION DE REPRESENTANTS ENES ORGANISMES ECONOMICS E SOCIAUS

1. Era Generalitat designe o participe enes procèsi entà designar as membres des organs de direccion deth Banc d'Espanha, era Comission Nacionau deth Mercat de Valors e era Comission deth Mercat des Telecomunicacions, e des organismes qu'eventuaument les substituïsqnen, e tanben des auti organismes estataus qu'exercissen foncions d'autoritat reguladora sus matèries de relevància economica e social relacionades damb es competéncias dera Generalitat, enes tèrmes qu'establís era legislacion aplicabla.

2. Era Generalitat designe o participe ens procèsi entà designar as membre des organismes economics e energetics, des institucions financièras e des empreses publicques der Estat era competéncia des quaus s'estiene ath territòri de Catalonha e que non siguen objècte de traspàs, enes tèrmes qu'establís era legislacion aplicabla.

3. Era Generalitat designe o participe enes procèsi entà designar as membres deth Tribunau de Compdes, eth Conselh Economic e Social, era Agéncia Tributària, era Comission Nacionau d'Energia, era Agéncia Espanhòla de Proteccion de Dades, eth Conselh de Ràdio e Television, des organismes qu'eventuaument les substituïsqnen e des que se creen en aguesti encastres, enes tèrmes qu'establís era legislacion aplicabla.

4. Era Generalitat, s'era natura der ens ac requerís e era sua sedença principau non ei en Catalonha, pòt sollicitar ar Estat era creacion de delegacions territoriaus des organismes a qué hè referéncia er apartat 1.

SECCION TRESAU. ERA COMISSION BILATERAU GENERALITAT-ESTAT

ARTICLE 183. FONCTIONS E COMPOSICION DERA COMISSION BILATERAU GENERALITAT-ESTAT

1. Era Comission Bilaterau Generalitat-Estat, cossent damb es principis qu'establiessen es articles 3.1 e 174, constituís er encastre generau e permanent de relacion enter eth Govèrn dera Generalitat e eth Govèrn der Estat as efèctes següents:

a) Era participacion e era collaboracion dera Generalitat en exercici des competéncias estataus qu'afècten ara autonomia de Catalonha.

b) Er escambi d'informacion e er establiment, quan sigue de besonh, de mecanismes de collaboracion enes respectives politiques publiques e enes ahèrs d'interès comun.

2. Es foncions dera Comission Bilaterau Generalitat-Estat son deliberar, hèr prepauses e, s'ei de besonh, adoptar acòrds enes casi establits per aquest Estatut e, en generau, en çò que hè as encastres següents:

a) Es projèctes de lei qu'incidissen singularament ena distribucion de competéncias entre er Estat e era Generalitat.

b) Era programacion dera politica economica generau deth Govèrn der Estat en tot aquerò qu'afècte singularament as interèssi e es competéncias dera Generalitat e sus era aplicacion e eth desenvolopament d'aquesta politica.

c) Er impuls des mesures adequades entà mielhorar era collaboracion enter er Estat e era Generalitat e assegurar un exercici mès eficaç des competéncias respectives enes encastres d'interès comun.

d) Es conflictes competenciaus plantejats enter es dues parts e era prepausa, s'ei de besonh, de mesures entà resolver-les.

e) Era avaloracion deth foncionament des mecanismes de collaboracion que s'agen establits enter er Estat e era Generalitat e era prepausa des mesures que permeten mielhorar-lo.

f) Era prepausa dera relacion d'organismes economics, institucions financièras e empreses publiques der Estat enes quaus era Generalitat pòt designar representants, e es modalitats e es formes d'aquesta representacion.

g) Eth seguiment dera politica europèa entà garantir era efectivitat dera participacion dera Generalitat enes ahèrs dera Union Europèa.

h) Eth seguiment dera accion exteriora der Estat qu'afècte as competéncias pròpies dera Generalitat.

i) Es qüestions d'interès comun qu'establisquen es leis o que plantegen es parts.

3. Era Comission Bilaterau Generalitat-Estat ei integrada per un nombre igual de representants der Estat e dera Generalitat. Era sua presidéncia ei exercida de manèra alternativa enter es dues parts en torns d'un an. Era Comission dispause d'ua secretaria permanenta e pòt crear es subcomissions e es comitès que creigue convenients. Era Comission elabòre ua memòria anuau, que traslade ath Govèrn der Estat e ath Govèrn dera Generalitat e ath Parlament.

4. Era Comission Bilaterau Generalitat-Estat s'amaesse en session plenària aumens dus viatges ar an e tostemps qu'ac demane ua des dues parts.

5. Era Comission Bilaterau Generalitat-Estat adòpte eth sòn reglament intèrn e de foncionament per acòrd des dues parts.

CAPÍTOL II. RELACIONS DERA GENERALITAT DAMB ERA UNION EUROPEÀ

ARTICLE 184. DISPOSICION GENERAU

Era Generalitat paticipa, enes tèrmes qu'establiessen aquest Estatut e era legislación der Estat, enes ahèrs rela-

cionats damb era Union Europèa qu'afècten as competències o as interèssi de Catalonha.

ARTICLE 185. PARTICIPACION ENES TRACTATS DERA UNION EUROPEÀ

1. Era Generalitat a d'èster informada peth Govèrn der Estat des iniciatives de revision des tractats dera Union Europèa e des procèssi de soscripcion e ratificacion subsequents. Eth Govèrn dera Generalitat e eth Parlament an de dirigir ath Govèrn der Estat e as Corts Generaus es observacions que considèren pertinentes ad aguest efècte.

2. Eth Govèrn der Estat pòt incorporar representants dera Generalitat as delegacions espanhòles que participen enes procèssi de revision e negociacion des tractats originaris e enes d'adopcion de nau tractats, enes matèries qu'afècten as competències exclusives dera Generalitat.

ARTICLE 186. PARTICIPACION ENA FORMACION DES POSICIONS DER ESTAT

1. Era Generalitat participe ena formacion des posicions der Estat dauant era Union Europèa, especiaument dauant eth Conselh de Ministres, enes ahèrs relatius as competències o as interèssi de Catalonha, enes tèrmes qu'establisson aguest Estatut e era legislacion sus aguesta matèria.

2. Era Generalitat a de participar de manèra bilaterau ena formacion des posicions der Estat enes ahèrs europèus que l'afècten exclusivament. Enes auti casi, era participacion se hè en encastre des procediments multilateraus que s'establisquen.

3. Era posicion expressada pera Generalitat ei determinanta entara formacion dera posicion estatau s'afècte as sues competències exclusives e se dera prepausa o era iniciativa europèes pòden derivar conseqüències financièras o administratives especiaument relevantes entà Catalonha. Enes auti casi, aguesta posicion a d'èster escotada per Estat.

4. Er Estat a d'informar ara Generalitat de manèra complèta e actualizada sus es iniciatives e es prepauses presentades dauant era Union Europèa. Eth Govèrn dera Generalitat

e eth Parlament de Catalonha an de dirigir ath Govèrn der Estat e as Corts Generaus, segontes que correspongue, es observacions e es prepauses que considèren pertinentes sus es nomentades iniciatives e prepauses.

ARTICLE 187. PARTICIPACION EN INSTITUCIONS E ORGANISMES EUROPEÛS

1. Era Generalitat participe enes delegacions espanhòles dauant era Union Europèa que tracten ahèrs dera competència legislativa dera madeisha Generalitat, e especiaument dauant eth Conselh de Ministres e es organs consultius e preparatòris deth Conselh e dera Comission.

2. Era participacion qu'establis er apartat 1, se se referís a competències exclusives dera Generalitat, permet, mejançant acòrd prealable, exercir era representacion e era presidència d'aguesti organs, cossent damb era normativa aplicabla.

3. Era Generalitat, cossent damb er Estat, participe ena designacion de representants en encastre dera representacion permanenta d'aguest ena Union Europèa.

4. Eth Parlament pòt establir relacions damb eth Parlament Europèu enes encastres d'interès comun.

ARTICLE 188. PARTICIPACION EN CONTRÒLE DES PRINCIPIS DE SUBSIDIARIETAT E DE PROPORCIONALITAT

Eth Parlament participe enes procediments de contròtle des principis de subsidiarietat e de proporcionalitat qu'establisque eth dret dera Union Europèa en çò que hè as prepauses legislatives europèes s'aguestes prepauses afècten a competències dera Generalitat.

ARTICLE 189. DESVOLOPAMENT E APLICACION DETH DRET DERA UNION EUROPEÀ

1. Era Generalitat applique e execute eth dret dera Union Europèa en encastre des sues competències. Era existèn-

cia d'ua regulacion europèa non modifique era distribucion interna de competéncias qu'establisson era Constitucion e aquest Estatut.

2. S'era execucion deth dret dera Union Europèa a de besonh era adopcion de mesures internes d'artenhuda superiora ath territòri de Catalonha qu'es comunitats autonòmes competentes non pòden adoptar mejançant mecanismes de collaboracion o coordinacion, er Estat a de consultar era Generalitat sus aquestes circumstàncies abans que s'adòpten es dites mesures. Era Generalitat a de participar enes organs qu'adòpten aquestes mesures o, s'aquesta participacion non ei possible, a d'emèter un informe prealable.

3. En cas qu'era Union Europèa establisque ua legislacion que remplace ara normativa basica der Estat, era Generalitat pòt adoptar era legislacion de desenvolupament a partir des normes europèes.

ARTICLE 190. GESTION DE HONS EUROPEÛS

Correspon ara Generalitat era gestion des hons europèus en matèries dera sua competéncia, enes tèrmes qu'establisson es articles 114 e 210.

ARTICLE 191. ACCIONS DAUANT ETH TRIBUNAU DE JUSTÍCIA

1. Era Generalitat a accés ath Tribunal de Justícia dera Union Europèa enes tèrmes qu'establisque era normativa europèa.

2. Eth Govèrn dera Generalitat pòt instar ath Govèrn der Estat a iniciar accions dauant eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa en defensa des legitims interèssi e competéncias dera Generalitat. Era Generalitat collabòre ena defensa juridica.

3. Era negativa deth Govèrn der Estat a exercir es accions sollicitades a d'èster motivada e a d'èster comunicada immediatament ara Generalitat.

ARTICLE 192. DELEGACION DERA GENERALITAT DAUANT ERA UNION EUROPEÛA

Era Generalitat pòt establir ua delegacion entà deféner mielhor es sòns interèssi dauant es institucions dera Union Europèa.

CAPÍTOL III. ACCION EXTERIORA DERA GENERALITAT

ARTICLE 193. DISPOSICIONS GENERAUS

1. Era Generalitat a d'impulsar era projeccion de Catalonha en exterior e promòir es sòns interèssi en aquest encastre, en tot respectar era competéncia der Estat en matèria de relacions exteriores.

2. Era Generalitat a capacitat entà amiar a tèrme es accions damb projeccion exteriora que deriven dirèctament des sues competéncias, sigue de manèra dirècta, sigue per miei des organs dera Administracion generau der Estat.

ARTICLE 194. OFICINES EN EXTERIOR

Era Generalitat, entara promocion des interèssi de Catalonha, pòt establir oficines en exterior.

ARTICLE 195. ACÒRDS DE COLLABORACION

Era Generalitat, entara promocion des interèssi de Catalonha, pòt soscrúer acòrds de collaboracion en encastre des sues competéncias. Damb aquesta finalitat, es organs de representacion exteriora der Estat an de balhar eth supòrt que calgue as iniciatives dera Generalitat.

ARTICLE 196. TRACTATS E CONVÈNIS INTERNACIONAUS

1. Eth Govèrn der Estat a d'informar prealablament ara Generalitat sus es actes de soscripcion des tractats qu'afecten d'ua manèra dirècta e singulara as competéncias de Catalonha. Era Generalitat e eth Parlament pòden dirigir ath Govèrn es observacions que considèren pertinentes.

2. Se se tracte de tractats qu'afecten d'ua manèra dirècta e singulara, era Generalitat pòt sollicitar ath Govèrn qu'in-tègre representants dera Generalitat enes delegacions negociadores.

3. Era Generalitat pòt sollicitar ath Govèrn era soscripcion de tractats internacionaus en matèries dera sua competéncia.

4. Era Generalitat a d'adoptar es mesures de besonh entà executar es obligacions derivades des tractats e es convènis internacionaus ratificats per Espanha o que ligen er Estat en encastre des sues competéncias.

ARTICLE 197. COOPERACION TRANSFRONTERÈRA, INTERREGIONAU E ATH DESVOLOPAMENT

1. Era Generalitat a de promòir era cooperacion damb es regions europèes damb qué compartís interèssi economic, sociaus, ambientaus e culturaus, e i a d'establir es relacions que corresponguen.

2. Era Generalitat a de promòir era cooperacion damb d'auti territòris, enes tèrmes qu'establís er apartat 1.

3. Era Generalitat a de promòir programes de cooperacion ath desvolopament.

ARTICLE 198. PARTICIPACION ENES ORGANISMES INTERNACIONAUS

Era Generalitat a de participar enes organismes internacionaus competents en matèries d'interès relevant entà

Catalonha, especialment era UNESCO e d'auti organismes de caràcter culturau, ena forma qu'establisque era normativa corresponenta.

ARTICLE 199. COORDINACION DES ACCIONS EXTERIORES

Era Generalitat a d'impulsar e coordinar, en encastre des sues competéncias, es accions exteriores des ens locals e des organismes e d'auti ens publics de Catalonha, sense perjudici dera autonomia qu'agen.

ARTICLE 200. PROJECCION INTERNACIONAU DES ORGANIZACIONS DE CATALONHA

Era Generalitat a de promòir era projeccion internacionau des organizacions sociaus, culturaus e esportives de Catalonha e, s'ei de besonh, era sua afiliacion as entitats afines d'encastre internacionau, en encastre deth compliment des sòns objectius.

TÍTOL VI. DETH FINANÇAMENT DERA GENERALITAT

CAPÍTOL I. ES FINANCES DERA GENERALITAT

ARTICLE 201. PRINCIPIS

1. Es relacions d'orde tributari e financièr entre er Estat e era Generalitat son regulades pera Constitucion, per aquest Estatut e pera lei organica a qué hè referéncia er apartat tresau der article 157 dera Constitucion.

2. Eth finançament dera Generalitat se regís pes principis d'autonomia financièra, coordinacion, solidaritat e transparéncia enes relacions fiscaus e financières enter es administracions publiques, e tanben pes principis de suficiéncia de recorsi, responsabilitat fiscau, equitat e leiautat institucionau enter es nomentades administracions.

3. Eth desenvolopament d'aguest títol correspon ara Comission Mixta d'Ahèrs Economic e Fiscaus Estat-Generalitat.

4. Cossent damb er article 138.2 dera Constitucion, eth finançament dera Generalitat non a de comportar efèctes discriminatoris envèrs Catalonha respècte as autes comunitats autonòmes. Aguest principi a de respectar pleament es critèris de solidaritat qu'enòncie er article 206 d'aguest Estatut.

ARTICLE 202. ES RECORSI DERA GENERALITAT

1. Era Generalitat dispause d'ues finances autonòmes e des recorsi financièrs suficients entà afrontar er exercici adequat deth sòn autogovèrn.

2. Era Generalitat gaudís de plea autonomia de despena entà poder aplicar liurament es sòns recorsi cossent damb es directritzes politiquas e sociaus determinades pes sues institucions d'autogovèrn.

3. Es recorsi des finances dera Generalitat son constituïts per:

a) Es rendiments des sòns impòsti, taxes, contribucions especiaus e d'auti tributs pròpris.

b) Eth rendiment de toti es tributs estataus cedits, cossent damb çò que dispause er article 201 d'aguest Estatut.

c) Es recargues sus es tributs estataus.

d) Es ingressi procedents deth Hons de compensacion interterritoriau e d'autes assignacions establides pera Constitucion, s'ei de besonh.

e) D'autes transferències e assignacions damb cargue as pressupòsti generaus der Estat.

f) Es ingressi pera percepcion des sòns prètzis publics.

g) Es rendiments deth patrimòni dera Generalitat.

h) Es ingressi de dret privat.

i) Eth producte d'emission de deute e des operacions de crèdit.

j) Es ingressi procedents de multes e sancions en encastre des sues competències.

k) Es recorsi procedents dera Union Europèa e de programes comunitaris.

l) Quinsevolh aute recors que pogue establir-se en vertut de çò que dispausen aguest Estatut e era Constitucion.

ARTICLE 203. COMPETÈNCIES FINANCIÈRES

1. Era Generalitat a capacitat entà determinar eth volum e era composicion des sòns ingressi en encastre des sues competències financièras, e tanben entà fixar era afectacion des sòns recorsi as finalitats de despena que decidis-que liurament.

2. Era Generalitat particpe en rendiment des tributs estataus cedits a Catalonha. Ad aguest efècte, aguesti tributs an era consideracion següenta:

a) Tributs cedits totament, que son aqueri repècte as quaus corresponen ara Generalitat era totalitat des rendiments e era capacitat normativa.

b) Tributs cedits parciaument, que son aqueri respècte as quaus corresponen ara Generalitat ua part des rendiments e, se s'escatz, era capacitat normativa.

3. En encastre des competències der Estat e dera Union Europèa, era exercici dera capacitat normativa a qué hè referèncie er apartat 2, includís era participacion ena fixacion deth tipe impositiu, es exempcions, es reduccions e es bonificacions sus era basa impausabla e es deduccions sus era quòta.

4. Corresponen ara Generalitat era gestion, era recaptacion, era liquidacion e era inspeccion des tributs estataus cedits totament, e tanben aguestes foncions, ena mesura en qué s'atribuisquen, respècte as cedits parciaument, cossent damb çò qu'establís era article 204.

5. Era Generalitat a competèncie entà establir, mejançant ua lei deth Parlament, es sòns tributs pròpris, sus es quaus a capacitat normativa.

6. Er exercici dera capacitat normativa en encastre tributari, per part dera Generalitat, se base enes principis d'equitat e d'eficiència. Ena sua actuacion tributària, era Generalitat promò era coesion e eth benèster sociaus, eth progrès economic e era sostenibilitat mieiaambientau.

ARTICLE 204. ERA AGÈNCIA TRIBUTÀRIA DE CATALONHA

1. Era gestion, era recaptacion, era liquidacion e era inspeccion de toti es tributs pròpris dera Generalitat de Catalonha, e tanben, per delegacion der Estat, des tributs estataus cedits totaument ara Generalitat, corresponen ara Agència Tributària de Catalonha.

2. Era gestion, era recaptacion, era liquidacion e era inspeccion des auti impòsti der Estat recaptadi en Catalonha corresponen ara Administracion tributària der Estat, sense perjudici dera delegacion qu'era Generalitat ne pogue recéber ne dera collaboracion que se pogue establir especiaument quan ac exigisque era natura deth tribut.

Entà desplegar çò que determine eth paragraf anterior, s'a de constituïr, en tèrme de dus ans, un consòrci, o un ens equivalent, damb participacion paritària dera Agència Estatau d'Administracion Tributària e dera Agència Tributària de Catalonha. Eth Consòrci se pòt transformar ena Administracion tributària en Catalonha.

3. Es dues administracions tributàries an d'establir es mecanismes de besonh entà perméter era presentacion e era recepcion enes oficines respectives des declaracions e era rèsta de documentacion damb transcendència tributària qu'agen de produsir efèctes dauant era auta administracion, damb vista a facilitar eth compliment des obligacions tributàries des contribuents.

Era Generalitat participe, ena forma que se determine, enes ens o organismes tributaris der Estat responsables dera gestion, era recaptacion, era liquidacion e era inspeccion des tributs estataus cedits parciaument.

4. Era Agència Tributària de Catalonha s'a de crear per lei deth Parlament e dispause de plea capacitat e atribucions entara organizacion e er exercici des funcions a qué hè referéncia er apartat 1.

5. Era Agència Tributària de Catalonha pòt exercir per delegacion des municipis es funcions de gestion tributària en çò que hè as tributs locals.

ARTICLE 205. ORGANS ECONOMICOADMINISTRATIUS

Era Generalitat a d'assumir, per miei des sòns pròpris organs economico-administratius, era revision pera via administrativa des reclamacions qu'es contribuables poguen interpausar contra es actes de gestion tributària dictats pera Agència Tributària de Catalonha.

Tot açò, sense perjudici des competéncies qu'en matèria d'unificacion de criteri corresponen ara Administracion Generau der Estat.

Ad aguesti efèctes, era Generalitat e era Administracion Generau der Estat pòden tanben acordar es mecanismes de cooperacion que siguen de besonh entar exercici adequat des funcions de revision pera via economicoadministrativa.

ARTICLE 206. PARTICIPACION EN RENDIMENT DES TRIBUTS ESTATAUS E MECANISMES D'ANIVELAMENT E DE SOLIDARITAT

1. Eth nivèu de recorsi financièrs de qué dispause era Generalitat entà financiar es sòns servicis e es sues competéncies s'a de basar en criteris de besonh de despensa e a d'auer en compde era sua capacitat fiscau, entre d'auti criteris. Ad aguesti efèctes, es recorsi dera Generalitat son, entre d'auti, es que deriven des sòns ingrèssi tributaris, ajustadi ara alça o ara baisha en foncion dera sua participacion enes mecanismes d'anivelament e de solidaritat.

2. Era Generalitat participe en rendiment des tributs estataus cedits. Eth percentatge de participacion s'establís en tot auer en compde es sòns servicis e es sues competéncies.

3. Es recorsi financièrs de qué dispause era Generalitat se pòden ajustar tà qu'eth sistèma estatau de finançament dispause de recorsi suficients entà garantir er anivelament

e era solidaritat enes autes comunitats autonòmes, entà pr'amor de qu'es servicis d'educacion, de sanitat e d'alti servicis sociaus essenciaus der estat deth benèster pres-tadi pes diferenti govèrns autonòmics poguen assolir nivèus similars ath conjunt der Estat, tostemp que pòrten a tèrme un esfòrç fiscau tanben similar. Dera madeisha manèra, era Generalitat recep recorsi, se cau, des meca-nismes d'anivelament e de solidaritat. Es nivèus nomen-tadi son fixadi per Estat.

4. Era determinacion des mecanismes d'anivelament e de solidaritat s'a de hèr cossent damb eth principi de transpa-rència, e se n'a d'avalorar eth resultat quinquenaument.

5. Er Estat a da garantir qu'era aplicacion des mecanismes d'anivelament non altèr en cap de cas era posicion de Catalonha ena ordenacion de rendes per capitat entre es comunitats autonòmes abantes der anivelament.

6. S'a de tier en compde, coma variabla basica entà deter-minar es besonhs de despena a qué hè referència er apar-tat 1, era poblacion, rectificada pes còsti diferenciaus e per variables demografiques, en particular per un factor de correccion establít en foncion deth percentatge de pobla-cion immigranta. Tanben, s'an d'auer en compde era den-sitat de poblacion, era dimension des nuclèus urbans e era poblacion en situacion d'exclusion sociau.

ARTICLE 207. ETH TRACTAMENT FISCAU

Era Generalitat gaudís deth tractament fiscau qu'es leis establissen entar Estat enes impòsti estataus.

ARTICLE 208. ACTUALIZACION DETH FINANÇAMENT

1. Er Estat e era Generalitat an d'actualizar quinquenna-ument eth sistèma de finançament, en tot auer en compde era evolucion deth conjunt de recorsi publics disponibles e era des besonhs de despena des diuèrses administracions.

Aguesta actualizacion s'a d'amiar sense prejudici deth seguiment e, eventuaument, era metuda ath dia des varia-bles basiques emplegadas entara determinacion des recorsi proporcionats peth sistèma de finançament.

2. Era actualizacion a qué hè referència er apartat 1 a d'ès-ter aprovada pera Comission Mixta d'Ahèrs Economic e Fiscaus Estat-Generalitat.

ARTICLE 209. LEIAUTAT INSTITUCIONAU

1. Cossent damb eth principi de leiautat institucionau, s'a d'a-valorar er impacte fincançier, positiu o negatiu, qu'es disposi-cions generaus aprovades per Estat agen sus era Generalitat o es aprovades pera Generalitat agen sus er Estat, en un periòde de temps determinat, en forma d'ua variacion des besonhs de despena o dera capacitat fiscal, entà pr'amor d'establir es mecanismes d'ajustament de besonh.

2. Es dues administacions s'an de facilitar mutuament er accés ara informacion estadistica e de gestion que sigue de besonh entà exercir mielhor es competéncies respecti-ves, en un encastre de cooperacion e transparéncia.

ARTICLE 210. ERA COMISSION MIXTA D'AHÈRS ECONOMIC E FISCAUS ESTAT-GENERALITAT

1. Era Comission Mixta d'Ahèrs Economic e Fiscaus Estat-Generalitat ei er organ bilaterau de relacion enter era Administracion der Estat e era Generalitat en encastre deth finançament autonom. Li corresponen era concrecion, era aplicacion, era actualizacion e eth seguiment deth sis-tèma de finançament, e tanben era canalizacion deth con-junt de relacions fiscaus e fincançieres dera Generalitat e er Estat. Ei integrada per un nombre parièr de representants der Estat e dera Generalitat. Era presidéncia d'aguesta Comission Mixta ei exercida de manèra rotatòria enter es dues parts en torns d'un an.

Era Comission adòpte eth sòn reglament intèrn e de foncio-nament per acòrd enter es dues delegacions. Era Comission Mixta d'Ahèrs Economic e Fiscaus Estat-Generalitat exercís es sues funcions sense prejudici des acòrds soscrits peth Govèrn de Catalonha en aguesta matèria en institucions e organismes de caractèr multilaterau.

2. Correspon ara Comission Mixta d'Ahèrs Economic e Fiscaus Estat-Generalitat:

a) Acordar era arthenhuda e es condicions dera cession de tributs de titularitat estatau e, especiaument, es percentatges de participacion en rendiment des tributs estaus cedits parciaument a qué hè referéncia er article 206, e tanben hèr-ne era revision quinquenau.

b) Acordar era contribucion ara solidaritat e as mecanismes d'anivelament a qué hè referéncia er article 206.

c) Establir es mecanismes de collaboracion enter era Administraci6n tributària de Catalonha e era Administraci6n Tributària der Estat as quaus hè referéncia er article 204, e tanben es critèris de coordinacion e d'armonizacion fiscau cossent damb es caracteristiques o era natura des tributs cedits.

d) Negociar eth percentatge de participacion de Catalonha ena distribucion territoriala des hons estructuraus europèus.

e) Aplicar es mecanismes d'actualizacion qu'establís er article 208.

f) Acordar era avaloracion des traspassi de servicis der Estat ara Generalitat.

g) Establir es mecanismes de collaboracion entre era Generalitat e era Administracion der Estat que siguen de besonh entar exercici apropiat des foncions de revision pera via economicoadministrativa a qué hè referéncia er article 205.

h) Acordar es mecanismes de collaboracion entre era Generalitat e era Administracion Generau der Estat entar exercici des foncions en matèria cadastrau a qué hè referéncia er article 221.

3. Cossent damb çò qu'establís er article 209, era Comission Mixta d'Ahèrs Economicos e Fiscaus Estat-Generalitat a de proposar es mesures de cooperacion de besonh entà garantir er equilibri deth sistèma de finançament qu'establís aquest títol quan pogue èster alterat per decisions legislatives estaus o dera Union Europèa.

4. Era part catalana dera Comission Mixta d'Ahèrs Economicos e Fiscaus Estat-Generalitat ret compdes ath Parlament sus eth compliment des precèptes d'aquest capítol.

CAPÍTOL II. ETH PRESSUPÒST DERA GENERALITAT

ARTICLE 211. COMPETÉNCIES DERA GENERALITAT

Era Generalitat a competéncia exclusiva entà ordenar e regular es sues finances.

ARTICLE 212. ETH PRESSUPÒST DERA GENERALITAT

Eth pressupòst dera Generalitat a caractèr anuau, ei unic e includís totes es despenses e toti es ingressi dera Generalitat, e tanben es des organismes, es institucions e es empreses que ne depenen. Correspon ath Govèrn d'elaborar e executar eth pressupòst, e ath Parlament, d'examinar-lo, esmendar-lo, aprovar-lo e controlar-lo. Era lei de pressupòsti non pòt crear tributs, mès pòt modificar-ne s'ua lei tributària substantiva atau ac establís.

ARTICLE 213. RECORS AR ENDEUTAMENT

1. Era Generalitat pòt recórrer ar endeutament e eméter deute public entà finançar despenses d'inversion laguens des limits qu'era madeisha Generalitat determine e en tot respectar es principis generaus e era normativa estatau.

2. Es títols emetuts an a toti es efèctes era consideracion de hons publics e gaudissen des madeishi beneficis e condicions qu'es qu'emet er Estat.

ARTICLE 214. ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA

Correspon ara Generalitat er establiment des limits e es condicions entà assolir es objectius d'estabilitat pressupostària laguens es principis e era normativa der Estat e dera Union Europèa.

ARTICLE 215. ETH PATRIMÒNI DERA GENERALITAT

1. Eth patrimoní dera Generalitat ei integrat pes bens e es drets des quaus ei titulara e pes qu'adquirisque per quinsevolh títol juridic.

2. Ua lei deth Parlament a de regular era administracion, era defensa e era conservacion deth patrimoní dera Generalitat.

ARTICLE 216. EMPRESAS PUBLIQUES

Era Generalitat pòt constituïr empreses publicques entà complir es foncions que son dera sua competéncia, cosent damb çò qu'establiessen es leis deth Parlament.

CAPÍTOL III. ES FINANCES DES GOVÈRNS LOCAUS

ARTICLE 217. PRINCIPIS RECTORS

Es finances locals se regissen pes principis de suficiéncia de recursi, equitat, autonomia e responsabilitat fiscau. Era Generalitat velhe peth compliment d'aguesti principis.

ARTICLE 218. AUTONOMIA E COMPETÉNCIES FINANCIÈRES

1. Es govèrns locals an autonomia pressupostària e de despena ena aplicacion des sòns recursi, en tot includir-i es participacions que perceben a cargue des pressupòsti de d'utes administracions publicques, des quaus pòden dispausar liurament en exercici des sues competéncies.

2. Era Generalitat a competéncia, en encastre establít pera Constitucion e pera normativa der Estat, en matèria de finançament locau. Aguesta competéncia pòt includir era capacitat legislativa entà establir e regular es tributs pròpris des govèrns locals e includís era capacitat entà fixar es critèris de distribucion des participacions a cargue deth pressupòst dera Generalitat.

3. Es govèrns locals an capacitat entà regular es sues pròpies finances en encastre des leis. Aguesta capacitat includís era potestat de fixar era quòta o era sòrta des tributs locals, e tanben es bonificacions e es exempcions, laguens des limits qu'establiessen es leis.

4. Correspon as govèrns locals, en encastre qu'establiís era normativa reguladora deth sistèma tributari locau, era competéncia entà gestionar, recaptar e inspeccionar es sòns tributs, sense perjudici que la poguen delegar ara Generalitat e que poguen participar ena Agéncia Tributària de Catalonha.

5. Correspon ara Generalitat er exercici dera tutèla financiera sus es govèrns locals, en tot respectar era autonomia que les reconeish era Constitucion.

ARTICLE 219. SUFICIÉNCIA DE RECURSI

1. Era Generalitat a d'establir un hons de cooperacion locau destinat as govèrns locals. Eth hons, de caractèr incondicionat, s'a de dotar a partir de toti es ingressi tributaris dera Generalitat e s'a de regular mejançant ua lei deth Parlament.

Addicionament, era Generalitat pòt establir programes de collaboracion financiera especifica entà matèries concretes.

2. Es ingressi des govèrns locals consistents en participacions en tributs e en subvencions incondicionades estatus son percebuts mejançant era Generalitat, que les a de distribuir cossent damb çò que dispause era lei de finances locals de Catalonha, era aprobacion dera quau requerís ua majoria de tres cincaus parts, e repectant es critèris que fixe era legislacion der Estat en aguesta matèria. En cas des subvencions incondicionades, aguesti critèris an de perméter qu'eth Parlament pogue incidir ena distribucion des recursi damb er objectiu d'atier era singularitat deth sistèma institucionau de Catalonha a qué hè referéncia er article 5 d'aguest Estatut.

3. Se garantissen as govèrns locals es recursi suficients entà hèr front ara prestacion des servicis era titularitat o era gestion des quaus se les traspassa o se les delègue. Tota naua atribucion de competéncies a d'anar acompanhada dera assignacion des recursi suplementaris de besonh

entà financiar-les correctament, de manera que s'age en compde eth finançament deth cost totau e efectiu des servicis traspassadi. Eth compliment d'aguest principi ei ua condicion de besonh entà qu'entre en vigor era transferència o era delegacion dera competència. Ad aguest efecte, se pòden establir diuerses formes de finançament, en tot includir-i era participacion enes recorsi des finances dera Generalitat o, se cau, der Estat.

4. Era distribucion de recorsi procedents de subvencions incondicionades o de participacions generiques en impòsti s'a d'amiar a tèrme en tot tier en compde era capacitat fiscau e es besonhs de despenes des govèrns locaux e garantint-ne en tot cas era suficiència.

5. Era distribucion des recorsi enter es govèrns locals non pòt comportar en cap cas ua minoracion des recorsi obtenguts per cadun d'aguesti, segontes es critèris utilizats en exercici anterior ara entrada en vigor des precèptes d'aguest Estatut.

ARTICLE 220. LEI DE FINANCES LOCAUS

1. Eth Parlament a d'aprovar era sua pròpria lei de finances locals entà desplegar es principis e es disposicions qu'establís aguest capitol.

2. Es facultats en matèria de finances locals qu'aguest capitol atribuís ara Generalitat s'an d'exercir damb respècte ara autonomia locau e escotat eth Conselh de Govèrns Locaus, qu'establís er article 85.

ARTICLE 221. ETH CADASTRE

Era Administracion Generau der Estat e era Generalitat an d'establir es vies de collaboracion de besonh entà assegurar era participacion dera Generalitat enes decisions e er escambi d'informacion que calguen entar exercici des sues competències.

Tanben, s'an d'establir formes de gestion consorciada deth cadastre entre er Estat, era Generalitat e es municipis, cossent damb çò que dispaue era normativa der Estat e de manera que garantisquen era plea disponibilitat des bases de dades entà totes es administracions e era unitat dera informacion.

TÍTOL VII. DERA REFORMA DER ESTATUT

ARTICLE 222. ERA REFORMA DES TÍTOLS QUE NON AFÈCTEN AS RELACIONS DAMB ER ESTAT

1. Era reforma des títols I e II der Estatut s'a d'ajustar as procediments següents:

a) Era iniciativa dera reforma correspon ath Parlament de Catalonha, a prepausa d'ua cincau part des sòns deputats, e ath Govèrn dera Generalitat. Es ajuntaments de Catalonha pòden prepausar ath Parlament er exercici dera iniciativa de reforma s'atau ac demanen un minin deth 20% des plens municipaus, que representen un minim deth 20% dera poblacion.

Tanben pòden prepausar-la 300.000 signatures acreditades des ciutadans de Catalonha damb dret a vòt.

b) Era aprobacion dera reforma requerís eth vòt favorable des dues tresaus parts des membres deth Parlament, era remission e era consulta as Corts Generaus, era ratificacion des Corts mejançant ua lei organica e eth referendum positiu des electors de Catalonha.

c) S'en tèrme de trenta dies a partir dera recepcion dera consulta establida pera letra b es Corts Generaus se declaren afectades pera reforma, aguesta a de seguir eth procediment establít per article 223.

d) Un còp ratificada era reforma pes Corts Generaus, era Generalitat l'a de sométer a referendum.

2. S'era prepausa de reforma non ei aprovada peth Parlament o peth còs electorau, non pòt èster sometuda nauament ath debat e ara votacion deth Parlament enquia qu'age passat un an.

ARTICLE 223. ERA REFORMA DES AUTI TÍTOLS

1. Era reforma des títols der Estatut non includits en article 222 s'a d'ajustar ath procediment següent:

a) Era iniciativa de reforma correspon ath Parlament, ath Govèrn dera Generalitat e as Corts Generaus. Es ajuntaments e es titulars deth dret de vòt ath Parlament pòden prepausar ath Parlament qu'exercisque era iniciativa de reforma enes tèrmes establits per article 222.1.a.

b) Era aprobacion dera reforma requerís eth vòt favorable des dues tresaus parts des membres deth Parlament, era aprobacion des Corts Generaus mejançant ua lei organica e, finaument, eth referendum positiu des electors.

c) Un còp aprovada era prepausa de reforma der Estatut, eth Parlament l'a de traméter tath Congrès des Deputats.

d) Era prepausa de reforma pòt èster sometuda a un vòt de ratificacion deth Congrès e deth Senat cossent damb eth procediment qu'establiessen es reglaments parlamentaris respectius. Eth Parlament a de nomenar ua delegacion entà presentar era prepausa de reforma der Estatut dauant eth Congrès e eth Senat. S'es Corts Generaus ratifiquen era prepausa de reforma der Estatut, se considèrè aprovada era lei organica corresponenta.

e) Se non s'aplique eth procediment establìt pera letra *d*, s'a de constituïr ua comission mixta paritària, formada per membres dera comission competenta deth Congrès des Deputats e ua delegacion deth Parlament damb representacion proporcionau des grups parlamentaris, pr'amor de formular de comun acòrd, e peth procediment qu'establís eth Reglament deth Congrès des Deputats, ua prepausa conjunta en tèrme de dus mesi.

f) Era tramitacion dera prepausa de reforma der Estatut ath Senat a de seguir un procediment analòg ar establìt pera letra *e* enes tèrmes deth Reglament deth Senat. En aquest cas, era delegacion deth Parlament, damb es adaptacions corresponents, a de constituïr, conjuntament damb membres dera comission competenta deth Senat, ua comission mixta paritària pr'amor de formular de comun acòrd ua prepausa conjunta.

g) S'era comission mixta paritària non arribe a formular ua prepausa conjunta, era prepausa de reforma der Estatut s'a de tramitar cossent damb eth procediment ordinari establìt pes respectius reglaments parlamentaris.

h) Eth Parlament, pera majoria absoluta des sòns membres, pòt retirar es prepauses de reforma qu'age aprovat en quinsevolh moment dera tramitacion as Corts Generaus abans que siguen aprovades de manèra definitiva. Era reti-

rada dera prepausa de reforma non compòrte en cap cas era aplicacion de çò qu'establís er apartat 2.

i) Era aprobacion dera reforma pes Corts Generaus mejançant ua lei organica a d'includir era autorizaciòn der Estat tà qu'era Generalitat convòque en tèrme maxim de sies mesi eth referendum a qué hè referència era letra *b*.

2. S'era prepausa de reforma non ei aprovada peth Parlament, pes Corts Generaus o peth còs electorau, non pòt èster sometuda nauament ath debat e era votacion deth Parlament enquia qu'age passat un an.

DISPOSICION ADDICIONAU PRUMÈRA. DESIGNACION DE SENADORS

1. Correspon ath Parlament de designar as senadors que representen ara Generalitat en Senat, enes tèrmes qu'establís ua lei aprovada pera majoria absoluta deth Plen deth Parlament en ua votacion finau sus eth conjunt deth tèxte. Era designacion s'a de hèr damb ua convocatòria especifica e en proporcion ath nombre de deputats de cada grop parlamentari.

2. Eth Parlament, mejançant ua lei aprovada en ua votacion finau sus eth conjunt deth tèxte per majoria absoluta, a d'adequar es normes relatives ara eleccion des senadors ara reforma constitucionau deth Senat, en aquerò que i correspongue.

DISPOSICION ADDICIONAU DUSAU. ACÒRDS DAMB ETH GOVÈRN DER ESTAT

S'er Estatut establís qu'era posicion deth Govèrn dera Generalitat ei determinanta entà conformar un acòrd damb eth Govèrn der Estat e aquest non l'acuelh, eth Govèrn der Estat ac a de motiar dauant era Comission Bilaterau Generalitat-Estat.

DISPOSICION ADDICIONAU TRESAU. INVERSIONS EN INFRAESTRUCTURES

1. Era inversion der Estat en Catalonha en infraestructures, excludit eth Hons de compensacion interterritoriau, s'a d'equiparar ara participacion relativa deth producte interior

brut de Catalunya damb relacian ath producte interior brut der Estat per un període de set ans. Aquestes inversions pòden emplegar-se tanben entath liberament de peatges o era construccion d'autovies alternatives.

2. Ad aquest fin, s'a de constituïr ua comission integrada pes administracions estatau, autonòmica e locau.

DISPOSICION ADDICIONAU QUATAU. CAPACITAT DE FINANÇAMENT

1. Era Comission Mixta d'Ahèrs Economicos e Fiscals Estat-Generalitat a d'elaborar es informes de besonh entà avalojar eth compliment de çò que dispause er article 201.4.

2. Es mecanismes qu'eventuaument s'agen d'establir entà acomplir çò que dispause er article 201.4 se pòden aplicar graduament enquia arténher er objectiu.

DISPOSICION ADDICIONAU CINCAU. REVISION DETH REGIM ESPECIALU DER ARAN

A compdar dera entrada en vigor d'aquest Estatut, en tèrme de quate ans s'a de revisar e modificar eth regim especialu d'Aran entà adaptar-lo, en çò que calgue, a çò qu'establís aquest Estatut.

DISPOSICION ADDICIONAU SIESAU. ADMINISTRACION ORDINÀRIA

Era Generalitat serà Administracion ordinària der Estat en Catalunya ena mesura que li siguen transferides, mejançant es esturments que corresponguen, es foncions executives que complís era Administracion der Estat per miei des sòns òrgans territoriaus en Catalunya.

DISPOSICION ADDICIONAU SETAU. RELACION DE TRIBUTS CEDITS

Ar efècte de çò qu'establís er article 203.2, en moment dera entrada en vigor d'aquest Estatut an era consideracion de:

- a) Tributs estataus cedits totaument:
- Impòst sus successions e donacions.
  - Impòst sus eth patrimoni.
  - Impòst sus transmissions patrimoniaus e actes juridics documentats.
  - Tributs sus jòcs d'edart.
  - Impòst sus es vendes ath detalh de determinadi hidrocarburs.
  - Impòst sus determinadi mieis de transpòrt.
  - Impòst sus era electricitat.
- b) Tributs estataus cedits parciaument:
- Impòst sus era renda des persones fisiques.
  - Impòst sus eth valor hijut.
  - Impòst sus hidrocarburs.
  - Impòst sus es labors deth tabac.
  - Impòst sus er alcohol e begudes derivades.
  - Impòst sus era cervesa.
  - Impòst sus eth vin e begudes fermentades.
  - Impòst sus es productes intermieis.

Eth contengut d'aquesta disposicion se pòt modificar per miei d'un acòrd entre eth Govèrn dera Generalitat e eth Govèrn der Estat, eth quau a de tramitar coma projècte de lei. Ad aquest efècte, era modificacion d'aquesta disposicion non se considèra coma modificacion der Estatut.

Er arthenuda e es condicions dera cession an d'èster establidi pera Comission Mixta a qué hè referéncia er article 210 que, en tot cas, l'a de referir as rendiments en Catalunya. Eth Govèrn a de tramitar er acòrd dera Comission coma projècte de lei.

DISPOSICION ADDICIONAU UEITAU. CESSION DER IMPÒST SUS ERA RENDA DES PERSONES FISQUES

Eth primèr objècte de lei de cession d'impòsti que s'apròve a compdar dera entrada en vigor d'aquest Estatut a de contier, en aplicacion dera disposicion anteriora, un percentatge de cession der impòst sus era renda des persones fisiques deth 50%.

Se considèra coma producit en territòri dera comunitat autonòma de Catalunya eth rendiment cedit der impòst sus era renda des persones fisiques que correspone as subjèctes passius que i an era sua residéncia abitua.

Igualmente, s'a de prepausar d'augmentar es competéncies normatives dera comunitat sus eth nomentat impòst.

DISPOSICION ADDICIONAU NAU. CESSION DER IMPÒST SUS IDROCARBURS, DER IMPÒST SUS ES LABORS DETH TABAC, DER IMPÒST SUS ER ALCOÛL E BEGUDES DERIVADES, DER IMPÒST SUS ERA CERVESA, DER IMPÒST SUS ETH VIN E BEGUDES FERMENTADES E DER IMPÒST SUS PRODUCTES INTERMIEIS

Eth prumèr projècte de lei de cession d'impòsti que s'apròve a compdar dera entrada en vigor d'aguest Estatut a de contier, en aplicacion dera disposicion addicionau setau, un percentatge de cession deth 58% deth rendiment des impòsti següents: er impòst sus idrocarburs, er impòst sus es labors deth tabac, er impòst sus er alcoül e begudes derivades, er impòst sus era cervesa, er impòst sus eth vin e begudes fermentades e er impòst sus productes intermieis. Era atribucion ara comunitat autonòma de Catalonha ei determinada en foncion des indèx qu'en cada cas corresponen.

DISPOSICION ADDICIONAU DETZAU. CESSION DER IMPÒST SUS ETH VALOR HIJUT

Eth prumèr projècte de lei de cession d'impòsti que s'apròve a compdar dera entrada en vigor d'aguest Estatut a de contier, en aplicacion dera disposicion addicionau setau, un percentatge de cession deth 50% deth rendiment der impòst sus eth valor hijut.

Era atribucion ara comunitat autonòma de Catalonha se determine en foncion deth consum en sòn territòri.

DISPOSICION ADDICIONAU ONZAU. CAPACITAT NORMATIVA

En encastre des competències e dera normativa dera Union Europèa, era Administracion Generau der Estat a de

cedir competències normatives sus er impòst sus eth valor hijut enes operacions amiables en fasa detalhista es destinatari des quaus non agen era condicion d'empresaris o profesionaus e ena tributacion en fasa detalhista des productes gravadi pes impòsti especiaus de fabricacion.

DISPOSICION ADDICIONAU DOTZAU. UNTERPRETACION ARMONICA

Es normes dera lei organica a qué hè referéncia er article 157.3 dera Constitucion e es normes contengudes ena gwest Estatut s'an d'interpretar armonicament.

DISPOSICION ADDICIONAU TRETZAU. HONS PRÒPRIS E COMUNS DAMB D'AUTI TERRITÒRIS

Es hons pròpris de Catalonha plaçadi en Archiu dera Corona d'Aragon e en Archiu Reiau de Barcelona s'intègren en sistèma d'archius de Catalonha. Entara gestion eficaça dera rèsta de hons comuns damb d'auti territòris dera Corona d'Aragon, era Generalitat a de colaborar damb eth patronat der Archiu dera Corona d'Aragon, damb es autes comunitats autonòmes que i an hons compartits e damb er Estat per miei des mecanismes qu'establisquen de mutuau acòrd.

DISPOSICION ADDICIONAU CATORZAU. JÒCS E APÒSTES

Çò que dispause er article 141.2 non ei aplicable ara modificacion des modalitats des jòcs e apòstes atribuïts, entà finalitats socials, as organizacions d'encastre estatau, de caractèr social e sense finalitat de lucre, cossent damb çò que dispause era normativa aplicabla as dites organizacions.

DISPOSICION ADDICIONAU QUINZAU. TRANSPARÈNCIA

Er Estat, en compliment deth principi de transparéncia, a de publicar era liquidacion provinciau des diuèrsi programes de despena publica en Catalonha.

DISPOSICION TRANSITÒRIA PRUMÈRA. ADAPTACION DES LEIS E ES NORMES DAMB RENG DE LEI

1. Es leis deth Parlament e es normes damb reng de lei deth Govèrn vigentes en moment dera entrada en vigor d'aguest Estatut qu'eventuaument poguen resultar incompatibles damb es drets reconeishuts peth títol I mantien era vigència per un tèrme maxim de dus ans, en quau an d'èster adaptades ara regulacion establida per aguest Estatut.

2. Es grops parlamentaris, es membres deth Parlament, eth Govèrn e eth Sindic de Grèuges, en tèrme establít per apartat 1, pòden sollicitar dictamen ath Conselh de Garanties Estatutàries, enes tèrmes establits per lei, sus era compatibilitat damb er Estatut des leis deth Parlament o des normes damb reng de lei dictades peth Govèrn abans dera entrada en vigor d'aguest. Eth dictamen non a valor vinculant e pòt hèr recomanacions ath Parlament o ath Govèrn entà modificar o derogar es normes que considèrè incompatibles.

DISPOSICION TRANSITÒRIA DUSAU. VIGÈNCIA DE DISPOSICIONS TRANSITÒRIES ANTERIORES

Es disposicions transitòries tresau, quatau e siesau dera Lei organica 4/1979, deth 18 de deseme, d'Estatut d'autonomia de Catalonha, mantien, en çò que correspon, era vigència coma regulacion transitòria.

DISPOSICION DEROGATÒRIA

Se derògue era Lei organica 4/1979, deth 18 de deseme, d'Estatut d'autonomia de Catalonha.

DISPOSICION FINAU PRUMÈRA. APLICACION DES PRECÈPTES DETH TÍTOL VI

1. Era Comission Mixta d'Ahèrs Economics e Fiscaus Estat-Generalitat a de concretar, en tèrme de dus ans a compdar dera entrada en vigor d'aguest Estatut, era aplicacion des precèptes deth títol VI.

2. Es precèptes deth títol VI se pòden aplicar de manèra graduau en tot atier ara sua viabilitat financièra. En tot cas, aguesta aplicacion a d'èster pleament efectiva en tèrme de cinc ans a compdar dera entrada en vigor d'aguest Estatut.

DISPOSICION FINAU DUSAU. ERA AGÈNCIA TRIBUTÀRIA DE CATALONHA

Era Agència Tributària de Catalonha, a qué hèr eferència er article 204, s'a de crear per lei deth Parlament, en tèrme d'un an a compdar dera entrada en vigor d'aguest Estatut.

Es foncions qu'en aplicacion d'aguest Estatut corresponen ara Agència Tributària de Catalonha an d'èster exercides, enquia qu'aguesta se constituísque, pes organs que les acomplien enquia alavetz.

DISPOSICION FINAU TRESAU. TÈRME DE CREACION DERA COMISSION MIXTA D'AFÈRS ECONOMICS E FISCAUS ESTAT-GENERALITAT

Era Comission Mixta d'Ahèrs Economics e Fiscaus Estat-Generalitat, qu'establís er article 210, s'a de crear en tèrme de sies mesi a compdar dera entrada en vigor d'aguest Estatut. Mentre non se constituísque, era Comission Mixta d'Avaloracions Estat-Generalitat n'assumis es competències. Era constitucion dera Comission Mixta d'Ahèrs Economics e Fiscaus Estat-Generalitat compòrte era extincion immediata dera Comission Mixta d'Avaloracions Estat-Generalitat.

DISPOSICION FINAU QUATAU RELACION D'ENTITATS ECONOMIQUES E FINANCIÈRES

Era Comission Mixta d'Ahèrs Economics e Fiscaus Estat-Generalitat, en tèrme de sies mesi a compdar dera entrada en vigor d'aguest Estatut, a de determinar era relacion des entitats a qué hè referència er article 182.